

*Informacja o stanie bezpieczeństwa
sanitarnego miasta Bytomia za rok 2023*

Bytom 2024

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Bytomia za rok 2023”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	8
Wnioski	8
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	10
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	10
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	11
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	12
Wnioski	12
III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	12
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny	15
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	17
3. Piekarnie	17
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	18
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	18
6. Akcje	18
7. Działalność interwencyjna za 2023 rok	21
Wnioski	23
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	23
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	23
2. Ocena jakości wody w pływalniach	25
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	26
V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	26
1. Ocena wybranych grup obiektów	27
2. Interwencje	28
Wnioski	29
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	29
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	30
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	31

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	32
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	33
5.	Interwencje	33
	Wnioski	33
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	34
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	34
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	35
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	35
4.	Choroby zawodowe	36
5.	Interwencje	36
	Wnioski	37
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	38
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	41
X.	Działalność laboratoryjna	47
XI.	Podsumowanie	49

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2023 roku na terenie Bytomia przeprowadzono łącznie 1715 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 8474.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Bytomia w 2022 i 2023 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022		2023		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	25	17	26	19	↑
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	349	332	389	357	↑
A07.1	Giardioza (lambioza)	7	1	1	0	↓
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	262	261	87	56	↓
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	229	207	168	141	↓
A21	Tularemia	0	0	0	0	
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	2	2	↑
A15-19	Gruźlica	23	22	61	59	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	1	1	↑
A32	Listerioza	1	1	2	2	↑
A33-35	Tężec	0	0	0	0	
A37	Krzusiec	0	0	3	1	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	63	0	181	0	↑

A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	27	17	58	33	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	1	1	↑
A50-53	Kiła	3	0	18	1	↑
A54	Rzeżączka	6	2	2	0	↓
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	2	0	1	0	↓
A69.2	Borelioza z Lyme	45	1	55	10	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	39	0	26	0	↓
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	5	5	2	2	↓
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	0	0	
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	6	6	4	4	↓
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	827	0	1053	0	↑
B05	Odra	1	1	0	0	↓
B06	Różyczka	2	0	2	0	
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	21	8	106	8	↑
B20-B24, Z21	HIV, AIDS	3	0	8	3	↑

B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	5	0	3	0	↓
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	5	2	5	3	Bez zmian
J10	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	0	0	131	12	↑
J12.1;J20.5;J21.0;B97.4/(...)	Zakażenie wirusem RSV	0	0	19	11	↑
J11	podjęzżenia zachorowania na grypę wg MZ-55	17026	121	11961	45	↓
-	Małpia ospa	2	2	0	0	↓
P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze Toksoplazmoza	0	0	1	1	↑
A23	Bruceloza: nowe zachorowanie	0	0	1	1	↑
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	9047	210	2621	58	↓

W 2023 r. na terenie miasta Bytomia wystąpiło 17 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, to jest o 3 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 16 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiło w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 121 osób, odnotowano 16 przypadków zgonów, w tym 2 z powodu zakażenia, 14 z powodu chorób zasadniczych, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*; 1 ognisko wystąpiło w szkole podstawowej, zachorowało 25 osób, nie ustalono czynnika etiologicznego, zachorowania zakwalifikowano jako wirusowe zakażenia jelitowe nieokreślone.

Na terenie Bytomia w 2023 roku zarejestrowano 16 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 21 mniej niż w roku poprzednim, w tym 15 w szpitalach, 1 w domu pomocy społecznej.

W 2023 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiły 33 ogniska zakażeń szpitalnych, to jest o 18 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 15 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 16 ognisk zakażeń przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile* oraz 2 ogniska zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2023 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2023 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Bytomia pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 5 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 1 przypadek mniej niż w roku poprzednim. Nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2023 roku na terenie miasta Bytomia sprawowano nadzór nad 43 punktami szczepień. Skontrolowano 40 punktów szczepień, przeprowadzając 65 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno- higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 3 punktach szczepień, które dotyczyły wydawania kart uodpornienia niezgodnie z obowiązującymi przepisami, przechowywania preparatów szczepionkowych niezgodnie z zachowaniem łańcucha chłodniczego, braku skutecznego nadzoru nad warunkami przechowywania preparatów szczepionkowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane.

W zakresie szczepień ochronnych zarejestrowano 1 interwencję, która dotyczyła odmowy przeprowadzenia szczepień ochronnych u dzieci przez poradnię POZ. Przeprowadzono kontrolę w podmiocie leczniczym, która nie wykazała nieprawidłowości, interwencję uznano za niezasadną.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2023 r. poradnie POZ zgłosiły 301 dzieci oraz 303 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 9 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2023 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest wzrost wykonawstwa szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia.

W zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw grypie oraz HPV.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2023 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie miasta Bytomia w analizowanym okresie były zakażenia wywołane przez wielolekooporne szczepy *Klebsiella pneumoniae* oraz tak jak w roku poprzednim zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2, powodujące występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2023 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 4 szpitalami na terenie Bytomia:

- Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15;
- SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu, Al. Legionów 10;
- Szpital i Ambulatorium z Izbą Chorych Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4;
- Szpital Specjalistyczny Nr 1 w Bytomiu ul. Żeromskiego 7.

Skontrolowano w roku sprawozdawczym wszystkie szpitale.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii łącznie przeprowadziła 71 kontroli, w tym 5 kontroli sanitarnych kompleksowych, 1 kontrolę tematyczną, 25 kontroli sprawdzających, 4 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów kontroli zakażeń szpitalnych, 33 kontrole w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych oraz 3 kontrole w związku ze zgłoszonymi interwencjami.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 4 szpitalach a nieprawidłowości dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, braku oznakowania dozownika z preparatem do dezynfekcji rąk, braku preparatu do dezynfekcji powierzchni, braku dozownika na mydło i podajnika na ręcznik jednorazowy w salach chorych;
- przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku;
- zakurzonych powierzchni szaf;
- braku worków na odpady medyczne zakaźne w salach izolacji pacjentów, nieprawidłowego oznakowania pojemnika z odpadami medycznymi, zniszczonych pojemników na odpady medyczne i odpady komunalne;
- brudnych, zakurzonych z zaciekami ścian i sufitów, ubytków kafelek ściennych, zniszczonych wykładzin podłogowych w pomieszczeniach oddziałów szpitalnych oraz pomieszczeniach, w których udzielane są świadczenia medyczne;
- braku osłon na lampy w salach chorych;
- zniszczonych mebli (szafki przyłóżkowe, fotele, krzesła, kozetka lekarska);
- zniszczonych elementów wyposażenia sanitariatów (spłuczki misek ustępowych, baterie prysznicowe, kabiny prysznicowe);
- uszkodzonych drzwi oraz ościeżnic;
- zniszczonych lodówek przeznaczonych do przechowywania żywności pacjentów;
- braku urządzeń przeciwsłonecznych w oknach w salach chorych;
- braku indywidualnych kart czynnika alarmowego oraz ich rejestru;
- braku w zespole kontroli zakażeń szpitalnych pielęgniarki epidemiologicznej oraz lekarza posiadających kwalifikacje zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł. Wydano 9 decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 13 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach oraz 3 decyzje uchylające.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2023 r. w szpitalach na terenie Bytomia wystąpiły 33 ogniska zakażeń szpitalnych, w tym w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu - 8 ognisk, w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 - 17 ognisk a w SP ZOZ Szpitalu Specjalistycznym Nr 1 – 8 ognisk.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 33 kontrole.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w 2023 r. na terenie Bytomia przeprowadziła 3 kontrole zapleczy szpitalnych (Szpital Aresztu Śledczego w Bytomiu, ul. Wrocławska 4; Szpital Specjalistyczny nr 2 w Bytomiu, ul. Batorego 15; Wojewódzki Szpital Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu, Aleja Legionów 10).

Skontrolowane zaplecza 2 szpitali oceniono jako dobre, natomiast kontrola zaplecza Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu przy ul. Batoiego 15 wykazała nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń pralni. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą.

Ponadto wydano 2 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów określonych w decyzjach dotyczących Szpitala Specjalistycznego nr 1 w Bytomiu.

W 2023 roku rozpatrzono 3 interwencje dotyczące szpitali. Pierwsza interwencja dotyczyła niezabezpieczonej puszki elektrycznej w kabinie prysznicowej dla pacjentów w oddziale szpitalnym. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku, jednak stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- higienicznego i technicznego oddziału. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą a interwencję uznano za niezasadną.

Druga interwencja dotyczyła niewłaściwych warunków sanitarnych i technicznych w oddziale szpitalnym. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- technicznego oddziału. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą. Interwencję uznano za zasadną.

Trzecia interwencja dotyczyła niewłaściwych warunków sanitarnych i nieprzestrzegania zakazu palenia papierosów w toaletach dla pacjentów w oddziale szpitalnym. Przeprowadzona kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno- technicznego pomieszczeń higieniczno- sanitarnych oddziału. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą a interwencję uznano za zasadną

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych

Ogółem w ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska na terenie miasta Bytomia znajdują się 2 obiekty. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole w obu zakładach opiekuńczo-leczniczych. Skontrolowane zakłady opiekuńczo – lecznicze oceniono jako dobre.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajduje się 76 podmiotów, w skład których wchodzi 124 obiekty. Ponadto nadzorem objętych jest 25 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Bytomia w 2023 r. przeprowadzono 74 kontrole w 62 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 8 skontrolowanych obiektach.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- braku preparatów do dezynfekcji rąk i powierzchni, przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, przeterminowanych pakietów z narzędziami wielokrotnego użytku;
- braku prawidłowej segregacji i klasyfikacji odpadów medycznych o kodzie 180104, braku oznakowania worków na odpady zgodnie z obowiązującymi przepisami, braku dokumentacji potwierdzającej odbiór odpadów o kodzie 180104 do utylizacji, nieaktualnych procedur postępowania z odpadami medycznymi, nieprawidłowych warunków przechowywania odpadów medycznych, zniszczonych pojemników na odpady

- o kodzie 180104, braku pojemników na odpady o kodzie 180103, braku termometru w urządzeniu chłodniczym na odpady, zniszczonego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych;
- brudnych, zakurzonych ścian w pomieszczeniach obiektów, zniszczonych paneli podłogowych;
 - niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego mebli, podajników na ręczniki, dozownika na mydło w płynie, urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych;
 - zniszczonych mebli stanowiących wyposażenie (szafka, kozetka lekarska);
 - przechowywania produktów spożywczych w urządzeniu chłodniczym na leki;
 - nieprawidłowych warunków przechowywania sprzętu medycznego i dokumentacji medycznej;
 - braku opracowanych procedur przeciwepidemicznych oraz nieaktualnych zapisów w procedurach;
 - braku dokumentacji potwierdzającej prowadzenie kontroli wewnętrznej;
 - braku wydzielenia sprzętu do sprzątania poszczególnych stref czystości.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1600 zł, a w 7 obiektach wydano zalecenia doraźne.

Ponadto wydano 4 decyzje nakazujące oraz 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanej decyzji.

W 2023 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą ambulatoryjnego podmiotu leczniczego, która dotyczyła niewłaściwych warunków sanitarnych i technicznych w gabinecie lekarskim oraz niestosowania przez personel medyczny odzieży ochronnej. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku. Interwencję uznano za niezasadną.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 168 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2023 r. skontrolowano 40 gabinetów, przeprowadzono 49 kontroli, w tym 40 kontroli sanitarnych oraz 9 kontroli sprawdzających.

Nieprawidłowości stwierdzono w 8 obiektach, które dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanych pakietów z narzędziami po sterylizacji;
- nieoznakowanych pojemników na roztwory do dezynfekcji narzędzi, nieoznakowanych pojemników z preparatami do dezynfekcji rąk i powierzchni;
- braku środka do dezynfekcji rąk i rękawiczek jednorazowych w pomieszczeniu przechowywania odpadów medycznych;
- braku właściwego nadzoru nad skutecznością procesów sterylizacji, biologiczne testy kontroli skuteczności procesów sterylizacji przeprowadzane sporadycznie;
- braku wyposażenia zmywalni przy pracowni endoskopii w urządzenie do mycia i dezynfekcji endoskopów w sposób technologicznie powtarzalny;
- braku oznakowania pojemników na odpady medyczne, braku pojemnika na odpady o kodzie 180104, braku segregacji odpadów medycznych, nieprawidłowej częstotliwości wymiany pojemników na odpady medyczne, nieprzekazywania do utylizacji odpadów o kodzie 180104, braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie odpadów o kodzie 180103 i 180104 do utylizacji, nieprawidłowych warunków przechowywania odpadów medycznych zakaźnych, braku termometru w urządzeniu chłodniczym do przechowywania odpadów, złego stanu sanitarnego urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów medycznych;

- braku procedury postępowania z odpadami medycznymi, nieaktualnych zapisów w procedurze postępowania z odpadami medycznymi;
- braku prowadzenia kontroli wewnętrznej;
- brudnych, zakurzonych ściany w pomieszczeniach obiektu.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje nakazujące. Nałożono 4 mandaty karne w wysokości 1000 zł, a w 7 obiektach wydano zalecenia doraźne.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2023 r. obiektów nie skontrolowano.

Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2023 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono, że kontrole w znacznej liczbie obiektów wykazały nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno- higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Jednocześnie stan sanitarno-techniczny obiektów, szczególnie w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno- higienicznego i technicznego.

III. Sekcja Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku

W roku 2023 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Bytomia, skontrolowali **852** zakłady branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi **56 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Bytomiu można stwierdzić, że w 2023 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2022 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2023 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o 13 % niż w roku 2022.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2022 do 2023

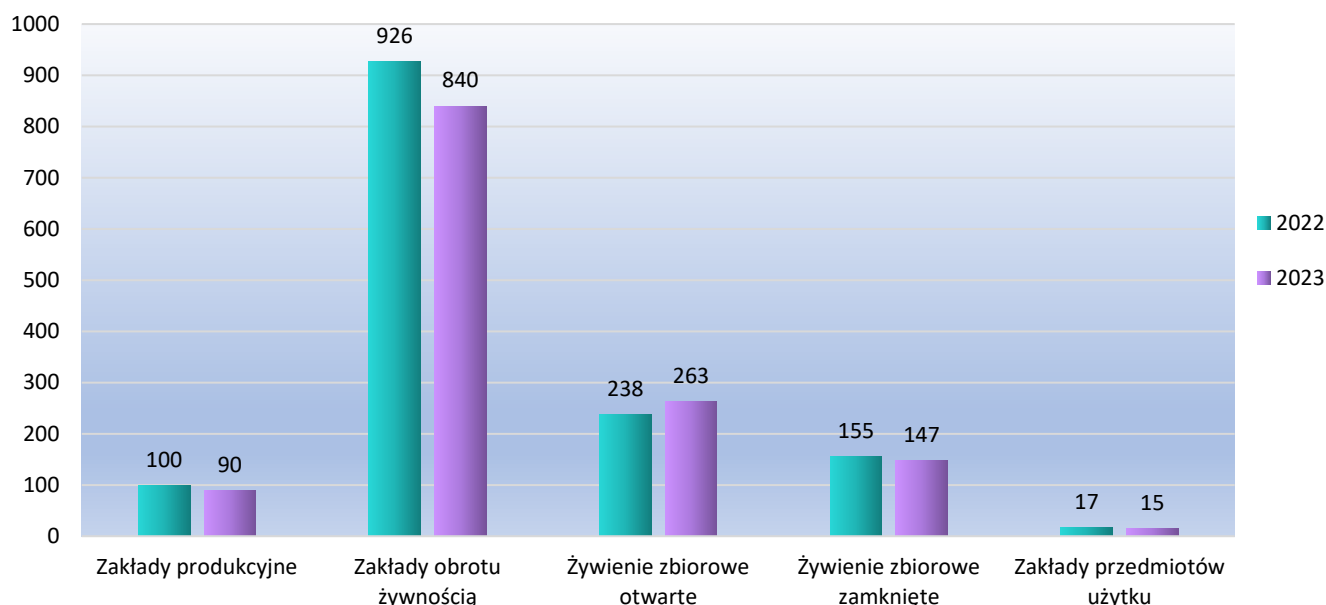
Rodzaj obiektu	Bytom			
	2022		2023	
	zaplanowane	wykonane	<i>zaplanowane</i>	<i>wykonane</i>
Produkcja	50	44	56	42
Obrót	325	266	344	278
Żywienie otwarte	141	110	212	143
Żywienie zamknięte	120	114	112	111
Materiały i wyroby	3	3	10	9
RAZEM	639	537	734	583

W roku 2023 wykonano **583** kontrole z **734** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **80 %**.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Bytomia w 2023 roku przeprowadzono **1355** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności. Dodatkowo przeprowadzono **21** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z organizowanymi półkoloniami zimowymi i letnimi dla dzieci oraz imprezami masowymi. Porównując dane z rokiem 2022 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2023 r. zmniejszyła się.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

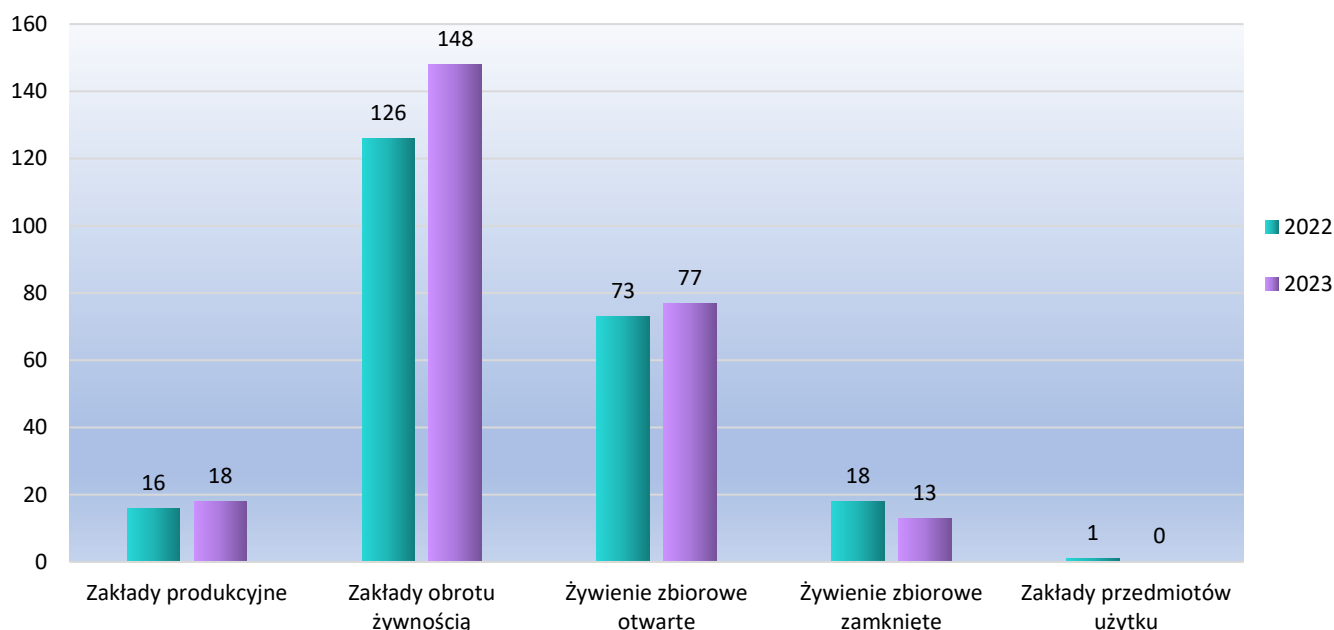
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **840** (o ok. 9 % mniej niż w 2022 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **10 %** mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o **9 %** w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o **5 %** w stosunku do roku 2022. Ponadto w roku 2023 przeprowadzono **15** kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2022 i 2023.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzoro - wanych		Ilość obiektów skontrolo - wanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Bytom	1571	1532	877	852	1436	1355	234	256	13 / 3795	12 / 4140	68 - 13950	73 - 16000

W roku 2023 na terenie miasta Bytomia wydano ogółem **256** decyzji administracyjnych, tj. o **9 %** decyzji więcej niż w 2022 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2023 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku.

Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych zwiększyła się o **2** decyzje w stosunku do 2022 roku, w zakładach obrotu żywnością zwiększyła się o **15 %**, wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba ta zwiększyła się o **5 %**, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego zmniejszyła się o **27 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2023 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2022 i 2023.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2022 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2023 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych decyzji nakazujących	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
Bytom	877	70	7,9	852	54	6

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce);
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów;
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej;
- zły stan techniczny powierzchni szafek;
- brak bieżącej ciepłej wody;
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu;
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników;
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2022 i 2023.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.</i>		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
Bytom	877	68 / 13950	7,7	852	73 / 16000	8,5

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu;
- brak zachowanej higieny sprzedaży;
- obecność szkodników (myszy) w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych;
- obecność szkodników mącznych zlokalizowanych w sprzęcie do wypieku pieczywa;

- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych);
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi;
- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania;
- przechowywanie w pomieszczeniach magazynowych zbędnego sprzętu ograniczającego przestrzeń roboczą oraz stanowiącego potencjalne źródło zanieczyszczenia żywności;
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej;
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o **5** (tj. o **7 %**) więcej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku **2023** do badań laboratoryjnych na terenie miasta Bytomia pobrano **350** próbek (w tym 5 próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o **7,5%** więcej próbek niż w roku 2022, w którym pobrano **316** próbek. W roku sprawozdawczym nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano **189** próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano **25** próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano **98** próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano **131** próbki,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano **38** próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo **21** próbek, tj. **6 %** w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy **5** próbki, tj. **1,5 %**.

Pod względem zanieczyszczeń biologicznych liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła **2**, stwierdzono ślady bytowania szkodników (*1 próbka wytrzepek z koszyczków piekarniczych, 1 próbka zmiotek z podłogi*). Pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych dyskwalifikacji uległo **19** próbek. (*17 próbek ciastek oraz 2 próbki wymazów ze sprzętu i wyposażenia*).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2023 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Bytomia zewidencjonowanych jest **29** piekarni, z których skontrolowano **25**. W trakcie kontroli w **5** zakładach pobrano ogółem **9** próbek,

w tym **8** próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek. **1** próbka została zdyskwalifikowana ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2023 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Bytomia przeprowadzono **111** kontroli głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Bytomia znajdowały się 2 wytwórnie oraz 33 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano 13 zakładów. Ogółem przeprowadzono 15 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano **5** próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2023 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2023 roku na terenie miasta Bytomia przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	16	16	16	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	1	1	1	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela IW
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	3	3	3	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	10	10	10	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	63	55	41	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	9	5	6	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 5 próbek lodów z automatu. Żadna z próbek nie została zdyskwalifikowana
8.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	174	0	0	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
											6	
9.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	98	75	79	0	0	0	1	100	2 zalecenia doraźne	-
10.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	3	3	3	0	0	0	0	0	1 nieprawidłowy jadłospis	W 1 zakładzie nieprawidłowa analiza jadłospisu – wystosowano pismo
11.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	38	38	38	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja owoce miękkie	NS.HŻŻ	5	5	6	0	0	0	0	0	0	-
13.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS.HŻŻ	42	42	42	0	0	0	1	500	0	-
14.	Akcja wody butelkowane	NS.HŻŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	0	-
15.	Sklepy sieci handlowej „Stokrotka”	NS.HŻŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	466	257	249	0	0	-	2	700	2 zalecenia doraźnych	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

7. Działalność interwencyjna za 2023 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT BYTOM)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **36**, w tym anonimowych **4**.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **33 (+1 z 2022 r.)**, w tym anonimowych **4**, zasadnych **10**, w tym anonimowych zasadnych **1**.

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **8 (w tym 7 przekazanych i rozpatrzonych)**, w tym anonimowych **0**.

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych /niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznane- kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	20	17 (+ 1 z 2022 r.)	18	0/5	5/1200	3/14 (+1 z2022r.)	6 (w tym 5 przekazanych i rozpatrzonych)	0	- 1 interwencja przekazana całkowicie - 1 zakład nieczynny - w 1 interwencji brak możliwości identyfikacji podmiotu
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	11	11	11	3/7	8/2700	7/4	0	0	-
3.	Obecność szkodników	1	1	1	0/0	0/0	0/1	1	0	-
4.	Brak orzeczeń do celów sanitarno - higienicznych	2	2	2	0/0	0/0	0/2	1	0	-
5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
6.	Barak zachowanej higieny sprzedaży	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-

SUMA	36	33 (+1 z 2022 r.)	34	3/12	13/3900	10/23 (+1 z 2022 r.)	8 (w tym 7 przekazanych i rozpatrzonych)	0	-
-------------	-----------	--------------------------	-----------	-------------	----------------	-----------------------------	--	----------	---

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie bytomskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością. W roku 2023 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zmniejszyła się o **36 %** w porównaniu do roku 2022, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **52** interwencje.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2023 jest mniejsza w stosunku do roku 2022.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 7% więcej mandatów karnych za zły stan sanitarno – higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zmniejszyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. Zarówno w roku 2022 jak i 2023 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2023 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się większą ilość próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2022 roku.
7. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2023 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2023 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 211 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 548.

W 2023 r PPIS w Bytomiu wydał 8 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 6 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 1 dot. legionelli.

Zarejestrowano 2 interwencje: 1 zasadna, 1 przekazano zgodnie z kompetencjami (wnioski dotyczyły niewłaściwej jakości wody przeznaczonej do spożycia).

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 149576*

- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 17445 (SUW Bibiela; SUW Miedary; SUW Zawada; SUW Kozłowa Góra ; zbiorniki Murcki- woda mieszana ZUW Goczałkowice i ZUW Dzieńkowice; awaryjnie w czasie prowadzenia prac modernizacyjnych na sieci magistralnej); dystrybutor: Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.)*

Miasto Bytom korzysta z wody dostarczanej z sieci magistralnej Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach, pochodzącej z ujęć wód głębinowych zasilających Stacje Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim, „Miedary” w Tarnowskich Górach i „Zawada” w Karchowicach, gm. Zbrośławice oraz z ujęć powierzchniowych: Stacja Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie. Pierścieniowy układ sieci wodociągowej daje możliwość mieszania wody z różnych źródeł oraz zmiany kierunku zasilania.

Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

Łącznie w 2023 r. na terenie miasta, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 70 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 8 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza oraz podwyższonej wartości mętności w wodzie wodociągowej dostarczanej do budynku mieszkalnym w Bytomiu, Pl. Wojska Polskiego 7 (próbki wody pobrane w ramach interwencji). O zaistniałej sytuacji poinformowano dostawcę wody tj. Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., które podjęło działania naprawcze, w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody. Przeprowadzone po ich zakończeniu rekontrolne badania nie wykazały przekroczeń wyżej wymienionych parametrów;

- nie stanowiącej potencjalnego zagrożenia dla zdrowia podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C. Powtórne badanie po przełączeniu zasilania na inną studnię zakupową nie wykazało podwyższonej wartości tego parametru.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Bytomia wynosiła 312.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanego zakresu wartości stwierdzono w 10 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza, podwyższonej wartości mętności i barwy (podwyższone wartości tych parametrów związane były z prowadzonymi przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach planowanymi pracami na wodociągu magistralnym) oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Bytomia oceniono jako przydatną do spożycia.

W 2023 r. eksploatacja sieci rozdzielczej – Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. zgłosiło 174 awarie sieci wodociągowej.

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2023 r. na terenie miasta Bytomia czynnych było 6 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 5 krytych i 1 odkryta).

W 2023 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 28 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- legionella,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,
- potencjał redoks, pH ,
- mętność,
- chloroform
- ΣTHM .

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do nitek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 233.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- Escherichia coli,
- Pseudomonas aeruginosa,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- chlor związany,
- chlor wolny,
- legionella,
- mętność,
- potencjał redoks,
- utlenialność,
- chloroform,
- ΣTHM .

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 45, ul. Karpacka 27; Szkole Podstawowej nr 54, ul. Reptowska 86; Przedszkolu Miejskim nr 10, ul. Strzelców Bytomskich 152 i OSIR ul. Parkowa 1 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni Stowarzyszenia Centrum Działalności Podwodnej „Nurek” Bytom, ul. Chorzowska 28 a oraz OSIR, ul. Wrocławska w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych przez zarządców pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu w obydwu pływalniach oraz ΣTHM w pływalni OSIR, ul. Wrocławska utrzymywało się na podwyższonym poziomie).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 17 obiektach, w tym:

- szpitale - 4,
- areszt/szpital- 1,
- domy pomocy społecznej - 6,
- inne świadczące usługi hotelarskie - 4,
- zakłady opiekuńczo-lecznicze (podmioty lecznicze) – 2.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 1 obiekcie - Szpital Specjalistyczny nr 2, ul. Batorego 15. PPIS w Bytomiu wydał 1 decyzję nakazującą na podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody. Do końca 2023 r. sieć była nadal skolonizowana i prowadzono prace naprawcze.

Ogółem w 2023 r. na obecność bakterii legionella pobrano 113 próbek wody, w tym zakwestionowano – 24. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 3 wyniki badań próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2023 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 194 obiektach użyteczności publicznej, spośród 601 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 203 kontrole. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2023 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium

(Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje na terenie miasta Bytomia 11 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 10 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno-sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2023 r. ze złym stanem higieniczno-sanitarnym i technicznym wykazano 10 nowych obiektów, tym 5 obiektów wykazanych w 2022r. Poniżej oceniono grupy obiektów, w których nie wszystkie obiekty spełniały wymagania higieniczno - sanitarne jak i techniczne i były wydane decyzje administracyjne nakazujące.

Domy pomocy społecznej

Ogółem w ewidencji znajduje się 6 obiektów, skontrolowano 6, przeprowadzono 7 kontroli.

Ze złym stanem oceniono 2 obiekty, gdzie wydane zostały decyzje administracyjne nakazujące. Nieprawidłowości dotyczyły złego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń obiektu. W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno-sanitarny i techniczny obiektów uległ pogorszeniu. Na koniec roku sprawozdawczego ze złym stanem oceniono 2 obiekty, natomiast w 2022 r. nie wykazano obiektów ze złym stanem sanitarno - higienicznym.

Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

W ewidencji PSSE w Bytomiu znajdują się 4 obiekty, skontrolowano 4 i przeprowadzono 5 kontroli.

Ze złym stanem oceniono 1 obiekt, gdzie wydana została decyzja administracyjna, a stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły złego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń obiektu.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów uległ pogorszeniu. Na koniec roku sprawozdawczego ze złym stanem oceniono 1 obiekt, natomiast w 2022 r. nie wykazano takich obiektów.

Hotele i obiekty świadczące usługi hotelarskie

Nadzorem sanitarnym objętych jest ogółem 16 obiektów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 8 obiektów. W trakcie realizacji jest 1 decyzja wydana 2021 r. W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarno-higieniczny i techniczny obiektów nie uległ pogorszeniu.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu

W roku 2023 skontrolowano 63 zakłady z 272 objętych nadzorem PPIS w Bytomiu. W tej grupie obiektów nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł. Przyczyną nałożenia mandatu karnego był brak opracowania i wdrożenia procedury zapewniającej

ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W 2023 r. wydano 4 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości, z czego 2 decyzje zostały wykonane, co potwierdziły kontrole sprawdzające, natomiast pozostałe 2 zostały wydane z terminem wykonania do 2024 r.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny i techniczny obiektów uległ poprawie. Na koniec roku sprawozdawczego stwierdzono 2 obiekty o złym stanie, natomiast w 2022 r., zły stan stwierdzono w 4 obiektach.

Zakłady karne, poprawcze, schroniska dla nieletnich

Nadzorem sanitarnym w 2023 roku objęto 1 zakład karny, który został skontrolowany. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości oraz wydano decyzję administracyjną. Nie nałożono mandatów karnych.

W porównaniu do roku ubiegłego, stan higieniczno - sanitarny obiektu uległ pogorszeniu.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 165 obiektów takich jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne. Skontrolowano 40 obiektów, wydano 6 decyzji nakazujących, z których 4 zostały wykonane w całości co potwierdziły przeprowadzone kontrole sprawdzające, w pozostałych 3 natomiast, dotyczących kręgielni oraz dwóch aptek.

W porównaniu do roku 2022, stan higieniczno - sanitarny obiektów nie uległ pogorszeniu.

2. Interwencje

W 2023 roku do PSSE w Bytomiu wpłynęło ogółem 61 wniosków mieszkańców o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta Bytom.

PPIS w Bytomiu rozpatrzył 48 spraw, 2 przekazał do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami a 12 interwencji pozostało bez rozpatrzenia.

Upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili 37 kontroli interwencyjnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 5 decyzji administracyjnych, 1 zalecenie doraźne oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł i wydano 3 upomnienia w związku z niewykonaniem obowiązków wynikających z decyzji nakazujących. Tylko 8 na 37 zgłoszonych interwencji okazało się zasadnych.

Największa liczba zgłoszonych interwencji (20) dotyczyła złego stanu sanitarnego budynków, klatek schodowych, piwnic, i strychów. 15 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji, przeprowadzając łącznie 20 kontroli i wydając 5 decyzji. Tylko 3 interwencje okazały się zasadne.

Drugą dużą grupą interwencji (19) stanowiły sprawy związane z zagrożeniem spowodowanym obecnością insektów, gryzoni i zwierząt oraz uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali dogodne warunki do namnażania się insektów i gryzoni. 2 zgłoszenia pozostały bez rozpatrzenia, 1 zostało przekazane do rozpatrzenia innym organom zgodnie z kompetencjami. Pozostałe sprawy PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. Rozpatrzone sprawy nie potwierdziły występowania nieprawidłowości.

W sprawie złego stanu sanitarnego posesji wpłynęło 13 interwencji. 1 interwencja okazała się zasadna, co skutkowało wydaniem decyzji nakazującej na właściciela terenu. 6 interwencji dotyczyło obiektów użyteczności publicznej. Wydano 1 decyzję nakazującą, nałożono 1 mandat karny oraz wydano 1 zalecenia doraźne. W tej grupie 2 interwencje uznano za zasadne.

Kolejną grupą interwencji to interwencje dotyczyły uciążliwości powodowanych przez hałas. Wpłynęły 2 zgłoszenia, które PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji. W roku sprawozdawczym wpłynęła również 1 interwencja dotycząca uciążliwych zapachów.

Wnioski:

1. W roku 2023, podobnie jak w roku ubiegłym zdecydowana większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno - sanitarne i techniczne.
2. Ogółem skontrolowano 194 obiekty, wydano 16 decyzji administracyjnych nakazujących. Na podstawie analizy ilości wydanych decyzji, która w 2023 roku wynosiła 16 a w 2022 roku 7 oraz ilości obiektów ocenionych jako ze złym stanem sanitarnym, których w 2023 było 10 natomiast w 2022 roku tylko 6, można ocenić, iż stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej uległ pogorszeniu.
3. W 2023 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zmniejszyła się o 8 (w 2022 r. wpłynęło 69 zgłoszeń, w 2023 r. wpłynęło 61 zgłoszeń), natomiast o 2 zwiększyła się ilość interwencji zasadnych (w 2022 r. zasadnych okazało się 6 interwencji a w 2023 r. zasadnych było 8 zgłoszeń).
4. Największą grupę stanowiły interwencje dot. niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi. W większości, sprawy te dotyczyły złego stanu sanitarnego części wspólnych dla lokatorów budynków mieszkalnych i związane były z zaleganiem odpadów komunalnych, pojawieniem się gryzoni, insektów oraz gołębi, a także zanieczyszczenia ptasimi odchodami strychów, parapetów i balkonów. Dużą część stanowiły również sprawy dotyczące uciążliwych lokatorów, którzy poprzez niewłaściwe użytkowanie lokali mieszkalnych stwarzali doskonałe warunki do namnażania się insektów i gryzoni oraz powodowali uciążliwości zapachowe dla innych lokatorów.

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku oraz na uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz w ośrodkach wypoczynku.

W 2023 r., na terenie miasta Bytomia bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 222 obiekty, w tym 39 sezonowych. Przeprowadzono 156 kontroli

w nadzorowanych placówkach, co stanowi 70 %. W porównaniu z rokiem 2022 liczba obiektów zwiększyła się.

W roku sprawozdawczym utworzono 7 nowych placówek, tj.: 1 sala zabaw, 1 przedszkole i 1 żłobek. Zlikwidowano 2 szkoły policealne, 3 placówki wsparcia dziennego oraz 1 salę zabaw.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2023 r., pod nadzorem były 53 szkoły, w tym 27 szkół podstawowych, 3 szkoły policealne, 12 zespołów szkół, 5 LO, 3 technika oraz 3 szkoły specjalne.

Przeprowadzono 60 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 3 nowe decyzje nakazujące, liczba ta zwiększyła się w porównaniu z rokiem 2022.

Zwiększyła się również liczba decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń decyzji wydanych w latach wcześniejszych, tj.: z 12 decyzji przedłużonych w roku 2022 do 14 w roku 2023 r.

Nadal istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie przedłużane, co powoduje znaczne pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

W roku sprawozdawczym jedna placówka wykonała w całości decyzję wydaną w latach wcześniejszych.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w dozowniki do dezynfekcji rąk oraz do dezynfekcji pomieszczeń.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 1175 uczniów, w 66 oddziałach pięciu szkół podstawowych. Badania wykazały, że 13,2 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister, czyli powyżej 15% swojej masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2023 r., pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 59 przedszkoli. W tych obiektach przeprowadzono 48 kontroli, w porównaniu do roku ubiegłego liczba ta zwiększyła się.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w przedszkolach w roku sprawozdawczym wydano 1 decyzję nakazującą.

Ponadto wydano 4 decyzje administracyjne zmieniające termin wykonania nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych. W porównaniu do 2022 r., liczba decyzji przedłużających zmniejszyła się.

Istnieją jednak placówki publiczne, w których stan sanitarno - higieniczny i techniczny uległ pogorszeniu, a nakazy ujęte w decyzjach nie są realizowane terminowo.

W 2023 r., żadna placówka nie wykonała w całości decyzji administracyjnej wydanej w latach wcześniejszych. Liczba ta w porównaniu z rokiem ubiegłym zmniejszyła się.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 11 kontroli w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, które nie wykazały nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach, a piaskownice zabezpieczane są przed zanieczyszczeniami i odchodami zwierzęcymi.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem było 15 placówek, w tym 1 klub malucha. W tej grupie obiektów przeprowadzono 12 kontroli. W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że stan sanitarno - higieniczny i techniczny prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2023 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowało się 13 świetlic środowiskowych oraz 3 warsztaty terapii zajęciowej. Przeprowadzono 5 kontroli, a stan sanitarno - higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2023 roku dokonano pomiarów mebli edukacyjnych w 7 przedszkolach. Łącznie badaniem objętych zostało 553 dzieci przedszkolnych w 29 oddziałach.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba placówek objętych oceną w ww. zakresie. W czasie przeprowadzanych kompleksowych kontroli, stwierdzono, że placówki są sukcesywnie wyposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach i dostosowane do zasad ergonomii oraz posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2023 r., w 14 szkołach, w 127 oddziałach, dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

Ilość kontroli w ww. zakresie w porównaniu z rokiem ubiegłym zwiększyła się.

Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym wydano jedną nową decyzję administracyjną nakazującą, dot. nieprawidłowości bloku sportowego i miejsca do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W 2023 r., prolongowano 4 decyzje administracyjne wydane w latach wcześniejszych. W porównaniu z rokiem 2022 r., liczba ta zmniejszyła się. Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie. Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska lub teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli, we wszystkich szkołach dokonywana była ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych. Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem. Stan sanitarno - higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2022 r., jak i w 2023 r. W żadnej z placówek nie wydano nowych decyzji w ww. zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne. Zarówno w 2022, jak i w 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ bieżącej zimnej wody. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach i w pojemnikach prawidłowo oznakowanych. Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy. W szkołach, które nie posiadają substancji niebezpiecznych w pracowniach chemicznych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie wykładu bądź pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w ww. zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny

i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem bieżącej ciepłej i zimnej wody. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2023”, zgłoszonych zostało 15 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 8 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 344 dzieci i młodzieży.

W porównaniu z rokiem 2022 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku zimowego wraz z ilością wypoczywających dzieci zwiększyła się.

W ramach akcji „Lato 2023” zgłoszonych zostało 20 turnusów letniego wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania w trakcie którego, przeprowadzono 8 kontroli. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 255 dzieci i młodzieży. W porównaniu z rokiem 2022 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku letniego wraz z ilością wypoczywających dzieci zmniejszyła się.

We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej.

5. Interwencje

W 2023 r., nie zgłoszono interwencji na nadzorowanym terenie.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych w roku sprawozdawczym zmniejszyła się i wynosiła 18;
- wydano cztery nowe decyzje administracyjne, liczba ta w porównaniu do roku 2022, zwiększyła się.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno - technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne z zakresu wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono, że zostały opracowane i wdrożone procedury wewnętrzne dla zapewnienia bezpiecznych oraz higieniczno-zdrowotnych warunków pobytu na terenie obiektów.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Bytom nadzorem objętych jest 378 obiektów, prowadzących działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2023 r. przeprowadzono 137 kontroli w 113 obiektach, wydano 39 decyzji administracyjnych związanych z nadzorem i 34 decyzje w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Bytomia skontrolowano 85 zakładów, przeprowadzono 109 kontroli. W 31 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; brak rejestru i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia; przekroczenie NDN hałasu na stanowiskach pracy; w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia a w szczególności czynnika biologicznego; pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania odzieży własnej, roboczej i ochronnej oraz do higienicznego przechowywania posiłków własnych; zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych (brudne, zakurzone z ubytkami tynku ściany i sufity, ubytki w płytkach ściennych i podłogowych); brak świetlówek w punktach świetlnych; zniszczona armatura sanitarna w pomieszczeniach sanitarnohigienicznych; brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych; brak spisu substancji niebezpiecznych stosowanych w działalności. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 31 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 3 decyzje zmieniające

termin wykonania nakazów wcześniej wydanych decyzji i 1 decyzję uchylającą wykonanie nakazów w związku z zakończeniem działalności produkcyjnej.

Na koniec 2023 r. w 8 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (w 2 zakładach - hałas, pyły, mikroklimat gorący, w 6 zakładach – hałas). Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych, są odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu, są wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są badaniom profilaktycznym lekarskim, monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 20 kontroli, w tym 12 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze, prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 oraz 8 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole odbyły się w zakresie oceny kart charakterystyki, oznakowania i składu produktów, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

Przeprowadzone kontrole wykazały nieprawidłowości w 1 hurtowni chemicznej i dotyczyły wprowadzania do obrotu detergentu klasyfikowanego jako stwarzający zagrożenie dla zdrowia, który nie posiadał oznakowania w języku polskim zgodnego z aktualnym stanem prawnym oraz nie przedstawiono karty charakterystyki, wobec czego wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą wstrzymanie wprowadzania do obrotu kwestionowany produkt.

Na terenie miasta Bytom znajduje się jeden podmiot zajmujący się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 takich jak: fosfor czerwony, nadmanganian VI potasu, toluen, aceton, kwas siarkowy, kwas solny. Przedsiębiorca zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazuje do PPIS w Bytomiu informację dot. ilości tych substancji wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel. Przeprowadzono kontrolę w zakresie wprowadzania do obrotu fosforu czerwonego, która nie wykazała nieprawidłowości.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

Przeprowadzono 2 kontrole w związku z podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych, które mogły zawierać w swoim składzie substancje HHC-P (heksahydrokannabinol) oraz THC-P (tetrahydrokannabinol). W trakcie kontroli nie stwierdzono w obrocie produktów zawierających ww. substancje. Pracownicy sekcji na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych, w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2023 roku PPIS w Bytomiu wydał 34 decyzje w sprawie chorób zawodowych, w tym 15 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 19 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w 2023 r. (decyzje prawomocne) wyniosła 15 przypadków tj. pylice płuc (poz. 3 wykazu chorób zawodowych). Choroby te były spowodowane działaniem pyłów zwłókniających.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2022 i 2023

Numer choroby zawodowej i nazwa	2022 r.	2023 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz.3 - pylice płuc	11	15
poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu	2	0
poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	0
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0
Razem	16	15

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Bytomia w porównaniu do roku 2022 nieznacznie zmniejszyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych. W roku 2023 nie pojawiły się przypadki przewlekłej choroby narządu głosu, nowotworów złośliwych powstałych w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi oraz przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wywołanych sposobem wykonywania pracy. W 2023 r. znacznie zwiększyła się ilość stwierdzonych pylic płuc.

5. Interwencje

W 2023 r. wpłynęło 6 wniosków o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły: nadmiernego hałasu pracujących maszyn i ludzi w porze nocnej w piekarni; wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia przez hurtownie chemii; złe warunki pracy w warsztacie samochodowym; złe warunki sanitarno - higieniczne w łaźni górniczej; złe warunki sanitarno - techniczne w pomieszczeniach higienicznosanitarnych w komisariacie policji; podejrzenie produkcji snusów (dopalaczy) i podejrzenie zatruc pracowników przy produkcji snusów u producenta liguidów.

W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 6 kontroli. Przeprowadzone kontrole w warsztacie samochodowym, w łaźni górniczej i w komisariacie policji wykazały nieprawidłowości dot. złego stanu sanitarno - technicznego pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych, wobec czego wszczęto postępowanie administracyjne i wydano 3 decyzje nakazujące. Kontrole przeprowadzone w piekarni; w hurtowni chemii oraz u producenta liguidów nie wykazały nieprawidłowości, zarzuty przedstawione we wnioskach nie potwierdziły się, wobec czego zgłoszenia były bezzasadne.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy pogorszeniu.
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość skontrolowanych podmiotów wprowadzających do obrotu produkty chemiczne i kosmetyczne przestrzegają obowiązujących przepisów. Tylko w jednym przypadku stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu detergentów.
3. W 2023 r. podobnie jak w roku ubiegłym, na terenie miasta Bytomia nie stwierdzono stacjonarnych punktów sprzedaży środków zastępczych i nie prowadzono postępowań wobec podmiotów gospodarczych.
4. W zakresie chorób zawodowych w 2023 r. zaobserwowano niewielki spadek liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.
5. W roku sprawozdawczym podobnie jak w roku ubiegłym pracownicy sekcji w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania profilaktyczne w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, uświadamiania o szkodliwości palenia tytoniu, o ścisłym związku zachorowania na schorzenia nowotworowe z nałogiem palenia tytoniu. Sprawdzano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno - zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo-żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, zakłady kosmetyczno - fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową, obiekty sportu i rekreacji oraz obiekty kultury i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego;
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko;
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych;
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 2 opinie w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dotyczące projektów zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego;
- b. 3 opinie uzgadniające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym: 1 dot. studium oraz 2 dot. planów;
- c. 1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz 6 opinii w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Dla miasta Bytomia uzgodniono i zaopiniowano:

Ad a. na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytomia oraz terenu położonego w rejonie ul. Wrocławskiej w Bytomiu – część 2,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Strzelców Bytomskich i Magdaleny w Bytomiu.

Ad b. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom – etap I – dla terenu położonego w rejonie ulicy Brzezińskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północnej i wschodniej części Miechowic w Bytomiu.

Ad c. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom,
- dwa projekty miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Orzegowskiej w Bytomiu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulicy Łużyckiej w Bytomiu,
- dwa projekty zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Bytomia oraz terenu położonego w rejonie ul. Wrocławskiej w Bytomiu – część 2,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ulic: Strzelców Bytomskich i Magdaleny w Bytomiu.

Ad. 2 W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu lub lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 55 wniosków dotyczących tego zagadnienia. W roku 2022 uzgodniono 37 wniosków dotyczących tego zagadnienia.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano 10 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań, zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej;

- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców;
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu;
- gospodarka wodno - ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi;
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: obiekty przemysłowe – ok. 37%, inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką – ok. 27%, inwestycje związane z gospodarką odpadami – ok. 18% , inwestycje drogowe i inne – po ok. 9%.

W roku 2022 wydano 15 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Ad. 4 W roku 2023 uzgodnionych zostało pozytywnie 7 dokumentacji projektowych, natomiast w 2022 – 5 dokumentacji projektowych. Wydane opinie stanowiły: 44% obiekty ochrony zdrowia oraz po ok. 14% obiekty wychowania i nauczania, zakłady kosmetyczno – fryzjerskie i odnowy biologicznej, obiekty żywieniowo – żywnościowy i obiekty turystyczne.

Ad. 5 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 45 stanowisk odnośnie zgodności wykonania obiektu z projektem w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych (w tym 42 opinie pozytywne, 2 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi oraz 1 stwierdzającą, iż zgłoszona część nie może samodzielnie funkcjonować zgodnie z docelowym przeznaczeniem obiektu), w 2022 r. wydano 32 pozytywne opinie sanitarne dopuszczające obiekty do użytkowania, 2 negatywne.

Ze wszystkich wpływających wniosków 58% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, 42% odnosiło się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły obiekty żywieniowo-żywnościowe – ok. 31%, zakłady handlowo – usługowe, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – po ok. 20%, inne – ok. 14%, obiekty przemysłowe – ok. 9%, obiekty sportu i rekreacji oraz obiekty kultury – po ok. 2%.

W 2023 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 83 kontrole i wizytacje obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Bytomia.

W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2023 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców miasta Bytomia.

Porównując rok 2023 i 2022, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 26%.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2023 r. na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności.

W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne. Dotyczyły one m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej.

W roku 2023 przeprowadzono łącznie 29 wizytacji oraz zorganizowano i przeprowadzono 11 akcji profilaktycznych. Utworzono koalicję lokalną z Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu, Policją a PSSE Bytom, w celu wspierania się w działaniach na rzecz profilaktyki uzależnień.

Ponadto zorganizowano i przeprowadzono 18 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli i uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych, 2 zajęcia warsztatowe dla seniorów, 3 wystawy nt. „Zdrowe i bezpieczne wakacje”- bezpieczne opalanie oraz antybiotyków.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci promuje zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Adresowany jest do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Głównym celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2022/2023 realizowana była XVI edycja, do której przystąpiło 17 szkół. W tym zakresie przeprowadzono 4 wizytacje działań programowych.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno - zdrowotne. W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt zrealizowało 45 placówek przedszkolnych i przeprowadzono 5 wizytacji. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 7647 przedszkolaków.

W 8 przedszkolach przeprowadzono zajęcia warsztatowe, podczas których zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program jest dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego.

Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt został zrealizowany w 29 placówkach przedszkolnych, a edukacją objęto 1861 przedszkolaków.

- **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było, uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumentów w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Dystrybuowano i wyeksponowano materiały w wakacyjnym okienku profilaktycznym na terenie PSSE w Bytmoiu.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo - wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych. W ramach tego programu przeprowadzono 9 akcji profilaktycznych, a 191 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 2574 dzieci z 37 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 7 wizytacji programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 20 szkół podstawowych, przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska, jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowano poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach”**

Celem programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowany był przez 21 szkół podstawowych. Przeprowadzono 8 wizytacji działań programowych. Podczas przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych przedstawiono prezentacje oraz umożliwiono młodym osobom wykonanie zadań w narkogoglach.

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 14 szkół ponadpodstawowych. Przeprowadzono w 4 szkołach zajęcia profilaktyczne, podczas których umożliwiono młodym osobom wykonanie testów w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiar stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. W 2023 roku nawiązano współpracę z Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu i z Policją w celu wzmocnienia działań, utworzono koalicję lokalną. Działania edukacyjne prowadzono podczas 9 zajęć edukacyjnych w szkołach i 10 akcji profilaktycznych. Wykonywano wśród zainteresowanych osób testy w narkogoglach i alkohologlach, dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

**Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów
Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć
szczepienia”, bezpłatne szczepienia przeciw HPV, #Unitedinprotection**

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów. Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowano podczas 11 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad. W 8 przedszkolach przeprowadzono zajęcia profilaktyczne połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 16 szkół ponadpodstawowych.

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych Młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2022/2023

program zrealizowało 21 szkół ponadpodstawowych a w jednej placówce przeprowadzono wizytację programu.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 21 szkół ponadpodstawowych a w 3 placówkach przeprowadzono wizytację programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Podczas 6 akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno - diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS 14 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję pt.: „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych.

Profilaktyka wad postawy

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2023 r. nasilono działania podczas 4 akcji profilaktycznych oraz przy współdziałaniu Sekcji HDiM w szkołach, w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcję profilaktyczną, warsztaty dla dzieci z przedszkola, zorganizowano wystawę „Zdrowe i bezpieczne wakacje” za pomocą wakacyjnego okienka profilaktycznego z materiałami na temat zdrowia. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich

Kolei Wąskotorowych w Bytomiu oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. W okresie wakacji kolejka przemierza trasę Bytom – Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło-Chechło. Dystrybuowano materiały w wersji papierowej wśród organizatorów akcji lato oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Akcja „Bezpieczne Ferie 2023” „Bezpieczne Wakacje 2023”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki), zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 2 akcje profilaktyczne, zajęcia warsztatowe dla 202 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano 2 wystawy pt. „Superbakterie Oporniaki i 5 akcji profilaktycznych, podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków. Przeprowadzono zajęcia edukacyjne dla seniorów nt. rozważnego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne. Podczas 3 akcji profilaktycznych rozpowszechniono materiały związane z grzybami, przeprowadzono spotkanie edukacyjne z 43 seniorami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukację w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych, jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanych 7 akcji profilaktycznych i 6 pogadanek w placówkach oświatowych dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w próbkach.

Podsumowanie

Głównym celem działań Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom w 2023 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo - wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

W roku 2023 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona również za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2023 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od 2004 r. Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym.

Co roku podczas oceny zewnętrznej auditorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2023 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 68 próbek (co stanowi wzrost ilości próbek o 74% względem roku 2022),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 22 próbki (co stanowi spadek o 27% względem ubiegłego roku),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 121 próbek (co stanowi 51% wzrost względem roku ubiegłego).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie z grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczynę (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne oraz badania sensoryczne.

Na terenie miasta Bytom:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 189 próbek (co stanowi 22% wzrost względem ubiegłego roku),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 56 próbek (w tym 9 próbek sanitarnych), co stanowi odpowiednio wzrost ilości próbek fizykochemicznych o 22% i spadek ilości próbek sanitarnych o 56% względem ubiegłego roku,
- w kierunku badań sensorycznych zbadano 23 próbki (spadek ilości prób o 45% względem roku 2022).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych. W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 14 pobranych do badań próbek, w tym 7 próbek ciastek za obecność przypuszczalnych *Bacillus cereus*, 5 próbek ciastek za przekroczoną liczbę bakterii z grupy coli oraz 2 próbki środowiskowe za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae* oraz przekroczoną liczbę pleśni i drożdży.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 6 próbek) oraz w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem mięsa) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 10 próbek).

Kontrolą sanitarną, w ramach corocznej akcji „Mklik próchniczek”, objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 9 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych.

Dwie z w/w próbek kwestionowano za obecność szkodników i ich pozostałości.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. W próbkach przyjętych do badań w punkcie przyjęcia próbek w Bytomiu wykonano:

- 10995 badań u 3665 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (co stanowi spadek ilości badań o 32% względem roku poprzedniego),
- 161 badań u 70 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 65% wzrost ilości badań względem 2022 roku),
- 18 badań dla 6 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (co stanowi 40% spadek badań względem roku ubiegłego),
- 81 badań u 29 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 61% wzrost ilości badań względem 2022 roku),
- 11 badań dla 8 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (ilość dwukrotnie większa niż w 2022 roku),
- 42 badania dla 32 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (wzrost o 77% względem roku poprzedniego),
- 1292 badania sporali (co stanowi 20% wzrost ilości próbek względem roku 2022).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2023, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 2316 kontroli / wizytacji.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 391 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 413 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 85 mandatów karnych na kwotę 19600 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 5 tytułów wykonawczych,
- wydano 14 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 5240 zł.

W 2023 r. w 3 obiektach skontrolowanych stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 3 decyzje z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot.

unieruchomienia obiektów (2), tj.: cukiernia, lokal gastronomiczny oraz 1 decyzję dot. wstrzymania wprowadzania do obrotu detergentu.

W roku sprawozdawczym skierowano 2 wnioski o ukaranie do sądu.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie chorób zawodowych, gdzie PPIS w Bytomiu wydał 34 decyzje w tym zakresie.

Ponadto prowadził działania przeciwepidemiczne dot. chorób zakaźnych, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 1715 osób zakażonych.

Podjęmowane były również działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi oraz działania w ramach systemu RASFF/RAPEX.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2023

Bytom 2024 r.

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Piekary Śląskie za rok 2023”.

Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych.

Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno - higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych oraz administracyjnych.

Działalność restrykcyjno - kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję, że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w mieście. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	8
Wnioski	8
II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	8
1. Stan sanitarny szpitali	8
2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo – leczniczych	9
3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	9
4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	10
5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek	10
Wnioski	10
III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	10
1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny	14
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	15
3. Piekarnie	16
4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	16
5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	16
6. Akcje	16
7. Działalność interwencyjna za 2023 rok	20
Wnioski	22
IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej oraz wody do kąpieli	22
Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	22
2. Ocena jakości wody w pływalniach	23
Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego	24
V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	25
1. Ocena obiektów użyteczności publicznej	25
2. Interwencje	25
Wnioski	26
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	27
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	27
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	28

3.	Profilaktyczna opieka zdrowotna	30
4.	Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży	30
5.	Interwencje	30
	Wnioski	30
VII.	Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	31
1.	Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	31
2.	Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	32
3.	Nadzór nad środkami zastępczymi	32
4.	Choroby zawodowe	32
5.	Interwencje	33
	Wnioski	33
VIII.	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	34
IX.	Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	36
X.	Działalność laboratoryjna	43
XI.	Podsumowanie	44

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2023 roku na terenie Piekar Śląskich przeprowadzono łącznie 451 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych.

Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 3170.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie miasta Piekary Śląskie w 2022 i 2023 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022		2023		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	9	4	12	8	↑
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	85	77	112	106	↑
A07.1	Giardioza (lambioza)	2	0	2	0	Bez zmian
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	83	80	19	16	↓
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	41	35	130	31	↑
A21	Tularemia	0	0	0	0	n.d
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	n.d
A15-19	Gruźlica	3	2	13	13	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	1	1	0	0	↓
A32	Listerioza	0	0	0	0	n.d
A33-35	Tęžec	0	0	0	0	
A37	Krzusiec	0	0	0	0	
A38	Płonica (szkarlatyna)	6	0	29	0	↑

A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	10	8	16	10	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	
A50-53	Kiła	3	0	4	0	↑
A54	Rzeżączka	0	0	2	0	↑
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	1	0	0	0	↓
A69.2	Borelioza z Lyme	5	0	13	0	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	8	0	9	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	2	2	2	2	Bez zmian
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	1	1	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	0	0	1	1	↑
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	165	0	600	0	↑
B05	Odra	0	0	0	0	
B06	Różyczka	0	0	2	0	↑
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	13	3	24	4	↑
B20-B24, Z21	HIV, AIDS	0	0	2	0	↑

B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1	0	1	0	Bez zmian
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	16	0	10	1	↓
J10	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	0	0	34	1	↑
J12.1;J20.5;J21.0;B97.4/(...)	Zakażenie wirusem RSV	0	0	10	7	↑
J11	podejrzenia zachorowania na grypę wg MZ-55	5857	5	2941	4	↓
-	Małpia ospa	0	0	0	0	
P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze Toksoplazmoza	0	0	0	0	
A23	Bruceloza: nowe zachorowanie	0	0	0	0	
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	3322	42	690	26	↓

W 2023 r. na terenie Piekar Śląskich zarejestrowano 4 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową, tak jak w roku poprzednim.

W tym 2 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 28 osób, odnotowano 6 przypadków zgonów, w tym 3 z powodu zakażenia, 3 z powodu chorób zasadniczych, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*; 2 ogniska wystąpiły w mieszkaniach prywatnych, zachorowały łącznie 4 osoby, źródła zakażeń nie ustalono, zachorowania zostały wywołane przez pałeczki *Salmonella*.

Ponadto zarejestrowano 2 ogniska zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest o 9 mniej niż w roku poprzednim, w tym 1 ognisko w szpitalu i 1 w domu pomocy społecznej.

W 2023 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiły 4 ogniska zakażeń szpitalnych, to jest o 6 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 1 ognisko zakażeń szpitalnych zostało wywołane przez koronawirusa SARS-CoV-2, 2 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile* oraz 1 ognisko zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2023 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2023 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie miasta Piekary Śląskie pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z podmiotów leczniczych. W analizowanym okresie zarejestrowano 1 przypadek podejrzenia zatrucia środkami zastępczymi. Nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2023 roku na terenie miasta Piekary Śląskie sprawowano nadzór nad 22 punktami szczepień. Skontrolowano 17 punktów szczepień, przeprowadzając 21 kontroli. Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2023 r. poradnie POZ zgłosiły 135 dzieci oraz 90 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym. PPIS w Bytomiu wystosował 23 wezwania zobowiązujące rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się sukcesywny wzrost liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2023 w porównaniu z rokiem ubiegłym zauważalny jest wzrost wykonawstwa szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia.

W zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw grypie, HPV, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, durowi brzuszemu oraz błonicy i tężcowi.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2023 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie miasta Piekary Śląskie w analizowanym okresie było tak jak w roku poprzednim występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2023 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 3 szpitalami na terenie Piekar Śląskich :

- SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62,
- NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza w Piekarach Śląskich, ul. Szpitalna 11,
- Centrum Medyczne Gabos w Piekarach Śląskich, ul. Inwalidów Wojennych 79.

W roku sprawozdawczym wszystkie szpitale zostały skontrolowane.

W nadzorowanych szpitalach Sekcja Epidemiologii łącznie przeprowadziła 12 kontroli, w tym 3 kontrole sanitarne kompleksowe, 3 kontrole sprawdzające, 2 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów kontroli zakażeń szpitalnych oraz 4 kontrole w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli w 2 szpitalach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące:

- brudnych, zakurzonych ścian oraz zniszczonych wykładzin podłogowych w pomieszczeniach oddziałów oraz pomieszczeniach, w których są udzielane świadczenia medyczne;
- zniszczonych drzwi oraz mebli stanowiących wyposażenie obiektu.

Wydano 2 decyzje nakazujące oraz 2 decyzje zmieniające, nie nałożono mandatów karnych.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach.

W 2023 r. w nadzorowanych szpitalach wystąpiły 4 ogniska zakażeń szpitalnych, w tym w SP Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba – 1 ognisko, w NZOZ pn. Szpital Miejski w Piekarach Śląskich pw. Św. Łukasza – 3 ogniska.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 4 kontrole.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska w 2023 r. na terenie Piekar Śląskich przeprowadziła 2 kontrole zapleczy szpitala, tj.: NZOZ pn. Szpital Miejski pw. Św. Łukasza w Piekarach Śląskich, ul. Szpitalna 11, SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62

Skontrolowane zaplecze Szpitala Miejskiego pw. Św. Łukasza oceniono, jako dobre.

Kontrola drugiego nadzorowanego szpitala: SP Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr J. Daaba w Piekarach Śląskich, ul. Bytomska 62, wykazała nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego podłogi w magazynie odzieży osób hospitalizowanych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję nakazującą.

W 2023 roku nie zarejestrowano interwencji dotyczących szpitali.

2. Stan sanitarny zakładów opiekuńczo-leczniczych

Ogółem w ewidencji Sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska na terenie Piekar Śląskich jest 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę zakładu opiekuńczo - leczniczego. Skontrolowany zakład opiekuńczo – leczniczy oceniono jako dobry

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem znajdują się 32 podmioty, w skład których wchodzi 51 obiektów.

Ponadto nadzorem objętych jest 11 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza na terenie Piekar Śląskich w 2023 r. przeprowadzono 21 kontroli w 21 obiektach.

W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym nie wydano decyzji nakazujących i decyzji zmieniających.

W 2023 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą ambulatoryjnego podmiotu leczniczego, która dotyczyła stosowania niesterylnych narzędzi w gabinecie stomatologicznym. Przeprowadzona kontrola nie potwierdziła zarzutów opisanych we wniosku.

Interwencja została uznana jako niezasadna.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 39 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2023 r. skontrolowano 17 gabinetów, przeprowadzono 19 kontroli, w tym 17 kontroli sanitarnych oraz 2 kontrole sprawdzające.

Nałożono 1 mandat karny w wysokości 150 zł, wydano zalecenia doraźne oraz 1 decyzję nakazującą.

Nieprawidłowości stwierdzono w 1 obiekcie, które dotyczyły:

- przeterminowanych preparatów do dezynfekcji powierzchni, braku oznakowania dozownika z preparatem do dezynfekcji rąk;
- braku oznakowania pojemnika i worka na odpady medyczne, braku umowy na odbiór odpadów medycznych do utylizacji;
- braku opracowanych procedur przeciwepidemicznych;
- braku prowadzenia kontroli wewnętrznej;
- brudnych ścian oraz zniszczonych listew przypodłogowych w pomieszczeniach obiektu.

5. Stan sanitarny praktyk zawodowych pielęgniarek

Pod nadzorem znajdują się 2 praktyki pielęgniarek. Wszystkie praktyki zlokalizowane są na terenie szkół i świadczone są w nich usługi medyczne na rzecz uczniów szkoły.

W 2023 r. obiektów nie skontrolowano.

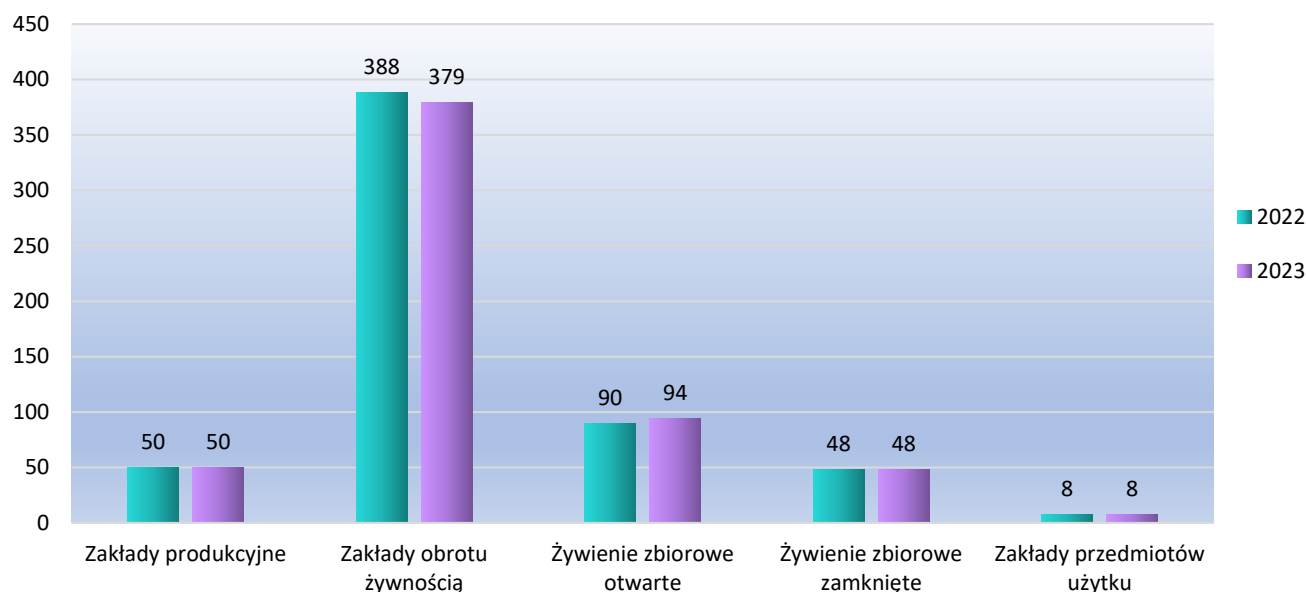
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2023 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono, że stan sanitarny obiektów na terenie Piekar Śląskich uległ poprawie. Jednak podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem zapewnienia właściwego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2023 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie miasta Piekar Śląskich, skontrolowali **286** zakładów branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi **49 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Najliczniejszą grupę obiektów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W tej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w Piekarach Śląskich można stwierdzić, że w 2023 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu zmniejszyła się w stosunku do 2022 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2023 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o **13 %** niż w roku 2022.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2022 do 2023

Rodzaj obiektu	Piekary Śląskie			
	2022		2023	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	21	15	35	26
Obrót	130	112	139	109
Żywnie otwarte	35	28	52	35
Żywnie zamknięte	40	40	35	34
Materiały i wyroby	1	1	1	1
RAZEM	227	196	262	205

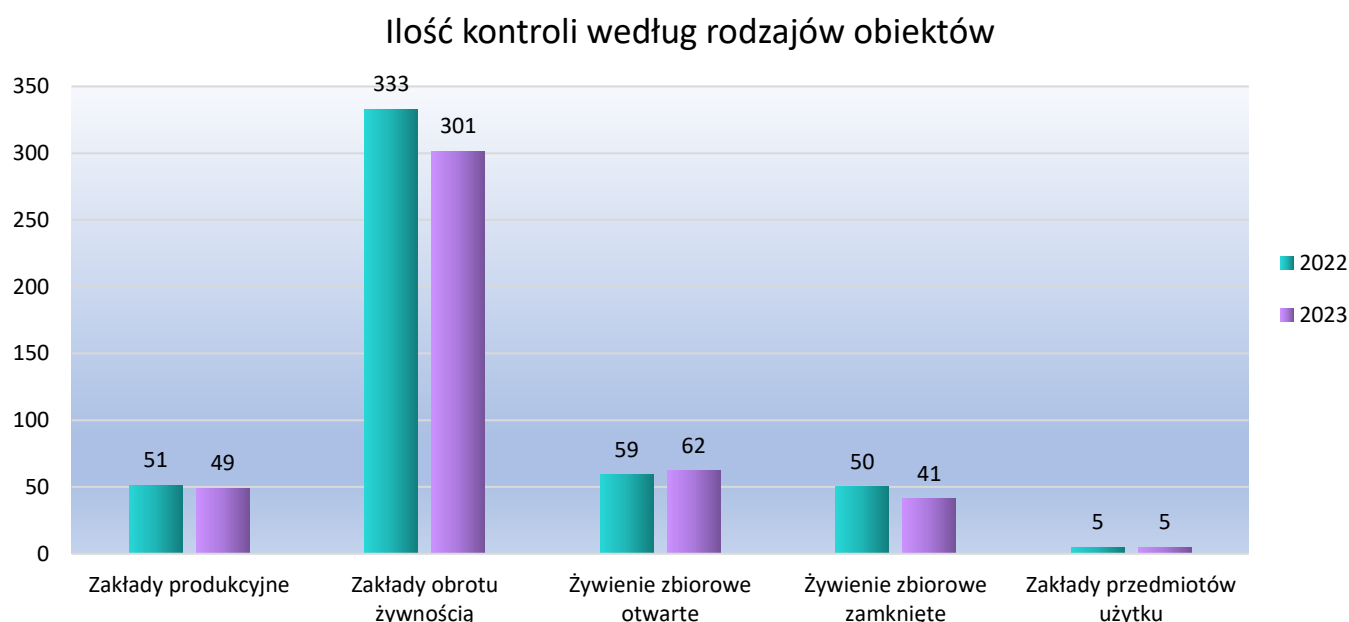
W roku 2023 wykonano **205** kontroli z **262** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **78 %**.

W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie miasta Piekary Śląskie w 2023 roku przeprowadzono **458** kontroli. Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe

kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności.

Dodatkowo przeprowadzono **13** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. Były to kontrole przeprowadzone w związku z zgłoszoną organizowaną imprezą masową, w związku z organizowanymi półkoloniami oraz interwencją zakładu niebędącego pod stałym nadzorem PPIS. Porównując dane z rokiem 2022 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2023 r. zmniejszyła się.

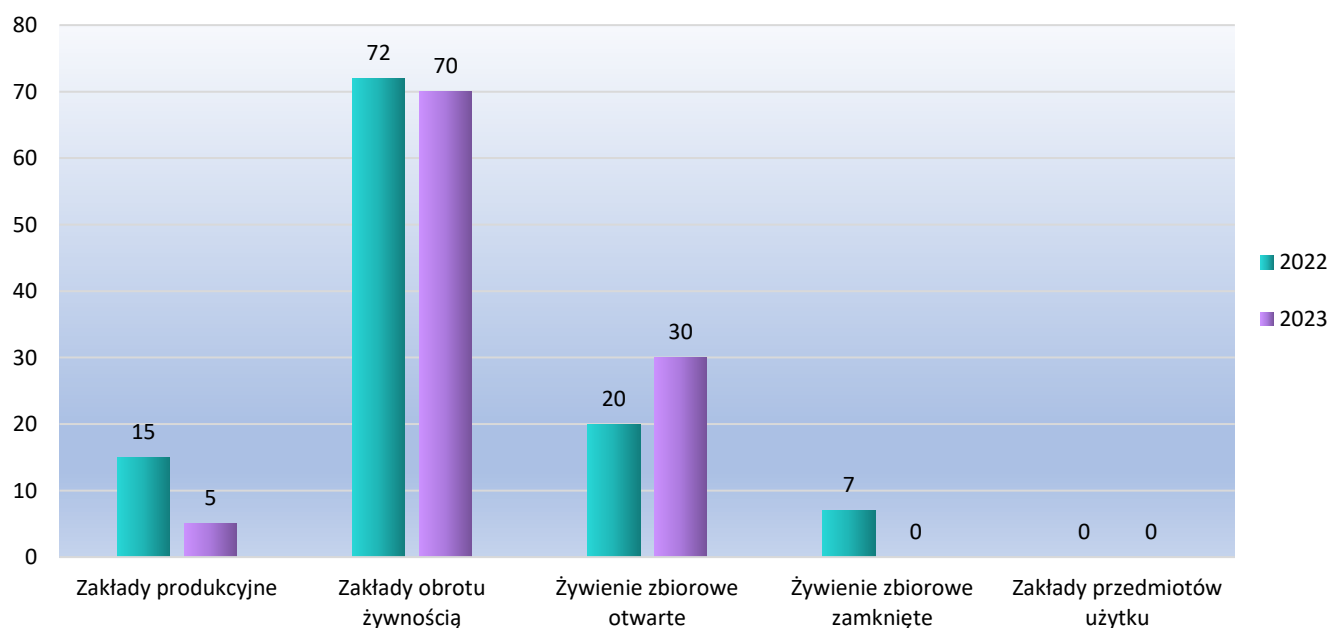
Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **301** (o ok. **10 %** mniej niż w 2022 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **4 %** mniej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o **5 %** w stosunku do roku ubiegłego, w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego liczba kontroli zmniejszyła się o **18 %** w stosunku do roku 2022.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2022 i 2023.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Piekary Śląskie	584	579	306	286	498	458	114	105	6 / 1980	2 / 500	33 / 7100	26 / 6200

W roku 2023 na terenie miasta Piekary Śląskich wydano ogółem **105** decyzji administracyjnych na podmioty branży spożywczej, tj. o **8 %** decyzji mniej niż w 2022 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2023 liczba wydanych decyzji zmniejszyła się w stosunku do ubiegłego roku.

Wśród zakładów obrotu żywnością ilość decyzji administracyjnych zmniejszyła się o **3 %** w stosunku do 2022 roku, w przypadku zakładów produkcji żywności zmniejszyła się liczba wydanych decyzji administracyjnych o **33 %**, natomiast wśród zakładów żywienia zbiorowego – otwartego liczba zwiększyła się o **66 %**.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2023 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu

określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i ŚPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2022 i 2023.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2022 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2023 r.</i>		
	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
Piekarnie Śląskie	306	32	10,4	286	24	8

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny pogorszył się w stosunku do ubiegłego roku.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2022 i 2023.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych
Piekary Śląskie	306	33 / 7100	10,7	286	26 / 6200	9

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- obecność szkodników w zakładzie,
- zła jakość zdrowotna żywności – sprzedaż spleśniałych owoców,
- brak segregacji żywności przechowywanej w urządzeniach chłodniczych,
- przechowywanie zalegających odpadów w pomieszczeniach żywnościowych,
- brudne sztućce,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zmniejszyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o 7 (tj. o 21 %) mniej mandatów karnych za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2023 do badań laboratoryjnych na terenie Piekar Śląskich pobrano 116 próbek (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością), tj. o 52,6 % więcej próbek niż w roku 2022, w którym pobrano 76 próbek.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 62 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 10 próbek,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 29 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 48 próbek,

- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 15 próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległy 2 próbki, tj. 1,7 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi mniejszy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległy 1 próbka, tj. 1,3 %.

Pod względem fizykochemicznym dyskwalifikacji uległy 2 próbki (1 próbka pietruszki korzeń pod względem przekroczenia obecności metalami ciężkimi oraz 1 próbka pod względem przekroczenia obecności substancji dodatkowych).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2023 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie miasta Piekar Śląskich zewidencjonowanych jest 8 piekarni, z których skontrolowano 7. W trakcie kontroli w 1 zakładzie pobrano ogółem 2 próbki, w tym 2 próbki sanitarne – wytrzepki z koszyków oraz zmiotki. Żadna z pobranych próbek nie została zdyskwalifikowana.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2023 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono **41** kontroli głównie w sklepach mało i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze PPIS w Bytomiu na terenie miasta Piekar Śląskich znajdowała się **1** wytwórnia oraz **7** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, z czego skontrolowano **3** zakłady. Ogółem przeprowadzono **5** kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególne asortymenty jest posegregowany i przechowywany na wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano **2** próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2023 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji NZ współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2023 roku na terenie miasta Piekar Śląskich przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	6	6	6	0	0	0	0	0	0	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	1	1	1	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela IW
3.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
4.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
5.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
6.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	28	4	4	0	0	0	0	0	0	-
7.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	21	7	10	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
											6	
8.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	2	2	4	0	0	0	0	0	0	-
9.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	46	1	1	0	0	0	0	0	0	-
10.	Akcja związana z „Planem działania na 2023 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	1	1	1	0	0	0	0	0	0	W ramach kontroli pobrano 1 próbkę żywności do badań laboratoryjnych w kierunku obecności metali ciężkich.
11.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	33	25	29	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	2	W 1 zakładzie dwukrotnie nieprawidłowa analiza jądłospisu – wystosowano pisma
13.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	8	8	8	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne ⁴
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
14.	Akcja owoce miękkie	NS.HŻŻ	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
15.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS.HŻŻ	14	14	14	0	0	1	0	0	0	-
16.	Akcja wody butelkowane	NS.HŻŻ	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
17.	Sklepy sieci handlowej „Stokrotka”	NS.HŻŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	0	-
RAZEM		-	171	80	89	0	-	-	0	0	2	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2023 rok

Sekcja: NS.HŻŻ (POWIAT PIEKARY ŚLĄSKIE)

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **20**, w tym anonimowych **6**

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **17 (+1 z 2022 r.)**, w tym anonimowych **6 (+1 z 2022 r.)**, zasadnych **11**, w tym anonimowych zasadnych **4**

Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **1 (przekazana i rozpatrzona)**, w tym anonimowych **0**

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	13	11	11	5/7	7/1800	7/4	1 (przekazana i rozpatrzona)	0	- 1 zakład nieczynny - 1 interwencja przechodzi na 2024 r.
2.	Złe warunki higieniczno – sanitarne obiektu	4	4 (+1 z 2022 r.)	6	1/3	3/800	3/1 (+1 z 2022 r.)	0	0	-
3.	Nieprawidłowe właściwości materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
4.	Obecność szkodników	1	1	1	0/0	1/100	1/0	0	0	-
5.	Nieodpowiednie znakowanie	1	0	0	0/0	0/0	0/0	0	0	- 1 interwencja przechodzi na 2024 r.
SUMA		20	17 (+1 z 2022 r.)	19	6/10	11/2700	11/6 (+1 z 2022 r.)	1 (przekazana i rozpatrzona)	0	-

Wnioski:

W roku sprawozdawczym w powiecie Piekary Śląskie najczęściej przyjętych interwencji dotyczyło niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych.

W roku 2023 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o ok. **52 %** w porównaniu do roku 2022, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **9** interwencji.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2023 jest mniejsza w stosunku do roku 2022.
3. W roku sprawozdawczym nałożono 21% mniej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w kontrolowanych zakładach w porównaniu do roku ubiegłego.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2023 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała zasadność interwencji.
6. W 2023 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych dyskwalifikacji uległy 2 próbki. Przyczyną kwestionowania próbki było przekroczenie parametrów fizykochemicznych.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej i wody w pływalniach

Łącznie w 2023 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 65 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 139.

W 2023 r PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji administracyjnych w zakresach:

- 1 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 2 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni,
- 2 dot. legionelli.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 52137*
- *Zaopatrzenie w wodę – zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d : woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowice –śr. 6043 (SUW Bibiela; SUW Kozłowa Góra; zbiorniki Murcki- woda mieszana ZUW Goczalkowice i ZUW Dzieńkowice; dystrybutor: Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Piekarach Śląskich)*

Miasto Piekary Śląskie zaopatrywane jest w wodę zakupywaną z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach dostarczaną głównie ze Stacji Uzdatniania Wody „Bibiela” w Miasteczku Śląskim oraz z Stacji Uzdatniania Wody „Kozłowa Góra” w Wymysłowie (dzielnice Brzeziny Śląskie i Brzozowice Kamień). Ponadto część dzielnicy Dąbrówka Wielka zasilana jest wodą z nadzorowanych przez inne PSSE ujęć powierzchniowych, dostarczana z Sieciowych Zbiorników Wyrównawczych Murcki. Jakość wody wodociągowej na terenie miasta kontrolowana była systematycznie w wyznaczonych punktach, zlokalizowanych w poszczególnych dzielnicach miasta.

W 2023 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 13 próbek wody. Nie potwierdzoną powtórным badaniem obecność bakterii grupy coli stwierdzono w 1 próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych przez wyżej wymienione Przedsiębiorstwa na terenie miasta Piekary Śląskie wynosiła 89.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w 5 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnych stężeń manganu i żelaza oraz podwyższonej wartości mętności i barwy (podwyższone wartości tych parametrów związane były z prowadzonymi przez Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach planowanymi pracami na wodociągu magistralnym). Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Piekary Śląskie oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii zgłoszonych przez Miejskie Przedsiębiorstwo-Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Piekarach Śląskich wynosiła 32 (w tym 30 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

2. Ocena jakości wody w pływalniach

W 2023 r. na terenie miasta Piekary Śląskie czynne były 2 pływalnie oparte na wodzie wodociągowej (w tym 1 kryta i 1 odkryta).

W 2023 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niosek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 11 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- *Pseudomonas aeruginosa*,
- potencjał redoks,
- mętność,

- chlor związany,
- chloroform.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 46.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$,
- potencjał redoks,
- chloroform,
- $\sum\text{THM}$,
- chlor wolny.

W przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań podejmowane były stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 5, ul. Chopina 11 była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni MOSIR, ul. Olimpijska 3 w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (pomimo podejmowanych przez zarządcę pływalni działań naprawczych stężenie chloroformu utrzymywało się na podwyższonym poziomie).

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 6 obiektach, w tym:

- szpital - 2,
- zakład opiekuńczo-leczniczy (podmiot leczniczy) - 1,
- hotele - 2,
- dom pomocy społecznej - 1.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 2 obiektach:

- *Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza Zakład Opiekuńczo-Leczniczy, ul. Ficka 1*, na który wydano decyzję nakazującą podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, która jest w trakcie realizacji;

- *Hotel Rezydencja, ul. Stara 1* również PPIS w Bytomiu wydał decyzję nakazującą podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, która została wykonana.

Ogółem w 2023 r. na obecność bakterii legionella pobrano 41 próbek wody, w tym zakwestionowano – 11.

W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 4 wyniki badań próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2023 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 47 obiektach użyteczności publicznej, spośród 209 ujętych w ewidencji, łącznie przeprowadzono 53 kontrole. Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2023 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 3 obiekty, w których wykonywane są usługi „solaryjne”.

Skontrolowano 3 obiekty, przeprowadzając 3 kontrole sanitarne. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno - sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

1. Ocena wybranych grup obiektów użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowanych jest łącznie 58 obiektów, skontrolowano 18 oraz przeprowadzono 23 kontrole sanitarne.

Na koniec 2023 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano 1 obiekt - targowisko, w związku z czym została wydana decyzja administracyjna nakazująca usunięcie nieprawidłowości.

Ponadto wydano 7 decyzji administracyjnych dot. niewłaściwego stanu higieniczno-sanitarnego aptek (4) oraz zakładu fryzjerskiego, Dziennego Domu Opieki Społecznej oraz sklepu z używaną odzieżą.

2. Interwencje

W 2023 r. do PSSE w Bytomiu wpłynęło 16 wniosków mieszkańców Piekar Śląskich o podjęcie interwencji w obiektach na terenie miasta.

1 sprawa bez wstępnego rozpatrzenia została przekazana do właściwego organu, 3 sprawy pozostały bez rozpatrzenia, gdyż strony nie uzupełniły braków formalnych w złożonych

interwencjach, pomimo wezwania do uzupełnienia danych, 12 spraw PPIS w Bytomiu rozpatrzył w ramach posiadanych kompetencji.

8 interwencji wymagało przeprowadzenia kontroli, gdzie łącznie przeprowadzono 12 kontroli. W 4 przypadkach sprawa została rozpatrzona pismem do strony, a 2 interwencje okazały się zasadne. Po rozpatrzeniu interwencji PPIS w Bytomiu wydał 1 decyzję nakazującą oraz 1 upomnienie.

Wniesione interwencje dot. następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego budynków (4);
- złego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości (4);
- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (3);
- złego stanu sanitarnego posesji (2);
- inne (3).

W sprawach dot. złego stanu sanitarnego budynków wpłynęły 4 zgłoszenia. 1 sprawa pozostała bez rozpatrzenia. 3 interwencje zostały rozpatrzone. W 2 przypadkach konieczne było przeprowadzenie kontroli, 1 sprawa wymagała jedynie pisemnej odpowiedzi do strony. Przeprowadzono 2 kontrole, które nie potwierdziły zasadności wniesionych interwencji.

W sprawach dot. złego stanu sanitarnego mieszkań wpłynęły 4 interwencje. 2 sprawy pozostały bez rozpatrzenia, pozostałe 2 zostały w całości rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu. 1 interwencja wymagała przeprowadzenia kontroli, 1 zgłoszenie zostało rozpatrzone pismem do strony. Przeprowadzono 3 kontrole. Interwencje okazały się niezasadne.

Kolejną grupą rozpatrywanych interwencji były sprawy dotyczące niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Wpłynęły 3 zgłoszenia, które zostały w całości rozpatrzone w ramach posiadanych przez PPIS w Bytomiu kompetencji. Przeprowadzono 5 kontroli. 2 interwencje okazały się zasadne, wydano 1 decyzję nakazującą.

Kolejne 2 interwencje dotyczyły złego stanu sanitarnego posesji. Obie interwencje zostały rozpatrzone przez PPIS w Bytomiu. 1 sprawa wymagała jedynie pisemnej odpowiedzi do strony, w 1 przypadku konieczne było przeprowadzenie kontroli. Podczas przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

Pozostałe 3 interwencje dotyczyły:

- odpadów chemicznych zalegających na prywatnej działce;
- prowadzenia usług m.in. sprzedaży ziemi przez niezarejestrowaną działalność;
- uciążliwości zapachowych pochodzących z fermy drobiu.

Wnioski:

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta Piekary Śląskie uległ nieznacznie pogorszeniu. W porównaniu do roku ubiegłego, gdzie wydane zostały 3 decyzje, w roku 2023 wydano ich 8, a liczba przeprowadzonych kontroli wzrosła z 51 w 2022 r. do 53 w 2023 roku.
2. W 2023 r. liczba zgłoszeń interwencyjnych zwiększyła się (w 2022 r. było 9 zgłoszeń a w 2023 r. 16 zgłoszeń).
W przeważającej ilości, jak co roku, zgłoszenia dotyczyły spraw związanych z budynkami mieszkalnymi i mieszkaniami (uciążliwe zapachy, zagrożenie insektami, gryzoniami, zły stan sanitarny części wspólnych dla lokatorów) oraz obiektami użyteczności publicznej (nienależyty stan sanitarny).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne

i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku. W 2023 r., na terenie miasta Piekary Śląskie, bieżącym nadzorem sanitarno-higienicznym objętych było 99 obiektów, w tym 37 obiektów sezonowych. Przeprowadzono 54 kontrole w nadzorowanych placówkach, co stanowi 55 %.

W porównaniu z rokiem 2022 liczba obiektów uległa zwiększeniu.

W roku sprawozdawczym powstał Oddział Przedszkolny w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 3, Filia Nr 2 Żłobka Miejskiego. Zlikwidowano 2 Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne oraz Filię Domu Kultury.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych

Szkoły

W 2023 r., pod nadzorem było 19 szkół, w tym 10 szkół podstawowych, 1 szkoła policealna, 6 zespołów szkół, 1 technikum oraz 1 szkoła specjalna. Przeprowadzono 22 kontrole.

W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta uległa zwiększeniu. W wyniku kontroli, w szkołach wydano 1 nową decyzję administracyjną nakazującą. W porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym sytuacja, w zakresie stanu sanitarno-technicznego pogorszyła się. W roku sprawozdawczym liczba decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach ubiegłych zmniejszyła się i wynosi 1. Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno-higienicznego oraz technicznego.

W porównaniu z 2022 r., liczba decyzji wykonanych w całości utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi 1.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz wyposażenia pomieszczeń.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 624 uczniów, w 34 oddziałach czterech szkół podstawowych. Badania wykazały, że 18,6 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2023 r., pod nadzorem PSSE w Bytomiu było 16 przedszkoli. W tych obiektach przeprowadzono 15 kontroli, liczba ta w porównaniu do roku ubiegłego zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nie wydano nowych decyzji administracyjnych nakazujących.

Sytuacja w zakresie oceny stanu sanitarno - technicznego utrzymuje się na stałym poziomie. W porównaniu z rokiem ubiegłym liczba decyzji wykonanych zmniejszyła się. Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń. Przeprowadzono 3 kontrole w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, nie wykazano nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno-letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Piaskownice zabezpieczane przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi.

Żłobki

W roku sprawozdawczym pod nadzorem były 4 placówki, w tym 1 klub malucha, w których przeprowadzono 4 kontrole. Podobnie, jak w ubiegłym roku sprawozdawczym stan sanitarno - higieniczny i techniczny w ww. placówkach był prawidłowy.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2023 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajdowały się 4 świetlice środowiskowe oraz 1 warsztat terapii zajęciowej.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2023 roku dokonano pomiarów mebli szkolnych w 2 przedszkolach oraz w 4 szkołach podstawowych. Łącznie badaniem objęto 585 dzieci w 28 oddziałach.

W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba placówek objętych oceną w ww. zakresie.

W czasie przeprowadzanych kontroli, stwierdzono że placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach, dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne certyfikaty.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2023 r., w 12 szkołach podstawowych, w 109 oddziałach, dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że w placówkach rozkłady zajęć układane są prawidłowo

z zachowaniem podstawowych zasad higieny wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604). Uwzględniane są potrzeby równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia. Sytuacja w porównaniu z rokiem ubiegłym jest porównywalna i stabilna.

Warunki do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego

W roku sprawozdawczym wydano nową decyzję administracyjną dotyczącą złego stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloku sportowego.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że dzieci i młodzież korzystają z natrysków sporadycznie.

Wszystkie skontrolowane szkoły posiadały boiska sportowe lub wydzielony teren rekreacyjny.

Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażanie w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno-higieniczny był bez zastrzeżeń, zarówno w 2022 r., jak i w 2023 r. W żadnej z placówek nie wydano decyzji nakazujących w ww. zakresie.

Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów, w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2022, jak i w 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości, w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych.

Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych w czasie prowadzonych zajęć lekcyjnych. W szkołach tych, zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej, pokazowej.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w ww. zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia. W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2023”, zgłoszonych zostało 11 turnusów zimowego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 4 placówki. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 184 dzieci i młodzieży.

W porównaniu z rokiem 2022 liczba skontrolowanych turnusów wypoczynku zimowego utrzymuje się na stałym poziomie.

W ramach akcji „Lato 2023”, zgłoszonych zostało 18 turnusów letniego wypoczynku, w formie półkolonii w miejscu zamieszkania. W czasie trwania wypoczynku skontrolowano 6 placówek. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 299 dzieci i młodzieży. We wszystkich placówkach stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej oraz odpowiednia ilość środków dezynfekcyjnych.

5. Interwencje

W 2023 r., zgłoszono 1 interwencję na nadzorowanym terenie, która była bezzasadna. W porównaniu z rokiem 2022 liczba interwencji utrzymuje się na stałym poziomie.

Wnioski:

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie.

Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych.

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne z zakresu wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono, że zostały opracowane i wdrożone procedury wewnętrzne dla zapewnienia bezpiecznych oraz higieniczno - zdrowotnych warunków pobytu na terenie obiektów.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie miasta Piekary Śląskie nadzorem objętych jest 138 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2023 r. przeprowadzono 56 kontroli w 49 obiektach, wydano 19 decyzji administracyjnych związanych z nadzorem i 9 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie miasta Piekary Śląskie skontrolowano 43 zakłady, w których przeprowadzono 48 kontroli.

W 16 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; przekroczenie NDN hałasu na stanowiskach pracy; brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; zły stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń pracy; zły stan sanitarny pomieszczeń higienicznosanitarnych; brak oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, w ocenie ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy nie uwzględnia się wszystkich czynników szkodliwych dla zdrowia a w szczególności czynnika biologicznego; pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania odzieży własnej, roboczej i ochronnej oraz do higienicznego przechowywania posiłków własnych; brak umywalek z wodą bieżącą ciepłą i zimną w pomieszczeniu WC; zniszczona armatura sanitarna w pomieszczeniach

sanitarnohigienicznych. W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydano 16 decyzji administracyjnych nakazujących.

Na koniec 2023 r. w 2 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (czynniki chemiczne, hałas). Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno - techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są informowani o narażeniu, wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani badaniom profilaktycznym lekarskim oraz monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 5 kontroli wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, produkty biobójcze oraz 2 kontrole dotyczące wprowadzania do obrotu produkty kosmetyczne. Przeprowadzone kontrole dotyczyły głównie oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

W 2 skontrolowanych obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych - brak numeru pozwolenia na obrót produktem biobójczym oraz w zakresie produktów kosmetycznych - brak oznakowania w języku polskim, kosmetyk w obrocie po terminie przydatności. Wydano 2 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu kwestionowanych produktów.

Na terenie miasta Piekary Śląskie znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych. Obiekty ze względu na handel i konfekcjonowanie prekursorów kat. 2 (nadmanganian potasu, bezwodnik octowy) są objęte stałym monitoringiem.

Podmioty zgodnie z obowiązującymi przepisami przekazują do PPIS w Bytomiu informację dot. ilości tych substancji wykorzystywanych lub dostarczanych odbiorcom oraz nazwiska i dane kontaktowe funkcjonariuszy odpowiedzialnych za ich handel.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2023 r. na terenie miasta Piekary Śląskie nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Wobec powyższego nie przeprowadzono kontroli w zakresie środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych, w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2023 roku PPIS w Bytomiu wydał 9 decyzji, w tym 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej i 6 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W roku bieżącym 1 decyzja stwierdzająca chorobę zawodową dotyczyła ubytku słuchu (poz. 21 wykazu chorób zawodowych) i 2 pylicy płuc (poz. 3 wykazu chorób zawodowych).

Wszystkie przypadki chorób spowodowane były długoletnim narażeniem na pyły węgla kamiennego i hałas w środowisku pracy, tj. zapylenie w górnictwie i hałas przy maszynach budowlanych.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2022 i 2023

Numer choroby zawodowej i nazwa	2022 r.	2023
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	0	2
poz. 21 – obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem (...)	1	1
Razem	1	3

5. Interwencje

W 2023 r. wpłynął 1 wniosek o podjęcie interwencji. Interwencja dotyczyła złego stanu sanitarnego otoczenia zakładu kamieniarskiego. W związku ze zgłoszonym wnioskiem o interwencję przeprowadzono 1 kontrolę. Przeprowadzona kontrola w zakładzie kamieniarskim nie wykazała nieprawidłowości, wobec czego zgłoszenie było bezzasadne.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy pogorszeniu (w 2022 r. wydano 1 decyzję nakazującą, a w 2023 r. 16 decyzji nakazujących).
2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne. Kontrole przeprowadzone w 2023 r. w 2 obiektach wykazały nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych i produktów

kosmetycznych, wobec czego wydano 2 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu kwestionowanych produktów.

3. W 2023 r., podobnie jak w roku ubiegłym, na terenie miasta Piekary Śląskie nie stwierdzono stacjonarnych punktów sprzedaży środków zastępczych i nie prowadzono postępowań wobec podmiotów gospodarczych.
4. W zakresie chorób zawodowych w 2023 r. zaobserwowano niewielki wzrost liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.

W roku sprawozdawczym podobnie jak w roku ubiegłym pracownicy sekcji w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania profilaktyczne w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, uświadamiania o szkodliwości palenia tytoniu, o ścisłym związku zachorowania na schorzenia nowotworowe z nałogiem palenia tytoniu. Sprawdzano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizowano na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywieniowo - żywnościowe, obiekty usługowo-handlowe, obiekty przemysłowe, zakłady fryzjersko - kosmetyczne i odnowy biologicznej, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), obiekty ochrony zdrowia, obiekty turystyczne, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstąpień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
2. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko;
3. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,;
4. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wydano:

- a. 1 opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dotyczącą projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny Śląskie,
- b. 1 opinię uzgadniającą zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie,
- c. 1 opinię w sprawie zaopiniowania projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie oraz 2 opinie w sprawie zaopiniowania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, dotyczącą projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzeziny Śląskie oraz w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Piekary Śląskie dla obszaru Brzozowice – Kamień.

Ad. 2 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano 1 opinię sanitarną stwierdzającą brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz 2 opinie stwierdzające potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań, zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej;
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców;
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu;
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi;
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie odpowiednich urządzeń i rozwiązań technicznych.

Zaopiniowane przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły inwestycje związane z gospodarką odpadami – ok. 67% oraz inne – ok. 33%.

W 2023 roku wydano 5 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Ad. 3. W roku 2023 uzgodnione był 2 dokumentacje projektowe, natomiast w 2022 r. – 1. Wydane opinie dotyczyły zakładu kosmetyczno – fryzjerskiego i odnowy biologicznej oraz obiektu żywieniowo – żywnościowego.

Ad. 4 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 18 stanowisk odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 1 stwierdzającą niezgodność wykonania z projektem budowlanym, która nie stanowiła zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi), natomiast w 2022 r. wydano 15 opinii sanitarnych, w tym 1 negatywną.

Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 72% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe 28% odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty usługowo-handlowe – ok. 29%, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej, obiekty przemysłowe – po ok. 17%, obiekty wychowania i nauczania i inne – po 11%, obiekty żywieniowo-żywnościowe, obiekty turystyczne – po ok. 5%.

W 2023 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 23 kontrole i wizytacje obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie miasta Piekary Śląskie, w 2022 roku przeprowadzono 21 kontroli i wizytacji.

Do Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2023 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców miasta Piekary Śląskie.

Porównując rok 2023 i 2022, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 17%.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2023 r. na terenie województwa i na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności. Realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne, które dot. m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej.

W roku 2023 przeprowadzono 17 wizytacji, zorganizowano i przeprowadzono 6 akcji profilaktycznych. Utworzono koalicję lokalną z kierownikiem Biura ds. Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Piekary Śląskie, Policją Piekary Śląskie w celu wspierania się w działaniach na rzecz profilaktyki uzależnień.

Ponadto zorganizowano i przeprowadzono 3 zajęcia edukacyjne dla dzieci z przedszkoli oraz 2 wystawy nt. rozważnego stosowania antybiotyków.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną. Program wieloletni jest adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2022/2023 realizowana była już XVI edycja programu, do której przystąpiło 9 szkół, gdzie przeprowadzono 5 wizytacji działań programowych.

- **Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”**

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno-zdrowotne.

W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt zrealizowało 15 placówek przedszkolnych, przeprowadzono 3 wizytacje. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 2167 przedszkolaków.

W 3 przedszkolach przeprowadzono zajęcia warsztatowe podczas których zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5-6-letki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny.

W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt zrealizowało 13 placówek przedszkolnych a edukacją objęto 566 przedszkolaków.

- **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było

uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumentów w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. w Podczas akcji profilaktycznej wyeksponowano i dystrybuowano materiały edukacyjne.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo - wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych.

W ramach tego programu przeprowadzono 5 akcji profilaktycznych, a 90 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenku węgla w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany do dzieci w wieku 5-6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 659 dzieci z 14 placówek przedszkolnych. Przeprowadzono 4 wizyty programowe.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie.

Program realizowało 7 szkół podstawowych., przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowanie niepokojącego zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno-informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych. W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia, czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 10 szkół podstawowych i przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 5 szkół ponadpodstawowych i przeprowadzono jedną wizytację działań programowych.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. W 2023 roku nawiązano współpracę z kierownikiem Biura ds. Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Piekary Śląskie i Policją w celu wzmocnienia działań, utworzono koalicję lokalną. Działania edukacyjne prowadzono podczas 6 akcji profilaktycznych. Wykonywano wśród zainteresowanych osób testy w narkogoglach i alkogoglach, dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, bezpłatne szczepienia przeciw HPV, #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowane były podczas 6 akcji profilaktycznych, gdzie dystrybuowano materiały edukacyjne i udzielano porad.

W 3 przedszkolach wśród dzieci przeprowadzono zajęcia połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Ponadto na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzieży do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało wszystkie szkoły ponadpodstawowe.

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamię! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych, ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowały wszystkie szkoły ponadpodstawowe,

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało wszystkie szkoły ponadpodstawowe, przeprowadzono jedną wizytację realizacji programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. W trakcie realizacji programu zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS wszystkie

szkoły ponadpodstawowe zrealizowały wojewódzką akcję pt. Warto wiedzieć o HIV i AIDS polegającą na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych.

Profilaktyka wad postawy

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc.

W 2023 r. nasilono działania podczas 2 akcji profilaktycznych oraz przy współdziałaniu Sekcji HDIM w szkołach w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono 2 akcje profilaktyczne. Dystrybuowano materiały w wersji papierowej wśród organizatorów akcji lato oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Akcja „Bezpieczne Ferie 2023” „Bezpieczne Wakacje 2023”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki,) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 2 akcje profilaktyczne, oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano 2 wystawy pt. „Superbakterie Oporniaki”, składające się z 8 plasz tematycznych obrazujących problem antybiotykooporności i 2 akcje profilaktyczne podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykooporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne.

Podczas 2 akcji profilaktycznych eksponowano przygotowane tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących rozpowszechniono materiały związane z grzybami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanych 6 akcji profilaktycznych i 3 spotkań z dziećmi w przedszkolach dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w probówkach.

Podsumowanie

Głównym celem działań Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom w 2023 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całość sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej.

W roku 2023 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

1. W zakresie badań laboratoryjnych

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2023 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2023 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 5 próbek (co stanowi spadek ilości próbek o 42% względem roku 2022),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 7 próbek (co stanowi wzrost ilości próbek o 17% względem roku ubiegłego),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 49 próbek (co stanowi 58% wzrost ilości próbek względem 2022 roku).

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utleniałości, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie Piekar Śląskich:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 62 próbki (co stanowi 100% wzrost ilości próbek względem roku ubiegłego),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 20 próbek (co stanowi wzrost o 18% względem roku ubiegłego),
- w kierunku sensorycznym – zbadano 9 próbek (brak zmian względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych.

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem warzyw) dla niemowląt i małych dzieci (1 próbka) oraz w mięsie i produktach mięsnych (3 próbki).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 2 próbki sanitarne w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „mklk próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości nie zdyskwalifikowano żadnej próbki.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella* i *Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń dla mieszkańców Piekar Śląskich. Próbki do badań były przyjmowane z punkcie poboru próbek materiału biologicznego PSSE w Bytomiu.

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2023, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 755 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 147 decyzji administracyjnych. Ponadto wydano 311 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości oraz za kontrole na wniosek strony.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 27 mandatów karnych na kwotę 6350 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji tj.

- wystawiono 1 tytuł wykonawczy,
- wydano 2 postanowienia o nałożeniu grzywny na kwotę 500 zł.

W 2023 r. w 3 obiektach skontrolowanych stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano 3 decyzje z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. nakazu wycofania z obrotu produktów biobójczych oraz wycofania z obrotu kosmetyku, jak również zamknięcia zakładu .

W roku sprawozdawczym nie kierowano wniosków o ukaranie do sądu oraz nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 451 osób zakażonych.

Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne oraz kontrole związane z zatwierdzaniem i rejestracją zakładów.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2023

Bytom 2024

SZANOWNI PAŃSTWO

Mam przyjemność przekazać na Państwa ręce „Informację o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu tarnogórskiego za rok 2023”. Dokument ten przygotowywany jest corocznie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na podstawie informacji uzyskanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

Zdrowie człowieka zależy od wielu wzajemnie powiązanych czynników, wśród których wyróżnia się styl życia, środowisko naturalne i stworzone przez człowieka oraz społeczne życia, pracy, nauki, a także działania placówek leczniczych. To właśnie styl życia człowieka, w blisko 50% determinuje zachowanie zdrowia i dobrą kondycję psychofizyczną.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest jak najszybsze identyfikowanie niepożądanych zjawisk wpływających na zdrowie człowieka.

Prowadzenie systematycznych badań oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej oraz podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Z analiz porównawczych w stosunku do lat poprzednich wynika, że stan bezpieczeństwa sanitarnego miast stale poprawia się, stwierdzone są jednak nadal negatywne zjawiska sanitarno-higieniczne wymagające podjęcia działań zarówno ze strony podmiotów gospodarczych jak i władz samorządowych i administracyjnych.

Działalność restrykcyjno-kontrolna nie jest jedyną domeną działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podejmowane są również inicjatywy mające na celu zachęcenie mieszkańców do dbania o zdrowie swoje i najbliższych poprzez kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz eliminowanie zachowań ryzykownych, a także stworzenie bezpiecznych warunków życia, nauki i pracy.

Mam nadzieję że przedstawiony Państwu raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podjęcia działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w powiecie tarnogórskim. Ufam, iż zaprezentowana ocena upewni Państwa co do tego, że Państwowa Inspekcja Sanitarna pełni swoje zadania w sposób profesjonalny i rzetelny, zapewniając Nam wszystkim bezpieczeństwo sanitarne.

Spis treści:

I.	Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych	5
1.	Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	5
2.	Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	8
	Wnioski	8
II.	Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	9
1.	Stan sanitarny szpitali	9
2.	Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego	10
3.	Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych	10
4.	Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy	11
	Wnioski	11
III.	Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	11
1.	Stan sanitarno-higieniczny i techniczny zakładów	15
2.	Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych	16
3.	Piekarnie	17
4.	Działania doraźne w ramach systemu RASFF/RAPEX	17
5.	Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz kosmetykami	17
6.	Akcje..	18
7.	Interwencje za 2023 rok	23
	Wnioski	24
IV.	Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej ,wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli	24
1.	Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach zaopatrywania w wodę	25
2.	Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach wykorzystywanych do kąpieli..	32
3.	Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w budynkach zamieszkania zbiorowego, zakładach opieki zdrowotnej zamkniętej	34
V.	Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	34
1.	Ocena wybranych grup obiektów	35
2.	Interwencje	35

Wnioski	36
VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych	37
1. Stan sanitarny placówek oświatowo – wychowawczych	37
2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia	38
3. Profilaktyczna opieka zdrowotna	40
4. Ocena wyczynku dzieci i młodzieży	40
5. Interwencje	40
Wnioski	41
VII. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	41
1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy	41
2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi	42
3. Nadzór nad środkami zastępczymi	43
4. Choroby zawodowe	43
5. Działalność interwencyjna	44
Wnioski	44
VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	45
IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.	49
X. Działalność laboratoryjna	56
XI. Podsumowanie	58

I. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

W ramach nadzoru nad chorobami zakaźnymi w 2023 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono łącznie 1518 wywiadów epidemiologicznych w przypadkach chorób zakaźnych. Ilość przeprowadzonych wywiadów epidemiologicznych zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o 8374.

Tabela Nr 1 – Porównanie ogólnej liczby wybranych jednostek chorobowych oraz hospitalizacji na terenie powiatu tarnogórskiego w 2022 i 2023 roku.

Kod wg ICD-10	Jednostka chorobowa	2022		2023		Trend
		liczba	hospitalizacja	liczba	hospitalizacja	
A02.0; A02.1; A02.2-8	Salmoneloza	19	11	36	20	↑
A04.0-9; A05.0-9	Inne bakteryjne zakażenie jelitowe oraz zatrucia pokarmowe	189	178	161	140	↓
A07.1	Giardioza (lambioza)	6	3	6	1	
A08.0-4	Wirusowe zakażenie jelitowe	191	191	67	39	↓
A09	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	109	42	87	20	↓
A21	Tularemia	0	0	0	0	
A28.2	Jersinioza pozajelitowa	0	0	0	0	
A15-19	Gruźlica	7	6	18	15	↑
A31	Mikrobakteriozy - inne i BNO	0	0	1	1	↑
A32	Listerioza	0	0	1	1	↑
A33-35	Tężec	0	0	0	0	
A37	Krzusiec	1	0	4	2	↑
A38	Płonica (szkarlatyna)	70	2	209	3	↑

A39; A46; A48.3; B95.0; B95.3; G04.2; G00.1; A40.3; J13; B96.3/G04.2; G00.0 A41.3; J14	Inwazyjne Choroby bakteryjne, wywołane przez meningokoki, Streptococcus pyogenes, Streptococcus pneumoniae oraz Haemophilus influenzae typ B	20	11	26	11	↑
A48.1-2	Legioneloza	0	0	0	0	
A50-53	Kiła	1	0	9	2	↑
A54	Rzeżączka	5	0	2	0	↓
A55-56	Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez chlamydie	0	0	1	0	↑
A69.2	Borelioza z Lyme	45	6	50	9	↑
-	Ostre porażenie wiotkie dzieci w wieku 0-14 lat	0	0	0	0	
A81	Encefalopatie gąbczaste	0	0	0	0	
Z20.3/Z24.2; Z28	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	23	0	27	0	↑
A84;B00.4;A81.1; A83; A85; B02.0; A86; A87.0; B00.3; A87.1-9; B02.1	Kleszczowe oraz inne wirusowe zapalenie mózgu, wirusowe zapalenie opon mózgowych	3	3	4	4	
G01; G04.2; G05.0; G00.2-8; G00.9	Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	1	1	↑
G03	Zapalenie opon mózgowych lub mózgu inne i nieokreślone	0	0	3	3	↑
A90-1	Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	0	0	0	0	
B01	Ospa wietrzna	578	1	1268	2	↑
B05	Odra	0	0	0	0	
B06	Różyczka	1	0	0	0	
B15; B16; B18.0-1; B17.1; B18.2; B17.0,20-8; B18.8-9; B19	Wirusowe zapalenie wątroby	26	6	70	6	↑

B20-B24, Z21	HIV, AIDS	1	0	10	4	↑
B26	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	3	0	2	0	↑
B50-54	Malaria (zimnica)	0	0	0	0	
B67	Bąblowica (echinokokoza)	0	0	0	0	
J10	Grypa	4	1	3	3	↓
J10	Grypa potwierdzona wynikiem szybkiego testu antygenowego	0	0	72	0	↑
J12.1;J20.5;J21.0;B97.4/(...)	Zakażenie wirusem RSV	0	0	11	5	↑
J11	podejrzenia zachorowania na grypę wg MZ-55	10733	4	6697	3	↓
-	Małpia ospa	0	0	0	0	
P37.1	Inne wrodzone zakażenia i choroby pasożytnicze Toksoplazmoza	0	0	0	0	
A23	Bruceleza: nowe zachorowanie	0	0	0	0	
U07.1-2	Zakażenie SARS-CoV-2 (COVID-19)	8728	130	1959	60	↓

W 2023 r. na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 6 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, tak jak w roku poprzednim.

W tym 3 ogniska chorób przenoszonych drogą pokarmową wystąpiły w oddziałach szpitalnych, w których zachorowało łącznie 8 osób, nie odnotowano zgonów, zachorowania wywołane zostały przez *Clostridium difficile*; 3 ogniska wystąpiły w mieszkaniach prywatnych, zachorowało łącznie 7 osób, źródła zakażeń nie ustalono, zachorowania zostały wywołane przez pałeczki *Salmonella*.

Ponadto zarejestrowano 13 ognisk zakażeń wywołanych koronawirusem SARS-CoV-2, to jest 22 mniej niż w roku poprzednim, w tym 12 w szpitalach i 1 w domu pomocy społecznej.

W 2023 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, to jest o 6 mniej niż w roku poprzednim.

W tym 12 ognisk zakażeń szpitalnych zostało wywołanych przez koronawirusa SARS-CoV-2, 3 ogniska zakażeń przenoszonych drogą pokarmową wywołanych przez *Clostridium difficile*, 5 ognisk zakażeń szpitalnych wywołanych przez *Klebsiellę pneumoniae* KPC i OXA-48 oraz 1 ognisko wywołane przez *Escherichię coli* OXA-48.

W zakresie prowadzonej działalności przeciwepidemicznej w 2023 r. nie zarejestrowano interwencji.

W 2023 roku w ramach prowadzonego nadzoru nad środkami zastępczymi na terenie powiatu tarnogórskiego pozyskiwano informacje o podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi z podmiotów leczniczych.

W analizowanym okresie zarejestrowano 5 przypadków podejrzenia zatruc środkami zastępczymi, to jest o 6 przypadków mniej niż w roku poprzednim, nie zarejestrowano przypadków podejrzeń zgonów po zażyciu substancji psychoaktywnych.

2. Szczepienia ochronne – analiza wykonawstwa szczepień ochronnych

W 2023 roku na terenie powiatu tarnogórskiego sprawowano nadzór nad 43 punktami szczepień. Skontrolowano 36 punktów szczepień, przeprowadzając 56 kontroli.

Kontrole podległych punktów szczepień przeprowadzono w zakresie oceny stanu sanitarno - higienicznego, wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono w 1 punkcie szczepień, dotyczyły one przechowywania preparatów szczepionkowych niezgodnie z zachowaniem łańcucha chłodniczego, braku skutecznego nadzoru nad warunkami przechowywania preparatów szczepionkowych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano zalecenia doraźne, które zostały wykonane.

Dzieci ze środowisk opornych, które nie zgłaszają się w wyznaczonym terminie do szczepienia, bądź w ogóle nie realizują obowiązku szczepień ochronnych zgłaszane są wraz z rodzicami lub opiekunami prawnymi przez poradnie imiennie do PSSE w Bytomiu.

W 2023 r. poradnie POZ zgłosiły 471 dzieci oraz 354 rodziców uchylających się od poddania dzieci szczepieniom ochronnym.

PPIS w Bytomiu wystosował 30 wezwań zobowiązujących rodziców bądź opiekunów prawnych tych dzieci do zgłoszenia się do Poradni POZ w celu kontynuacji zaległych szczepień.

Na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych oraz przeprowadzonej analizy wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2023 w porównaniu z rokiem poprzednim zauważalny jest wzrost wykonawstwa szczepień przypominających u dzieci i młodzieży w 6, 14 i 19 roku życia.

W zakresie szczepień zalecanych zaobserwowano wzrost wykonawstwa szczepień przeciw grypie oraz HPV.

Wnioski:

1. Podsumowując prowadzony w 2023 roku nadzór epidemiologiczny nad zachorowaniami na choroby zakaźne stwierdzono, że zasadniczym problemem epidemiologicznym na terenie powiatu tarnogórskiego w analizowanym były zakażenia wywołane przez wielolekooporne szczepy *Klebsiella pneumoniae* oraz tak jak w roku poprzednim zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2, powodujące występowanie ognisk zakażeń w podmiotach leczniczych.
2. Pomimo działań podejmowanych ze strony poradni POZ, jak również PPIS w Bytomiu problemem pozostają nadal osoby uchylające się od szczepień ochronnych.

II. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

1. Stan sanitarny szpitali

W 2023 roku sprawowano nadzór sanitarny nad 5 szpitalami na terenie powiatu tarnogórskiego:

- Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianie w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22;
- NZOZ Zakład Pulmonologii w Tarnowskich Górach, ul. Lipowa 3;
- SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1;
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. ul. Polna 2, w skład którego wchodzi 2 obiekty;
- Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy S.A. NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach ul. Pyskowicka 47-51.

W roku sprawozdawczym skontrolowano wszystkie szpitale.

W nadzorowanych szpitalach przeprowadzono 47 kontroli, w tym 6 kontroli sanitarnych kompleksowych, 17 kontroli sprawdzających, 4 kontrole dotyczące działalności komitetów i zespołów zakażeń szpitalnych oraz 20 kontroli w związku z wystąpieniem ognisk zakażeń szpitalnych.

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości w 5 szpitalach, dotyczące:

- przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku oraz wyrobów medycznych,
- zakurzonych szaf w pomieszczeniach,
- braku oznakowania pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowej częstotliwości wymiany pojemników na odpady medyczne, braku dokumentacji potwierdzającej przekazanie do utylizacji odpadów medycznych o kodzie 180104,
- brudnych, zakurzonych ścian z zaciekami i ubytkami w pomieszczeniach oddziałów oraz pomieszczeniach, w których są udzielane świadczenia medyczne,
- zniszczonej wykładziny podłogowej w pomieszczeniach,
- zniszczonych drzwi oraz mebli,
- zniszczonej lodówki do przechowywania żywności pacjentów,
- braku rolet przeciwsłonecznych w oknach w salach chorych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 1300 zł.

Wydano 5 decyzji nakazujących.

Na wniosek strony PPIS w Bytomiu wydał 5 decyzji zmieniających termin wykonania zarządzeń ujętych w uprzednio wydanych decyzjach oraz 1 decyzję odmawiającą zmiany terminu określonego w wydanej wcześniej decyzji.

Stan sanitarno – higieniczny szpitali wymaga poprawy poprzez bieżącą realizację obowiązków nałożonych w wydanych decyzjach oraz realizację opracowanych programów dostosowania.

W 2023 r. w szpitalach na terenie powiatu tarnogórskiego wystąpiło 21 ognisk zakażeń szpitalnych, w tym 5 ognisk w SP ZOZ „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, 11 ognisk w Wielospecjalistycznym Szpitalu Powiatowym S.A. Szpitalu im. dr B. Hagera, 3 ogniska w szpitalu Zakonu Posługujących Chorym OO. Kamilianie, 2 ogniska w NZOZ Zakład Pulmonologii Sp. z o.o.

W zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk zakażeń szpitalnych przeprowadzono 20 kontroli.

W 2023 r. na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono 4 kontrole zapleczy szpitalnych (Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny PAŁAC KAMIENIEC w Kamieńcu, ul. Polna 2; Górnośląskie Centrum Rehabilitacyjne w Tarnowskich Górach, ul. Śniadeckiego 1; NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach, ul. Pyskowska 47-51; NZOZ Szpital im. dr B. Hagera w Tarnowskich Górach, ul. Opolska 21). Kontrole nie wykazały nieprawidłowości. Stan sanitarny skontrolowanych zapleczy szpitalnych oceniono jako dobry.

W 2023 roku nie zarejestrowano interwencji dotyczących szpitali.

2. Stan sanitarny zakładu pielęgnacyjno – opiekuńczego

Ogółem w ewidencji PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego znajduje się 1 obiekt. W bieżącym roku sprawozdawczym nie przeprowadzono kontroli obiektu.

3. Stan sanitarny podmiotów leczniczych udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu znajduje się 85 podmiotów, w skład których wchodzi 173 obiekty i 36 filii ambulatoryjnych podmiotów leczniczych.

W zakresie nadzoru nad obiektami, w których prowadzona jest działalność lecznicza przeprowadzono 65 kontroli w 59 obiektach.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 8 skontrolowanych obiektach i dotyczyły one:

- braku prawidłowej klasyfikacji i segregacji odpadów medycznych, braku potwierdzenia przekazania do utylizacji odpadów o kodzie 180104, nieprawidłowej częstotliwości wymiany pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowych warunków przechowywania odpadów medycznych o kodzie 180103, braku oznakowania pojemników na odpady medyczne, nieprawidłowych zapisów w procedurze postępowania z odpadami medycznymi, zniszczonych pojemników na odpady;
- braku właściwego nadzoru nad skutecznością procesów sterylizacji;
- brudnych, zakurzonych ścian z ubytkami w pomieszczeniach;
- zniszczonych mebli stanowiących wyposażenie (przewijak, kozetka lekarska, krzesła, szafki);
- zniszczonego sprzętu do utrzymywania czystości.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł, a w 3 obiektach wydano zalecenia doraźne.

Ponadto wydano 3 decyzje nakazujące na poprawę stanu sanitarno – technicznego obiektów.

W 2023 roku zarejestrowano 1 interwencję dotyczącą ambulatoryjnego podmiotu leczniczego, która dotyczyła złego stanu sanitarnego pomieszczenia higieniczno - sanitarnego dla pacjentów. Przeprowadzona kontrola sanitarna potwierdziła nieprawidłowości. Interwencję uznano za zasadną.

Ponadto bieżącym nadzorem objęty jest punkt medyczny zlokalizowany na terenie Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach.

W 2023 r. przeprowadzono 1 kontrolę, która nie wykazała nieprawidłowości.

W związku z koniecznością zabezpieczenia sanitarno - epidemiologicznego granicy państwa utrzymywana jest stała współpraca ze służbami medycznymi lotniska oraz Strażą Graniczną w celu wymiany informacji oraz szybkiego podjęcia działań przeciwepidemicznych.

4. Stan sanitarny praktyk zawodowych lekarzy

Pod nadzorem znajduje się 147 prywatnych gabinetów lekarskich.

W 2023 r. skontrolowano 37 praktyk lekarskich, przeprowadzając 43 kontrole, w tym 37 kontroli sanitarnych, 6 kontroli sprawdzających.

Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. Wydano 1 decyzję nakazującą, a w 6 obiektach wydano zalecenia doraźne.

Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego stwierdzono w 7 praktykach, które dotyczyły:

- braku oznakowania podajników z preparatem do dezynfekcji rak, przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, przeterminowanego sprzętu jednorazowego użytku, przeterminowanych wyrobów medycznych;
- braku właściwego nadzoru nad kontrolą skuteczności procesów sterylizacji;
- nieprzekazywania do utylizacji odpadów medycznych o kodzie 180104, braku zawartej umowy w zakresie odbioru odpadów o kodzie 180104, braku dokumentacji potwierdzającej przekazywanie do utylizacji odpadów medycznych o kodzie 180104, braku pojemnika na odpady medyczne o kodzie 180103, braku oznakowania pojemników i worków na odpady medyczne, braku termometru w urządzeniu chłodniczym służącym do przechowywania odpadów medycznych;
- zakurzonych powierzchni szafek i sprzętu oraz urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów;
- braku dokumentacji potwierdzającej przeprowadzanie kontroli wewnętrznych;
- zniszczonych mebli i sprzętu stanowiącego wyposażenie.

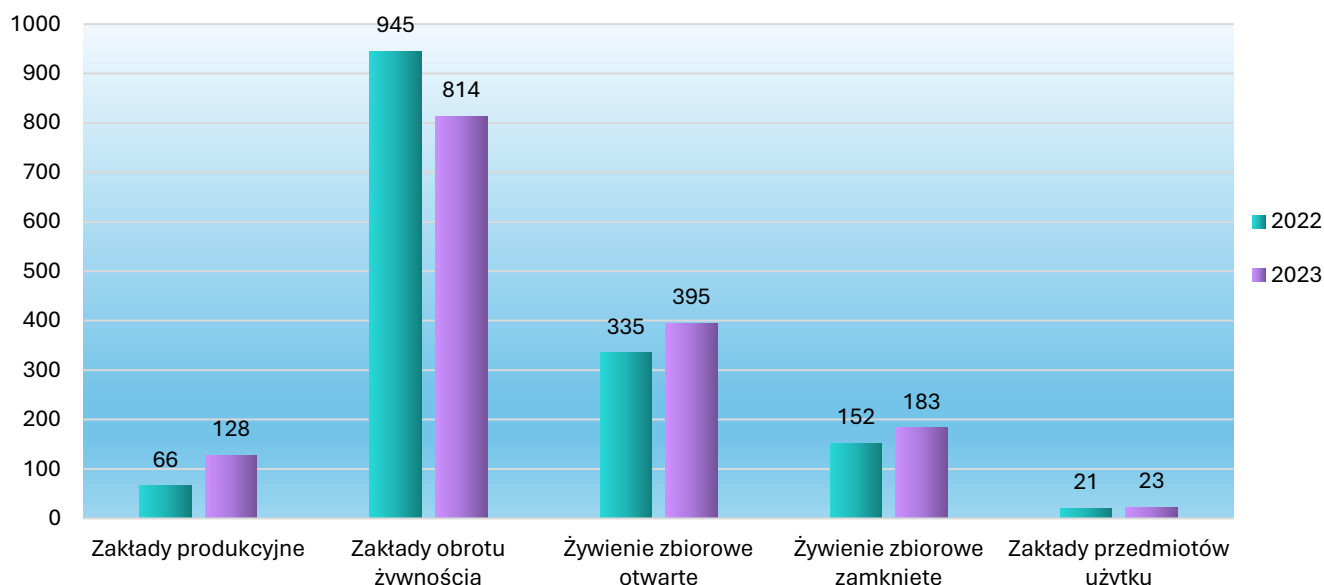
Wnioski:

W wyniku prowadzonego w 2023 roku nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą stwierdzono, że kontrole w znacznej liczbie obiektów wykazały nieprawidłowości dotyczące bieżącego stanu sanitarno - higienicznego oraz realizacji procedur zapobiegających zakażeniom. Jednocześnie stan sanitarno - techniczny obiektów, szczególnie w szpitalach nie uległ poprawie, większość prac remontowych nie było realizowanych terminowo. Podmioty wykonujące działalność leczniczą wymagają wzmożonego nadzoru celem poprawy stanu sanitarno - higienicznego i technicznego.

III. Stan sanitarny zakładów branży spożywczej, jakość zdrowotna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W roku 2023 przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego, skontrolowali **803** zakłady branży spożywczej, zakładów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi **52 %** wszystkich obiektów zewidencjonowanych.

Wykaz obiektów pod nadzorem

Na terenie powiatu tarnogórskiego największą część spośród wszystkich zakładów stanowią zakłady obrotu żywnością oraz zakłady żywienia zbiorowego otwartego. W najliczniejszej grupie największy odsetek stanowią sklepy spożywcze. Porównując ilość nadzorowanych obiektów w powiecie tarnogórskim można stwierdzić, że w 2023 roku liczba zakładów będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu jest większa w stosunku do 2022 roku.

Dokonując analizy harmonogramu kontroli należy stwierdzić, że w roku 2023 liczba zaplanowanych do kontroli obiektów była większa o **20 %** niż w roku 2022.

Tabela 1. Zestawienie liczbowe ilości kontroli zaplanowanych i wykonanych w roku 2022 do 2023

Rodzaj obiektu	Powiat tarnogórski			
	2022		2023	
	zaplanowane	wykonane	zaplanowane	wykonane
Produkcja	68	64	95	80
Obrót	280	218	295	245
Żywnienie otwarte	150	129	229	164
Żywnienie zamknięte	103	103	123	117
Materiały i wyroby	0	0	5	5
RAZEM	601	514	747	611

W roku 2023 wykonano **611** kontroli z **747** zakładów zaplanowanych do kontroli. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż harmonogram kontroli został wykonany w **82 %**.

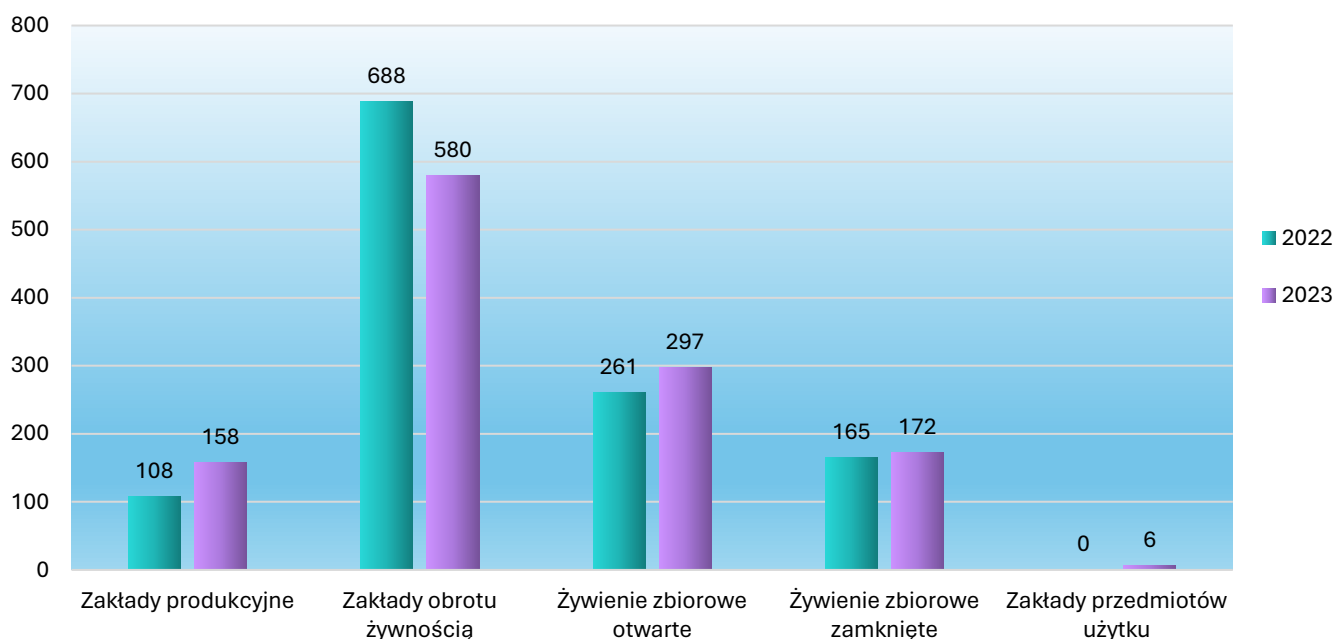
W roku sprawozdawczym kontrole planowane nie zostały wykonane w 100% ze względu na fakt, iż większość właścicieli zakładów / obiektów branży spożywczej, których zakłady zostały zlikwidowane, bądź zawieszono działalność nie poinformowało Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu o zaistniałej sytuacji.

Na terenie powiatu tarnogórskiego w 2023 roku przeprowadzono **1213** kontroli.

Poza zaplanowanymi kontrolami upoważnieni przedstawiciele PPIS w Bytomiu przeprowadzili dodatkowe kontrole sanitarne związane z interwencjami - skargami konsumentów i klientów zakładów branży spożywczej, a także w związku z powiadomieniami RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach) otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego oraz na wniosek strony o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów branży spożywczej, bądź w związku z poszerzeniem zakresu prowadzonej działalności.

Dodatkowo przeprowadzono **75** kontroli sanitarnych obiektów nie będących pod stałym nadzorem PPIS w Bytomiu. W głównej mierze były to kontrole przeprowadzone w związku z importem / eksportem środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, jak również kontrole w związku z organizowanymi imprezami masowymi i półkoloniami. Porównując dane z rokiem 2022 należy zauważyć, że ilość wszystkich kontroli wykonanych w 2023 r. jest na podobnym poziomie.

Ilość kontroli według rodzajów obiektów

Najwięcej kontroli przeprowadzono w obiektach obrotu żywnością tj. **580** (o ok. **16 %** mniej niż w 2022 roku). W zakładach produkcyjnych przeprowadzono o **32 %** więcej kontroli, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego liczba kontroli zwiększyła się o **12 %** w stosunku do roku ubiegłego, ilość kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego zwiększyła się o **4 %** w stosunku do roku ubiegłego. W roku 2023 przeprowadzono 6 kontroli w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, natomiast w roku poprzedzającym nie przeprowadzono kontroli.

Tabela 2. Zestawienie liczbowe lata 2022 i 2023.

Rok Powiat	Ilość obiektów nadzorowanych		Ilość obiektów skontrolowanych		Ilość kontroli		Ilość wydanych decyzji		Ilość wydanych postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę		Ilość nałożonych mandatów na kwotę	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
powiat tarnogórski	1519	1543	805	803	1222	1213	244	281	8 / 2310	11 / 3380	77 / 17350	96 / 22850

W roku 2023 na terenie powiatu tarnogórskiego wydano ogółem **281** decyzji administracyjnych, tj. o **13 %** decyzji więcej niż w 2022 roku.

Ilość decyzji według rodzajów obiektów

Analizując ilość decyzji administracyjnych wydanych według rodzaju obiektów można zaobserwować, iż w roku 2023 liczba wydanych decyzji zwiększyła się w stosunku do poprzedniego roku. Wśród zakładów produkcji żywności ilość decyzji administracyjnych jest na tym samym poziomie w stosunku do 2022 roku, w przypadku zakładów obrotu żywnością liczba zwiększyła się o **5,4 %**, w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – otwartego zwiększyła się o **27,3 %**, a w przypadku zakładów żywienia zbiorowego – zamkniętego liczba decyzji jest na tym samym poziomie.

Harmonogram kontroli obiektów żywnościowo – żywieniowych na rok 2023 opracowano na podstawie wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w oparciu o analizę ryzyka przeprowadzoną na podstawie

danych z lat ubiegłych dla poszczególnych zakładów produkcji, obrotu żywnością lub zakładów żywienia zbiorowego oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W tym celu określono kryteria oceny zakładów oraz ich kategoryzację. Oszacowano ryzyka zanieczyszczenia żywności w obiektach o podstawowym znaczeniu.

Wzięto również pod uwagę wykonywanie dodatkowych działań związanych z powiadomieniami RASFF, interwencjami – skargami ze strony konsumentów i klientów obiektów i zakładów prowadzących działalność branży spożywczej oraz realizowanie zadań GIS w Warszawie i SPWIS w oparciu o plan poboru próbek laboratoryjnych. Ponadto ujęto zadania związane z nadzorem żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowanymi z krajów trzecich i eksportowanymi poza granice Unii Europejskiej.

1. Stan sanitarno – higieniczny i techniczny

Stan sanitarno – techniczny zakładów produkujących, wprowadzających do obrotu środki spożywcze w poszczególnych grupach na terenie działania PPIS w Bytomiu w dalszym ciągu zachowany jest w stopniu dobrym.

Tabela 3. Zestawienie liczbowe wydanych decyzji nakazujących w latach 2022 i 2023.

	<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – technicznym w 2022 r.</i>			<i>Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno–technicznym w 2023 r.</i>		
	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych decyzji nakazujących</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	805	71	8,8	803	76	9,4

Analizując roczne wyniki dotyczące ilości wydanych decyzji nakazujących we wszystkich zakładach żywnościowo – żywieniowych stwierdza się, iż w bieżącym roku sprawozdawczym stan sanitarno – techniczny utrzymuje się na podobnym poziomie.

Najczęściej występujące uchybienia i nieprawidłowości to między innymi:

- zły stan techniczny pomieszczeń (brudne, popękane, zakurzone powierzchnie ścian, sufitów, ze śladami zagrzybienia i zaciekami, zniszczona powierzchnia podłóg – ubytki w posadzce),
- zły stan techniczny sprzętu i wyposażenia zakładów,
- zły stan techniczny stolarki okiennej i drzwiowej,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak prawidłowej i skutecznej wentylacji w pomieszczeniach zakładu,
- brak prawidłowego zabezpieczenia zakładu przed dostępem szkodników,
- brak lub źle działająca kontrola wewnętrzna, w tym brak opracowanej, wdrożonej i utrzymanej dokumentacji kodeksu GHP / GMP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP.

Tabela 4. Zestawienie liczbowe nałożonych mandatów karnych w latach 2022 i 2023.

	Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2022 r.			Liczba obiektów skontrolowanych o złym stanie sanitarno – higienicznym w 2023 r.		
	Ogółem	Ilość wydanych mandatów na kwotę	% obiektów złych	<i>Ogółem</i>	<i>Ilość wydanych mandatów na kwotę</i>	<i>% obiektów złych</i>
powiat tarnogórski	805	77 / 17350	9,5	803	96 / 22850	11,9

W roku sprawozdawczym nałożono dodatkowo **2** mandaty karne na kwotę **250 zł** w 2 obiektach kontrolowanych podczas imprezy masowej.

Najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to:

- brak bieżącego porządku i czystości w pomieszczeniach zakładu,
- brak zachowanej higieny sprzedaży,
- obecność szkodników (myszy) w pomieszczeniach produkcyjnych i magazynowych,
- obecność szkodników mącznych zlokalizowanych w sprzęcie do wypieku pieczywa,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych nietrwałych mikrobiologicznie (poza urządzeniem chłodniczym, w temp. wyższej niż zalecana jest przez producenta, brak segregacji w urządzeniach chłodniczo – zamrażalniczych),
- brak zabezpieczenia artykułów spożywczych sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi,
- brak segregacji żywności w urządzeniu chłodniczym,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminów przydatności do spożycia lub bez oznakowania,
- przechowywanie w pomieszczeniach magazynowych zbędnego sprzętu ograniczającego przestrzeń roboczą oraz stanowiącego potencjalne źródło zanieczyszczenia żywności,
- brak prawidłowej dokumentacji GHP oraz procedur opartych na podstawie zasad systemu HACCP, brak bieżących zapisów dokumentacji bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, brak kontroli wewnętrznej,
- brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno – epidemiologicznych.

Dokonując oceny skontrolowanych obiektów należy stwierdzić, iż ilość obiektów o złym stanie sanitarno - higienicznym zwiększyła się. W roku sprawozdawczym nałożono o **19** (tj. o **20 %**) mandatów karnych więcej za uchybienia i nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego w stosunku do ubiegłego roku.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych, przedmiotów użytku i próbek sanitarnych

W oparciu o harmonogram poboru próbek w roku 2023 do badań laboratoryjnych na terenie powiatu tarnogórskiego pobrano 302 próbki (w tym 2 próbki materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością),

tj. o 19,4 % więcej próbek niż w roku 2022, w którym pobrano 253 próbki. Nie pobrano próbek w związku z podejrzeniem ogniska zatrucia pokarmowego.

Próbki zostały przebadane laboratoryjnie w następujących kierunkach:

- pod względem mikrobiologicznym przebadano 163 próbek,
- pod względem organoleptycznym przebadano 40 próbki,
- pod względem fizykochemicznym przebadano 67 próbek,
- pod względem znakowania ocenie poddano 107 próbek,
- pod względem zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych przebadano 32 próbki.

W wyniku przeprowadzonych badań dyskwalifikacji uległo 20 próbek, tj. 6,6 % w stosunku do wszystkich przebadanych próbek, co stanowi większy procent w porównaniu z ubiegłym rokiem, w którym dyskwalifikacji uległo 16 próbek, tj. 6,3 %.

Pod względem mikrobiologicznym liczba próbek poddanych dyskwalifikacji wynosiła 15, stwierdzono obecność bakterii z grupy Enterobacteriaceae (10 próbek lodów z automatu) oraz stwierdzono obecność bakterii z grupy Sallmonella (5 próbek kebab wołowo-barani).

Ponadto 5 próbek zostało zdyskwalifikowanych ze względu na obecność zanieczyszczeń biologicznych (4 próbki wytrzepek z koszyczków piekarniczych, 1 próbka zmiotek z podłogi).

3. Piekarnie

Podobnie jak w latach ubiegłych, w 2023 r. prowadzony był wzmożony nadzór sanitarny w zakładach produkcyjnych typu piekarnie i cukiernie. Na terenie powiatu tarnogórskiego zewidencjonowanych jest 30 piekarni, z których skontrolowano 26. W trakcie kontroli w 5 zakładach pobrano ogółem 13 próbek, w tym 12 próbek sanitarnych – wytrzepek z koszyków oraz zmiotek, z czego 4 zostały zdyskwalifikowanych w zakresie zanieczyszczeń biologicznych.

4. Działania doraźne w ramach systemu RASFF

W roku 2023 w ramach powiadomień alarmowych RASFF na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono **52** kontrole głównie w sklepach mało- i wielkopowierzchniowych, jak również w innych zakładach branży spożywczej w przypadku wskazania w powiadomieniu adresów, do których mogły dotrzeć kwestionowane środki spożywcze lub materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Wszystkie powiadomienia sprawdzone były również podczas kontroli kompleksowych oraz tematycznych.

W większości zakładów nie stwierdzono na stanie ekspedycyjnym lub magazynowym kwestionowanego produktu lub został on wycofany ze sprzedaży i przesłany do producenta lub magazynu centralnego (w przypadku sieci handlowych) przez właścicieli obiektów.

5. Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W roku sprawozdawczym w rejestrze zakładów prowadzących działalność na terenie powiatu tarnogórskiego znajdowały się **3** wytwórnie oraz **19** miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. Ogółem przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych w w/w obiektach.

Ogólny stan sanitarno – porządkowy i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń, zapewniony jest dostęp do bieżącej ciepłej i zimnej wody, poszczególny asortyment jest posegregowany i przechowywany na

wydzielonych regałach i półkach. W obiektach opracowano dokumentację Dobrej Praktyki Higienicznej dostosowanej do prowadzonego zakresu działalności.

W bieżącym roku sprawozdawczym do badań laboratoryjnych pobrano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

6. Akcje

W 2023 roku pracownicy sekcji HŻŻ i PU wraz z pracownikami sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego współpracowali przy odbiorach obiektów nowopowstałych oraz przy obiektach wskazujących na zmianę sposobu użytkowania.

Ponadto w 2023 roku na terenie powiatu tarnogórskiego przeprowadzono następujące akcje:

Tabela 5. Akcje i współpraca z innymi komórkami psse / jednostkami / organami

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1.	Imprezy masowe	NS.HŻŻ i NS. HK	3	3	3	0	0	0	2	250	2 zalecenia doraźne	-
2.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i PLW	NS.HŻŻ i PLW	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
3.	Ocena zakładów będących pod wspólnym nadzorem PPIS i WIW	NS.HŻŻ i WIW	1	1	1	0	0	0	0	0	0	Kontrola bez udziału przedstawiciela WIW
4.	Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	1	1	1	0	0	0	0	0	0	-
5.	Wypoczynek letni dzieci i młodzieży	NS.HŻŻ i NS.HD	14	14	14	1	0	0	1	200	1 zalecenie doraźne	-
6.	Zbiorowe zatrucia / zakażenia pokarmowe	Epidemiologia i NS.HŻŻ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
7.	Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną	NS.HŻŻ i IF	75	21	41	0	0	0	0	0	0	-
8.	Nadzór nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej	NS.HŻŻ	27	17	23	0	0	0	0	0	0	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
9.	Nadzór nad obiektami wprowadzającymi do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedające lody porcjowane	NS.HŻŻ	4	3	3	0	0	0	0	0	0	W trakcie przeprowadzonych kontroli pobrano 15 próbek lodów z automatu, 10 próbek zostało zdyskwalifikowanych.
10.	Kontrole obiektów pod kątem pomiaru tłuszczu stosowanego do smażenia	NS.HŻŻ	171	3	3	0	0	0	0	0	0	-
11.	Akcja związana z „Planem działania na 2023 r. dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 10 stycznia 2015 r.”,	NS.HŻŻ i WIORIN	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-
12.	Akcja dot. żywienia dzieci i młodzieży w jednostkach oświaty.	NS.HŻŻ	130	98	121	0	0	0	0	0	7 zaleceń doraźnych	-

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne						uwagi
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli		inne ⁴	
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unieruchamiających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
13.	Akcja szpitale	NS.HŻŻ	3	3	3	0	0	0	0	0	1	W 1 zakładzie nieprawidłowa analiza jadłospisu – wystosowano pismo
14.	Akcja pieczywo bezglutenowe	NS.HŻŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
15.	Akcja owoce miękkie	NS.HŻŻ	5	5	5	0	0	0	0	0	0	-
16.	Nadzór nad żywnością pochodzącą z krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich wprowadzanej do obrotu w m.in. super- i hipermarketach w Polsce	NS.HŻŻ	14	14	14	1	0	0	0	0	0	-
17.	Akcja wody butelkowane	NS.HŻŻ	2	2	2	0	0	0	0	0	1	Na etykiecie produktu „Woda Aqua Zdrój - naturalna woda mineralna gazowana, wysokonasycona CO2 nazwa handlowa różni się od nazwy własnej otworu określonego ujęcia i

Lp.	Temat akcji/współpracy	komórka psse / organ / jednostka współpracująca	ilość obiektów kwalifikujących się do objęcia nadzorem w trakcie akcji	Ilość obiektów skontrolowanych w czasie trwania akcji	Ilość kontroli wykonanych w czasie trwania akcji	podjęte działania represyjne					uwagi	
						ilość wydanych decyzji			Mandaty nałożone w trakcie kontroli			inne ⁴
						nakazujących usunięcie uchybień ¹	unierucha- miających obiekt ²	innych ³	ilość	na łączną kwotę		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
												miejsca wydobywania tej wody
RAZEM		-	455	209	239	2	-	-	3	450	12 zaleceń doraźnych	-

¹ w części opisowej podać najczęstsze powody wydawania tych decyzji

² w części opisowej podać powody unieruchomienia obiektu oraz informacje czy został już uruchomiony

³ w części opisowej wykazać czego dotyczyły te decyzje (nie wykazywać decyzji rachunków, umarzających postępowanie itd.)

⁴ w części opisowej wykazać jakiego rodzaju to były działania

7. Działalność interwencyjna za 2023 rok

Ilość interwencji zarejestrowanych ogółem **34**, w tym anonimowych **5**.

Ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS ogółem **32 (+1 z 2022 r.)**, w tym anonimowych **5**, zasadnych **13 (+1 z 2022 r.)**, w tym anonimowych zasadnych **2**. Ilość interwencji przekazanych do innych organów ogółem **1**, w tym anonimowych **0**

L.p	Przedmiot interwencji	Ilość wniesionych interwencji ogółem	Interwencje rozpatrzone przez PPIS					Interwencje przekazane innym organom do załatwienia zgodnie z kompetencjami		
			ilość interwencji rozpatrzonych przez PPIS	ilość wykonanych w związku z tym kontroli	ilość wydanych decyzji /zaleceń	Uwagi (m. in. podać ilość i kwotę mandatów)	Ilość interwencji zasadnych / niezasadnych	Ilość interwencji przekazanych	Wstępne rozpoznanie-kontrola	Nazwa organu i inne uwagi
1.	Niewłaściwa jakość zdrowotna środków spożywczych	19	17 (+1 z 2022 r.)	18	3/8	7/1350	7 (+1 z 2022 r.) / 10	1	0	- 1 interwencja zostanie rozpatrzona w 2024 r.
2.	Złe warunki higieniczno - sanitarne	11	11	12	3/5	4/700	5/6	0	0	-
3.	Obecność zwierząt w zakładzie	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
4.	Brak higieny sprzedaży	2	2	5	0/1	1/200	1/1	0	0	-
5.	Uciążliwy hałas	1	1	1	0/0	0/0	0/1	0	0	-
SUMA		34	32 (+1 z 2022 r.)	37	6/14	12/2250	13 (+1 z 2022 r.) / 19	1	0	-

W roku sprawozdawczym w powiecie tarnogórskim podobnie jak w roku ubiegłym najwięcej przyjętych interwencji dotyczyło zgłoszenia sprzedaży żywności o złej jakości zdrowotnej w zakładach obrotu żywnością. W roku 2023 ilość przyjętych i rozpatrzonych przez PPIS w Bytomiu interwencji zwiększyła się o **22 %** w porównaniu do roku 2022, gdzie zgłoszono i rozpatrzono **25** interwencji.

Wnioski:

1. Infrastruktura budynków w dużym stopniu wpływa negatywnie na stan sanitarno – techniczny obiektów żywnościowo – żywieniowych znajdujących się na nadzorowanym terenie PPIS w Bytomiu. Często zakłady usytuowane są w starych budynkach z niefunkcjonalnością pomieszczeń wchodzących w skład zakładu.
2. Ilość wydanych decyzji nakazujących w roku 2023 zwiększyła się w stosunku do roku 2022.
3. W roku sprawozdawczym nałożono o 20% więcej mandatów karnych za bieżący stan sanitarno - higieniczny w zakładach.
4. Zdecydowana większość zakładów posiada wdrożoną dokumentację GHP/GMP oraz procedury oparte na podstawie zasad systemu HACCP. Ciągłym problemem wśród części kontrolowanych zakładów jest niestosowanie procedur i brak bieżącego prowadzenia zapisów wynikających z dokumentacji zapewniającej bezpieczeństwo żywności.
5. W roku sprawozdawczym zwiększyła się liczba wniesionych interwencji konsumentów w porównaniu do roku ubiegłego. W roku 2023 większa część przeprowadzonych kontroli wykazała niezasadność interwencji.
6. W 2023 roku w wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych stwierdza się większą ilość procentową próbek zdyskwalifikowanych w porównaniu do 2022 roku. Główną przyczyną kwestionowania próbek w 2023 roku były zanieczyszczenia mikrobiologiczne i biologiczne.

IV. Jakość wody przeznaczonej do spożycia, wody ciepłej, wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W 2023 r. w ramach nadzoru terenowo - laboratoryjnego nad jakością wody prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 429 próbek wody.

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia oraz jakość wody ciepłej i zarządców pływalni wynosiła 1359.

PPIS w Bytomiu wydał 18 decyzji administracyjnych w następujących zakresach:

- 1 dot. zatwierdzenia laboratorium,
- 2 dot. materiałów i preparatów stosowanych do uzdatniania wody,
- 3 dot. legionelli,
- 9 dot. okresowej oceny jakości wody do spożycia,
- 3 dot. zbiorczej oceny wody na pływalni.

Zarejestrowano 1 interwencję (wniosek dotyczył negatywnego wpływu działalności Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” na środowisko naturalne), którą przekazano zgodnie z kompetencjami do innego urzędu.

1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w nadzorowanych urządzeniach do zaopatrywania w wodę

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę na terenie powiatu 139221
- Zaopatrzenie w wodę- ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody na terenie powiatu w m³/d: śr. 19616

Łącznie w 2023 r. na terenie powiatu tarnogórskiego, w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 194 próbki wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 37 próbkach wody (Escherichia coli, bakterie grupy coli, Enterokoki, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, żelazo, mangan, azotany, ołów).

Liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej podmiotów odpowiedzialnych za jakość dostarczanej wody przeznaczonej do spożycia wynosiła 563 (w tym woda surowa 19 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości (potwierdzonych i niepotwierdzonych powtórными badaniami) stwierdzono w 20 próbkach wody (bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów w 22±2°C, mętność, mangan, barwa, żelazo, ołów, pH).

Liczba awarii ogółem wynosiła 296 (w tym 88 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

MIASTO RADZIONKÓW

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 16132
- Zaopatrzenie w wodę–zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d: woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach – śr. 1676 (SUW Bibiela, SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp.z o.o. w Radzionkowie

W 2023 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 9 próbek wody. Niepotwierdzoną powtórным badaniem obecność bakterii grupy coli stwierdzono w 1 próbce wody. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Radzionków wynosiła 40. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Radzionkowa oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba wykazanych przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej sp. .z o.o. w Radzionkowie awarii na sieci wodociągowej wynosiła 45 (w tym 20 powodujących

wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

MIASTO TARNOWSKIE GÓRY

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 61439
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
 - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 3320 (SUW Miedary); dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach
 - woda dostarczana przez PWiK Tarnowskie Góry z ujęć własnych – Opatowice, uj. nr 3 ul. Opolska, SUW Koehler i SUW Prefabet (łączna produkcja śr. 3363)
 - woda dostarczana z SUW GCR „Repty” i uj. CHM – śr. 1950 (zakup wody przez PWiK Tarnowskie Góry i woda dla potrzeb własnych Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji „Repty”)
 - woda pochodząca ze Stacji Uzdatniania Wody Park Wodny w Tarnowskich Górach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 90
 - woda dostarczana z wodociągu Fabryki Sprzętu Ratunkowego i Lamp Górniczych „FASER” SA Tarnowskie Góry (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia -sprzedaż dla obcych firm zlokalizowanych na terenie należącym do zakładu) – śr. 9,5
 - woda pochodząca z ujęcia Pole Namiotowe/ Kemping Tarnowskie Góry ul. ks. Renka 11F (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 9,0)

W 2023 r. w ramach nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano 36 próbek wody. Nie potwierdzoną powtórny badaniem podwyższoną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C stwierdzono w 1 próbce wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Tarnowskie Góry wynosiła 255 (w tym woda surowa 4 próbki).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 7 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności bakterii grupy coli w wodzie ze studni S-1 i S2 ujęcia zakładu „FASER” S.A. Tarnowskie Góry; po przeprowadzeniu działań naprawczych woda spełnia wymagania;
- nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnego stężenia żelaza, podwyższonej wartości mętności, przekroczenia górnej wartości parametrycznej dla stężenia jonów wodoru (pH).

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę

wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Tarnowskich Gór oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii wodociągowych wynosiła 63 (w tym 5 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

MIASTECKO ŚLĄSKIE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 6971
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
– woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice –śr. 787 (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach

W 2023 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 4 próbki wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych na terenie miasta Miasteczko Śląskie wynosiła 22. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Miasteczka Śląskiego oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Tarnowskich Górach awarii sieci wodociągowej wynosiła 12 (w tym 2 powodujące wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

Zarejestrowano 1 interwencję (wniosek dotyczył negatywnego wpływu działalności Huty Cynku „Miasteczko Śląskie” na środowisko naturalne), którą przekazano zgodnie z kompetencjami do innego organu.

MIASTO KALETY

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 8209
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice śr. 966 (SUW Bibiela) ; dystrybutor: Miasto Kalety

W 2023 r. na terenie miasta w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 3 próbki wody. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu

nadzorował prowadzenie przez Miasto Kalety kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej na terenie miasta Kalety wynosiła 17. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom na terenie Kalet oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych przez Miasto Kalety awarii sieci wodociągowej wynosiła 24 (w tym 2 powodujące wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

GMINA KRUPSKI MŁYN

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 3021*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*
 - *woda dostarczana z eksploatowanych przez gminę urządzeń wodociągowych SUW Kolonia Ziętek, SUW Potępa, SUW Krupski Młyn ul. Główna – łączna ilość produkowanej wody – śr. 419*
 - *woda zakupywana z ujęcia Nitroerg dla potrzeb zaopatrzenia w wodę budynku Urzędu Gminy- śr. 0,6 (dystrybutor: Gmina Krupski Młyn)*
 - *woda pochodząca z ujęcia Ośrodka Harcerskiego w Borowianach (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w obiektach użyteczności publicznej)- śr. 30)*

W 2023 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 13 próbek wody. Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu i podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 4 próbkach wody. Przeprowadzone powtórne badania nie wykazały przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Gminę Krupski Młyn kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 27 (w tym woda surowa 3 próbki).

Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 14.

GMINA TWORÓG

- *Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 8195*
- *Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:*

- woda dostarczana z eksploatowanych przez ZUK sp. z o.o. Tworóg urządzeń wodociągowych SUW Tworóg, Połomia, Mikołeska, Wojska i Boruszowice – łączna ilość produkowanej wody śr. 974
- woda pochodząca z ujęcia Zespołu Szkół Leśnych i Ekologicznych w Brynku (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia w budynku użyteczności publicznej)- śr. 14

W 2023 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 27 próbek wody.

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu, żelaza i podwyższoną wartość mętności stwierdzono w 8 próbkach wody.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 34 (w tym woda surowa 5 próbek). Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba zgłoszonych awarii urządzeń wodociągowych wynosiła 12 (w tym 5 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

GMINA ZBROŚLAWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 16279
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
 - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 794 (SUW. Zawada); dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroślawice
 - woda zakupywana z Bytomskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. – śr. 0,42 dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroślawice
 - woda zakupywana z PWiK Zabrze(st.nr III Świętoszowice)- śr.98; dystrybutor: Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroślawice
 - woda z dostarczana z eksploatowanych przez Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o. Zbroślawice urządzeń wodociągowych SUW Miedary-Kopanina i SUW Zbroślawice - łączna ilość produkowanej wody śr.1152
 - woda dostarczana z wodociągu Przedsiębiorstwa Nasiennego Księży Las (podmiot wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia-sprzedaż dla odbiorców indywidualnych i zbiorowych) – śr. 95)
 - woda pochodząca ze Stacji Uzdatniania Wody Indyk Śląsk Sp. zo o. Wieszowa (podmiot działający na rynku spożywczym wykorzystujący wodę pochodząca z indywidualnego ujęcia)-śr. 590

W 2023 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 20 próbek wody. Nie stwierdzono przekroczeń żadnego z badanych parametrów. Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 79 (w tym woda surowa 5 próbek).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody. Przekroczenia dotyczyły nie stanowiących potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywnego stężenia manganu oraz podwyższonej ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ (dot. ujęcia zakładu Indyk Śląsk w Wieszowej).

Po uruchomieniu nowej stacji uzdatniania wody jakość wody spełnia wymagania.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Nie zgłoszono żadnych awarii urządzeń wodociągowych.

GMINA ŚWIERKLANIEC

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 13018
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/iłość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m^3/d :
 - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice – śr. 2155 (SUW Bibiela); dystrybutor: Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerkłańcu
 - woda dostarczana z eksploatowanego przez ZWiK w Świerkłańcu ujęcia Nakło Śląskie, ul. Wapienna- śr.1,2

W 2023 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 8 próbek wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 3 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

-obecności bakterii grupy coli, podwyższonej mętności oraz ponadnormatywnego stężenia żelaza w wodzie dostarczanej z ujęcia Nakło Śląskie. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez podmioty dostarczające wodę kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia. W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 47.

Nie stanowiące potencjalnego zagrożenia dla zdrowia ponadnormatywne stężenie manganu, żelaza oraz podwyższoną wartość mętności i barwę stwierdzono w 1 próbce wody.

Przeprowadzone powtórne badanie nie wykazało przekroczeń dla wyżej wymienionych parametrów.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii sieci wodociągowej wynosiła 127 (w tym 36 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

GMINA OŻAROWICE

- Liczba ludności zaopatrywanej w wodę 5957
- Zaopatrzenie w wodę-zasilanie/ilość rozprowadzanej lub produkowanej wody w m³/d:
 - woda zakupywana z Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice - (SUW Bibiela) –śr. 226; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
 - woda zakupywana z GZGWiK Mierzęcice – śr. 4,2; dystrybutor: Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach
 - woda dostarczana z gminnych ujęć Pyrzowice i Tąpkowice - łączna ilość produkowanej wody - śr. 802

W 2023 r. na terenie gminy w ramach prowadzonego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu nadzoru bieżącego nad jakością wody do spożycia pobrano i przebadano 74 próbki wody.

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych oraz zalecanych zakresów wartości stwierdzono w 20 próbkach wody. Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- ponadnormatywnego stężenia ołowiu w wodzie z wodociągu zaopatrującego odbiorców w Pyrzowicach, ul. Siedliska (woda zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice). Po zmianie zasilania ze strony dostawcy wody nie stwierdzono przekroczeń dla wyżej wymienionego parametru.

- obecności bakterii grupy coli, podwyższonej mętności oraz ponadnormatywnego stężenia żelaza w wodzie z wodociągu Pyrzowice, ul. Siedliska (wrzesień 2023 r.). Dostarczana woda jest zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Woda była warunkowo przydatna do spożycia, po uprzednim przegotowaniu. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia.

- niepotwierdzonego powtórным badaniem ponadnormatywnego stężenia azotanów;

-niepotwierdzonej powtórным badaniem: obecności Escherichi coli, bakterii grupy coli i enterokoków (wewnętrzna instalacja wodociągowa w Międzynarodowym Porcie Lotniczym Pyrzowice).

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach kontroli wewnętrznej jakości wody

przeznaczonej do spożycia. W 2023 r liczba raportowanych próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej na terenie gminy wynosiła 42 (w tym woda surowa 2 próbki).

Przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrycznych stwierdzono w 9 próbkach wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły:

- obecności enterokoków i bakterii grupy coli w wodzie z wodociągu Pyrzowice, ul. Siedliska. Dostarczana woda jest zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice. Z uwagi na natychmiastowe podjęcie działań naprawczych (płukanie i dezynfekcja) nie wydawano decyzji. Obowiązywał zakaz wykorzystywania wody do spożycia od dnia 28.08.2023 r. do dnia 03.09.2023r. Po zakończeniu działań naprawczych przeprowadzono rekontrolne badanie wody, które wykazało jej przydatność do spożycia;

- ponadnormatywnego stężenia ołowiu w wodzie z wodociągu zaopatrującego odbiorców w Pyrzowicach, ul. Siedliska (woda zakupywana z Gminnego Zakładu Gospodarki Wodnej i Komunalnej Mierzęcice). Po zmianie zasilania ze strony dostawcy wody nie stwierdzono przekroczeń dla wyżej wymienionego parametru.

Zakład Gospodarki Komunalnej w Ożarowicach na bieżąco monitoruje stężenie azotanów.

W oparciu o wyniki prowadzonego monitoringu jakości wody stwierdza się, że woda pochodząca z ujęcia Pyrzowice odznacza się znaczną, utrzymującą się w górnej granicy normy zawartością azotanów, z możliwością okresowych przekroczeń dopuszczalnej wartości dla tego parametru. W związku z powyższym, w razie konieczności zapewnienia właściwej jakości wody prowadzone jest mieszanie z wodą zakupywana z GZGWiK Mierzęcice lub Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. Katowice.

Ogółem w oparciu o wyniki badań wody przeprowadzonych w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu oraz kontroli wewnętrznej w 2023 r. wodę wodociągową dostarczaną odbiorcom oceniono jako przydatną do spożycia.

Liczba awarii urządzeń wodociągowych należących do Gminy wynosiła 11 (w tym 4 powodujących wstrzymanie dostaw wody lub pogorszenie parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

2. Ocena jakości wody w pływalniach i innych obiektach wyposażonych w niecki basenowe oraz w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

W 2023 r. na terenie powiatu tarnogórskiego czynnych było 5 pływalni opartych na wodzie wodociągowej (w tym 3 kryte, 1 mieszana kryto-odkryta i 1 odkryta).

W 2023 r. w ramach kontroli urzędowych jakości wody w pływalniach (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) przeprowadzonych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano i przebadano pod względem fizykochemicznym i bakteriologicznym 70 próbek wody.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- legionella,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- chloroform ,
- potencjał redoks,
- pH.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzorował prowadzenie przez zarządców obiektów kontroli wewnętrznej jakości wody na pływalniach.

W 2023 r. liczba raportowanych próbek wody pobranych z pływalni (woda wprowadzana do niecek z systemu cyrkulacji, niecki basenowe, natryski) na nadzorowanym terenie wynosiła 771.

Stwierdzono przypadki niespełnienia wymagań dla następujących parametrów:

- gronkowce koagulazo-dodatnie,
- *Pseudomonas aeruginosa*,
- ogólna liczba mikroorganizmów w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$, legionella,
- azotany,
- chlor wolny,
- chlor związany,
- potencjał redoks,
- pH i chloroform.

W każdym przypadku stwierdzenia niespełnienia wymagań zarządcy obiektów podejmowali na bieżąco stosowne działania naprawcze.

W związku z powyższym stwierdza się, że eksploatacja pływalni w Szkole Podstawowej nr 10, Tarnowskie Góry, ul. Kochanowskiego 15; Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. J. Ziętka, Tarnowskie Góry, ul. Śniadeckiego 1; Park Wodny w Tarnowskich Górach była prowadzona w sposób odpowiadający wymaganiom a w przypadku pływalni w Ośrodku Wypoczynkowym „Brzeźnica” Brynek w sposób odpowiadający wymaganiom, z nieprawidłowościami (wystąpiły trudności z utrzymaniem właściwej jakości fizykochemicznej wody w zakresie stężenia chloroformu).

W listopadzie 2023 r. została uruchomiona nowa pływalnia kryta w Radzionkowie, ul. Norwida 2A (w 2023 r. obiekt nie podlega rocznej zbiorczej oceny wody na pływalni, z uwagi na krótki okres eksploatacji).

Również w ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 12 wyników badania próbek wody z basenów odkrytych, które nie spełniają kryteriów pływalni :Radzionków Księża Góra, ul. Księżogórska 90 i basen w Krupskim Młynie ul. Główna.

W ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Bytomiu pobrano 1 próbkę wody.

Obiekty były dopuszczone do eksploatacji.

Na nadzorowanym terenie w sezonie letnim 2023 r. na Zalewie Nakło - Chechło zostały zorganizowane 4 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Organizator miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli zgodnie z obowiązującymi przepisami przedłożył Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bytomiu wyniki badań wody wraz z wizualnymi ocenami wykonane przed rozpoczęciem sezonu oraz raz w trakcie jego funkcjonowania. Ilości próbek i ocen wizualnych wynosiły odpowiednio: 8 próbek i 8 ocen wizualnych.

Na podstawie otrzymanych wyników badań i wizualnych ocen wodę w uruchomionych w sezonie 2023 r. miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oceniono jako przydatną do kąpieli.

Dodatkowo w maju 2023 r. w ramach kontroli urzędowej pobrano 4 próbki wody z Zalewu Nakło - Chechło. Woda spełnia wymagania mikrobiologiczne.

3. Ocena jakości wody ciepłej w zakresie obecności bakterii legionella w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego

Skontrolowano jakość ciepłej wody w 25 obiektach, w tym:

- szpitale - 4,
- domy pomocy społecznej - 13,
- inne zakłady opieki zdrowotnej (podmioty lecznicze-szpital) - 2,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze - 2,
- zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy - 1,
- młodzieżowy ośrodek wychowawczy - 1,
- noclegownia-1,
- młodzieżowy ośrodek socjoterapii - 1.

Skolonizowanie sieci przez pałeczki Legionella sp. stwierdzono w 3 obiektach:

- Dom Pomocy Społecznej w Miedarach, ul. Zamkowa 7,
- Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny „Pałac Kamieniec” Sp. z o.o. Kamieniec, ul. Polna 2,
- Szpital Św. Kamila Zakonu O.O. Kamilianów, Tarnowskie Góry, ul. Bytomska 22.

W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu wydał decyzje nakazujące podjęcie działań mających na celu zapewnienie właściwej jakości wody, które zostały wykonane.

Ogółem w 2023 r. na obecność bakterii legionella pobrano 160 próbek wody, w tym zakwestionowano - 28. W ramach kontroli wewnętrznej przedłożono 5 wyników badań próbek wody.

V. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2023 r. kontrole stanu sanitarnego przeprowadzono w 177 obiektach użyteczności publicznej, spośród 684 ujętych w ewidencji i łącznie przeprowadzono 186 kontroli.

Wśród ocenianych obiektów znalazły się m.in.: domy pomocy społecznej i noclegownie; zakłady służące pielęgnacji i upiększaniu ciała; obiekty hotelarskie i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie; ustępy publiczne i ogólnodostępne; pływalnie kryte i odkryte; dworce autobusowe i kolejowe, przystanki; cmentarze, domy pogrzebowe i obiekty świadczące usługi w zakresie transportu zwłok i szczątków oraz obiekty określane jako „inne obiekty”, do których zaliczamy m.in. apteki, obiekty turystyczne, sportowe, kulturalno-widowiskowe, tereny rekreacyjne, place zabaw, piaskownice, stacje paliw, magle, pralnie, sklepy z odzieżą używaną, parkingi, targowiska, transport publiczny.

W roku 2023 r. na polecenie Głównego Inspektora Sanitarnego objęto bieżącym nadzorem sanitarnym zakłady oferujące usługi „solaryjne” w zakresie realizacji wymogów ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium (Dz.U z 2017 r., poz. 2111) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie

ukończyły 18 roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz.U. z 2018 r., poz. 275). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bytomiu nadzoruje 6 obiektów, w których wykonywane są usługi „solaryjne”. Skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzając 4 kontrole sanitarne. W żadnym z obiektów nie stwierdzono naruszenia wymogów w/w ustawy, jak również nie stwierdzono nieprawidłowości natury higieniczno - sanitarnej.

Bieżący nadzór nad obiektami użyteczności publicznej dotyczy licznych i różnorodnych obiektów, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii. Wyniki przeprowadzonych kontroli wskazują, że stan sanitarny obiektów uległ poprawie.

1. Ocena wybranych grup obiektów

Na koniec 2023 r. ze złym stanem higieniczno - sanitarnym i technicznym wykazano 2 obiekty. Obiekty, które podczas kontroli nie spełniały wymagań higieniczno – sanitarnych, jak i technicznych należały do grupy obiektów „Placówki zapewniające całodobową opiekę” oraz „Inne obiekty”.

Placówki zapewniające całodobową opiekę

Ogółem w ewidencji znajduje się 8 zakładów należących do tej grupy obiektów, z czego skontrolowano 8 obiektów, przeprowadzając 10 kontroli.

Wydano 2 decyzje prolongujące dotyczące Domu opieki dla osób starszych „Gwarek” w Tarnowskich Górach przy ul. Wyszyńskiego 31, z terminem wykonania nakazów decyzji do dnia 31.05.2024 r.

W porównaniu do roku ubiegłego stan sanitarny obiektów uległ poprawie. Poza wydanymi decyzjami prolongującymi dotyczącymi decyzji administracyjnych wydanych w 2022 r., pod koniec okresu sprawozdawczego, żaden z obiektów nie został oceniony ze złym stanem sanitarnym.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W tej grupie obiektów zewidencjonowane są łącznie 192 obiekty takie jak: obiekty sportowe, apteki, stacje paliw, targowiska, transport publiczny, wysypiska śmieci pralnie chemiczne, noclegownie, ustępy publiczne.

Skontrolowano 44 obiekty. Ze złym stanem oceniono 1 obiekt tj. świetlica wiejska w Wieszowej, gdzie wydana została decyzja administracyjna nakazująca z terminem wykonania nakazów do dnia 31.03.2024r.

W porównaniu do roku 2022 stan sanitarny obiektów jest na tym samym poziomie.

2. Interwencje

W 2023 r. z powiatu tarnogórskiego wpłynęło łącznie 14 interwencji. 4 sprawy bez wstępnego rozpatrzenia zostały przekazane do właściwych organów, 10 spraw zostało rozpatrzonych w całości przez PPIS w Bytomiu. W związku z interwencjami przeprowadzono ogółem 12 kontroli, z czego 2 interwencje okazały się zasadne.

Wniesione interwencje dotyczyły następujących spraw:

- złego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej (3);

- złego stanu sanitarnego posesji (3);
 - uciążliwości powodowanych przez hałas (2);
 - złego stanu sanitarnego mieszkań (2);
 - złego stanu sanitarnego budynków (1);
 - inne (3).
- Największa liczba zgłoszonych interwencji (3 zgłoszenia) dotyczyła niewłaściwego stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej. Łącznie przeprowadzono 5 kontroli. 1 interwencja okazała się zasadna. Nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł i wydano zalecenia doraźne.
 - Kolejną dużą grupą zgłoszonych interwencji stanowiły sprawy związane ze złym stanem sanitarnym posesji (3 zgłoszenia). 1 sprawa została przekazana bez wstępnego rozpatrzenia właściwemu organowi, pozostałe 2 zgłoszenia wymagały poinformowania pisemnie strony o stanowisku PPIS w Bytomiu w przedmiotowej sprawie.
 - W sprawie złego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości wpłynęły 2 interwencje. W obu przypadkach przeprowadzono kontrole, przeprowadzając 4 kontrole. 1 interwencja okazała się zasadna.
 - 2 interwencje dotyczyły uciążliwości powodowanych przez hałas. Sprawy zostały przekazane bez wstępnego rozpatrzenia do właściwych organów.
 - Pozostałe 4 interwencje dotyczyły:
 - 1 zgłoszenie dotyczyło złego stanu sanitarnego budynku mieszkalnego w Tarnowskich Górach przy ul. Lompy 10. Kontrola sprawdzająca wykazała nieprawidłowości, co skutkowało wydaniem decyzji. Sprawa w toku.
 - 1 zgłoszenie dotyczyło handlu chorymi zwierzętami w Centrum Ogrodniczym „Ogród Śląski” w Świerklańcu przy ul. Tarnogórskiej 75. Sprawa została przekazana do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Tarnowskich Górach,
 - 1 zgłoszenie dotyczyło uciążliwości związanych z prowadzoną na terenie ośrodka wypoczynkowego DEER CAMP w Świerklańcu przy ul. Rekreacyjnej hodowlą zwierząt. Przeprowadzono 1 kontrolę, która nie potwierdziła występowania nieprawidłowości.
 - 1 zgłoszenie dotyczyło plagi much i niewłaściwego składowania obornika na polu przy ul. Jutrzenki w Nakle Śląskim. W związku z interwencją, przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie składowania obornika na ww. polu. Kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości.

Wnioski:

1. W roku 2023, podobnie jak w roku ubiegłym większość skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej spełniała podstawowe wymagania higieniczno-sanitarne i techniczne. Biorąc pod uwagę fakt, iż w 2023 roku wydano taką samą liczbę decyzji nakazujących przy zbliżonej liczbie skontrolowanych obiektów można ocenić, iż stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej jest na tym samym poziomie i nie uległ pogorszeniu.

2. W porównaniu do roku ubiegłego zmalała liczba zgłoszonych interwencji oraz ilość interwencji zasadnych (w roku 2022 r. wpłynęło 19 interwencji, 5 interwencji okazało się zasadnych, w 2023 r. wpłynęło 14 interwencji w tym 2 sprawy okazały się zasadne).

VI. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych

PPIS w Bytomiu sprawuje bieżący nadzór sanitarny nad higieną procesów nauczania oraz higieną otoczenia i pomieszczeń w szkołach, żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo - wychowawczych, placówkach wypoczynku oraz uczelniach wyższych. Nadzór ten dotyczy również kontroli przestrzegania przepisów określających wymogi higieniczne i zdrowotne w stosunku do sprzętu używanego w tych podmiotach oraz ośrodkach wypoczynku.

W 2023 r., na terenie powiatu tarnogórskiego, bieżącym nadzorem sanitarno - higienicznym objętych było 347 obiektów, w tym 117 obiektów sezonowych. Przeprowadzono 153 kontrole w nadzorowanych placówkach, co stanowi 44 % zewidencjonowanych.

1. Stan sanitarny szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych.

Szkoły

W 2023 r., ogółem pod nadzorem, na terenie powiatu tarnogórskiego, znajdowało się 76 szkół różnych typów, w tym: 39 szkół podstawowych, 4 licea ogólnokształcące, 1 technikum, 2 szkoły policealne, 5 szkół specjalnych, 25 zespoły szkół, w tym 2 zespoły szkół specjalnych. Łącznie przeprowadzono 52 kontrole, w porównaniu z rokiem ubiegłym liczba ta zwiększyła się.

Wydano 5 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów wydanych w latach wcześniejszych.

W roku sprawozdawczym w całości wykonano 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych. Jednakże w dalszym ciągu istnieją placówki, w których wydane decyzje administracyjne w latach wcześniejszych są kilkakrotnie prolongowane, co powoduje pogorszenie się zarówno ich stanu sanitarno - higienicznego oraz technicznego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach szkolnych zapewniono odpowiednią ilość środków higieny osobistej oraz środków czystości i dezynfekcyjnych. Szkoły wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz wyposażenia pomieszczeń.

W ramach profilaktyki zdrowotnej i współpracy z pielęgniarkami szkolnymi wykonano pomiary, w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów w wytypowanych placówkach, będących pod nadzorem PPIS w Bytomiu.

Dokonano pomiarów wagi tornistrów u 948 uczniów, w 51 oddziałach sześciu szkół podstawowych. Badania wykazały, że 22,5 % przebadanych uczniów nosiło zbyt ciężki tornister – powyżej 15% masy ciała.

Przedszkola i inne formy

W 2023 r., pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 65 przedszkoli, w których przeprowadzono 59 kontroli.

Stan bieżącej czystości i porządku w kontrolowanych placówkach był prawidłowy i nie budził zastrzeżeń.

Przeprowadzono 11 kontroli, w zakresie oceny terenów rekreacyjnych i placów zabaw, które nie wykazały nieprawidłowości. Placówki posiadają aktualne przeglądy stanu technicznego urządzeń zabawowych. Przed rozpoczęciem sezonu wiosenno - letniego dokonywana jest wymiana piasku w piaskownicach. Wszystkie skontrolowane piaskownice zabezpieczone były przed zanieczyszczeniami odchodami zwierzęcymi.

Żłobki i kluby dziecięce

Pod nadzorem PPIS w Bytomiu na terenie powiatu tarnogórskiego było 16 placówek opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, w tym 1 klub malucha. Przeprowadzono 9 kontroli, w trakcie których nie stwierdzono uchybień i nieprawidłowości stanu sanitarno – higienicznego i technicznego. W porównaniu z rokiem ubiegłym sytuacja w ww. zakresie utrzymuje się na stałym poziomie.

Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze Wsparcia Dziennego

W 2023 r., pod nadzorem były 2 świetlice środowiskowe, 2 warsztaty terapii zajęciowej oraz 1 ośrodek rehabilitacyjno- edukacyjno- wychowawczy.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole w ww. placówkach, w porównaniu do 2022 roku liczba ta zwiększyła się. Stan sanitarno-higieniczny placówek nie budził zastrzeżeń.

2. Nadzór nad warunkami higieny pracy ucznia

➤ Dostosowanie mebli do zasad ergonomii

W zakresie badań problemowych w 2023 r., dokonano pomiarów mebli przedszkolnych i szkolnych w wytypowanych placówkach. W roku sprawozdawczym skontrolowano w tym zakresie 26 oddziałów w 6 szkołach podstawowych i 1 oddział w przedszkolu. Łącznie zmierzono 572 dzieci i nie stwierdzono nieprawidłowości.

Placówki są sukcesywnie doposażone w nowe meble o zróżnicowanych wysokościach dostosowane do zasad ergonomii, posiadające stosowne atesty i certyfikaty.

➤ Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych

W trakcie przeprowadzania kontroli kompleksowych w 2023 r., w 23 szkołach dokonano oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w 210 oddziałach. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że rozkłady zajęć układane są prawidłowo z zachowaniem podstawowych zasad higieny - wymogów § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31.12.2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny

w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1604), uwzględniając potrzebę równomiernego obciążenia zajęciami w poszczególnych dniach tygodnia oraz stałego czasu rozpoczynania zajęć lekcyjnych w poszczególnych dniach tygodnia.

➤ **Ocena warunków do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego**

W roku sprawozdawczym wydano jedną nową decyzję administracyjną dotyczącą stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń bloku sportowego.

Ogólny stan techniczny sprzętu sportowego na terenie bloków sportowych jest dobry. Odnotowuje się, że młodzież korzysta z natrysków sporadycznie.

➤ **Ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych**

W czasie przeprowadzanych kontroli we wszystkich szkołach dokonywana jest ocena warunków zdrowotnych w pracowniach komputerowych.

Pracownie komputerowe są prawidłowo wyposażone oraz sukcesywnie doposażone w nowy sprzęt multimedialny. W oknach zainstalowane są osłony ochraniające przed nadmiernym nasłonecznieniem.

Stan sanitarno - higieniczny bez zastrzeżeń.

➤ **Ocena warunków w pracowniach chemicznych (używanie substancji i preparatów chemicznych)**

W czasie przeprowadzanych kontroli dokonano oceny realizacji wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w placówkach posiadających pracownie chemiczne.

Zarówno w 2022, jak i w 2023 roku nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w kontrolowanych placówkach posiadających pracownie chemiczne. W pracowniach chemicznych lub na ich zapleczech, gdzie stosowane są w czasie zajęć substancje niebezpieczne zapewniony jest dopływ wody bieżącej zimnej. W pracowniach znajdują się aktualne spisy wykorzystywanych w czasie zajęć z chemii niebezpiecznych substancji chemicznych. Nauczyciele z chemii posiadają aktualne karty charakterystyki substancji niebezpiecznych, które udostępniane są w czasie kontroli. Niebezpieczne substancje chemiczne są prawidłowo przechowywane w wydzielonych zamykanych szafach w pojemnikach prawidłowo oznakowanych.

Wszystkie pracownie posiadają apteczki pierwszej pomocy. Nauczyciele posiadają zaświadczenia, w zakresie udzielania pierwszej pomocy. Część szkół z uwagi na brak odpowiednich warunków technicznych nie posiada pracowni chemicznych, ani nie stosuje substancji niebezpiecznych podczas prowadzonych zajęć lekcyjnych. W szkołach tych zajęcia z chemii są realizowane wyłącznie w formie teoretycznej lub pokazu.

3. Profilaktyczna opieka zdrowotna

Podczas oceny spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w szkołach dokonywane są oceny stanu sanitarno - higienicznego i technicznego gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. W roku sprawozdawczym nie wydano decyzji administracyjnych w ww. zakresie. We wszystkich placówkach stan sanitarno-higieniczny i techniczny skontrolowanych pomieszczeń wraz z wyposażeniem nie budził zastrzeżeń. Zdecydowana większość gabinetów posiada nowo zakupione wyposażenie do pomieszczeń zgodnie z obowiązującymi wymogami. Wszystkie gabinety posiadają umywalki z dopływem wody bieżącej ciepłej i zimnej. Przy umywalkach znajdują się dozowniki ze środkiem myjącym oraz ze środkiem dezynfekcyjnym.

Pielęgniarki szkolne, w ramach swojej działalności dokonują bieżących przeglądów czystości skóry uczniów zgodnie z wewnętrznymi procedurami opracowanymi przez dyrektorów placówek, co odnotowywane jest w dokumentacji medycznej.

Wszystkie gabinety wyposażone są w środki do dezynfekcji rąk oraz środki do dezynfekcji pomieszczeń i wyposażenia.

W ramach współpracy z pielęgniarkami szkolnymi dokonuje się pomiarów obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych, po których podejmowane są działania profilaktyczne w ww. zakresie.

4. Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach akcji „Zima 2023” w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej zgłoszono 32 turnusy wypoczynku w formie półkolonii w miejscu zamieszkania.

W trakcie trwania wypoczynku skontrolowano 5 placówek.

Nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogółem w placówkach skontrolowanych wypoczywało 245 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zmniejszyła się liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba uczestników wypoczynku. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego i technicznego w placówkach wypoczynku zimowego.

W ramach akcji „Lato 2023” zgłoszonych zostało 95 turnusów letniego wypoczynku, skontrolowano 15 z nich. Ogółem w skontrolowanych placówkach wypoczywało 589 dzieci i młodzieży. W porównaniu z ubiegłym rokiem sprawozdawczym zwiększyła się liczba skontrolowanych turnusów oraz liczba uczestników wypoczynku.

W placówkach wypoczynku stan sanitarno - higieniczny pomieszczeń był dobry, wyposażenie prawidłowe, dostęp do ciepłej wody zapewniony wraz z odpowiednią ilością środków do utrzymania higieny osobistej uczestników wypoczynku.

5. Interwencje

W 2023 r., nie zgłoszono interwencji na nadzorowanym terenie. W porównaniu z rokiem 2022 liczba interwencji zmniejszyła się.

Wnioski:

W porównaniu z rokiem ubiegłym stwierdzono:

- ilość prolongowanych decyzji administracyjnych wydanych w latach wcześniejszych uległa zmniejszeniu. W 2022 r. wynosiła - 4, natomiast w roku sprawozdawczym - 5;
- nie wydano decyzji administracyjnych nakazujących, liczna ta zmniejszyła się w porównaniu do roku 2022.

W roku sprawozdawczym zrealizowano w całości 2 decyzje wydane w latach wcześniejszych, liczba ta w porównaniu do 2022 zwiększyła się.

Nadal stwierdza się konieczność terminowego realizowania nakazów decyzji administracyjnych PPIS w Bytomiu i większego zaangażowania gminy w zabezpieczenie odpowiedniej ilości środków finansowych z przeznaczeniem na prace remontowe, których dyrektorzy placówek nie są w stanie zrealizować we własnym zakresie. Wielokrotne prolongowanie nakazów decyzji wydanych w latach wcześniejszych powoduje pogorszenie się warunków sanitarno-technicznych i niewłaściwe utrzymanie warunków higieniczno - zdrowotnych

W nadzorowanych placówkach podjęto działania w ramach promocji zdrowia, które dotyczyły:

- obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych,
- pomiarów dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii,
- działania edukacyjno-informacyjne w zakresie wszawicy,
- bezpiecznych wakacji, w trakcie trwania turnusów wypoczynku letniego i zimowego.

We wszystkich skontrolowanych placówkach stwierdzono, że zostały opracowane i wdrożone procedury wewnętrzne dla zapewnienia bezpiecznych oraz higieniczno - zdrowotnych warunków pobytu na terenie obiektów.

VII. Warunki sanitarno – higieniczne środowiska pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom bezpieczeństwo podczas wykonywanych prac.

Na terenie powiatu tarnogórskiego nadzorem objętych jest 437 obiektów o różnej formie prawnej, prowadzące działalność gospodarczą zarówno produkcyjną, jak i usługową oraz handlową. W 2023 r. przeprowadzono 173 kontrole w 139 obiektach, wydano 59 decyzji administracyjnych związanych z nadzorem i 15 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

1. Ocena realizacji wymagań higienicznych i zdrowotnych w zakładach pracy

W ramach prowadzonego nadzoru nad warunkami pracy na terenie powiatu tarnogórskiego skontrolowano 121 zakładów, przeprowadzono 155 kontroli.

W 49 zakładach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły następujących zagadnień:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy;
- brak rejestrów i kart badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia oraz bieżącego uzupełniania tych kart badań;
- brak oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy;
- przekroczenie NDN hałasu, przekroczenie NDS ołowiu, kadmu, manganu, pyłu na stanowiskach pracy;
- brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych substancji i mieszanin chemicznych;
- pracodawca nie przekazuje właściwemu PPIS corocznie w terminie do dnia 15 stycznia informację o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- brak rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń pracy;
- zły stan sanitarno - techniczny pomieszczeń higieniczno - sanitarnych;
- brak odpowiedniej wentylacji w pomieszczeniach higieniczno - sanitarnych;
- pracodawca nie zapewnia warunków do higienicznego przechowywania posiłków własnych.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości wydanych zostało 49 decyzji administracyjnych nakazujących. Ponadto na wniosek stron wydano 8 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów decyzji wydanych wcześniej.

Na koniec 2023 r. w 10 zakładach pracy stwierdzono występowanie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący).

Podczas kontroli stwierdzono, że stanowiska pracy gdzie występują przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia są oznakowane i w miarę możliwości technicznych odizolowane. Pracodawcy podejmują działania organizacyjno-techniczne zmierzające do ograniczenia narażenia na te czynniki. Pracownicy są poinformowani o narażeniu oraz wyposażeni w środki ochrony osobistej, poddawani są również badaniom profilaktycznym lekarskim i monitorowany jest stan zdrowia pracowników narażonych.

2. Nadzór nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi

W ramach prowadzonego nadzoru nad chemikaliami i produktami kosmetycznymi przeprowadzono 14 kontroli, w tym 7 kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu produkty chemiczne, detergenty, produkty biobójcze oraz 7 kontroli z zakresu wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. Kontrole dotyczyły głównie kart charakterystyki oznakowania produktów, składu produktu, posiadanych pozwoleń na obrót produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu tarnogórskiego znajdują się 2 podmioty zajmujące się dystrybucją prekursorów narkotykowych kat.3. Przedsiębiorcy posiadają karty charakterystyki wprowadzanych do obrotu substancji sporządzone zgodnie z aktualnym stanem prawnym. Do każdej karty charakterystyki dołączone są scenariusze narażenia oraz sporządzone są raporty bezpieczeństwa.

W roku 2023 skontrolowano nowy podmiot odpowiedzialny za pierwsze wprowadzanie do obrotu produktu biobójczego o nazwie NANO SILVER aerosol SANITIZER. W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego oznakowania produktu biobójczego, w ślad za czym wydano decyzję nakazującą wstrzymanie wprowadzania do obrotu kwestionowany produkt.

Przeprowadzone kontrole w zakresie produktów kosmetycznych wykazały nieprawidłowości w zakresie oznakowania produktów kosmetycznych dotyczącego właściwego oświadczenia o produkcie. Kwestionowano 6 produktów wprowadzanych do obrotu, wobec czego wydano decyzję nakazującą.

W ramach projektu REACH-EN -FORCE-11 (REF-11) dotyczącego spełniania wymogów prawnych wprowadzonych na rynek produktów chemicznych przeprowadzono 1 kontrolę, która nie wykazała nieprawidłowości.

W ramach współpracy z Urzędem Celnym – Port Lotniczy Katowice Pyrzowice w roku 2023 wydano 35 opinii (17 dotyczących substancji i mieszanin chemicznych oraz 18 dotyczących produktów kosmetycznych) w zakresie spełnienia przez wyrób obowiązujących przepisów prawnych i możliwość udostępniania opiniowanych produktów na rynku na terytorium RP.

3. Nadzór nad środkami zastępczymi

W 2023 r. na terenie powiatu tarnogórskiego nie było zgłoszeń w zakresie podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Pracownicy na bieżąco dokonują weryfikację stron internetowych, w zakresie sprzedaży środków zastępczych.

4. Choroby zawodowe

W roku 2023 roku PPIS w Bytomiu wydał 15 decyzji w sprawie chorób zawodowych, w tym 7 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 8 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Stwierdzone choroby zawodowe obejmują : 4 przypadki pylicy płuc, przewlekłą chorobę obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy, ubytku słuchu oraz choroby zakaźne

Ww. choroby były spowodowane pracą w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami: pyłami węgla kamiennego oraz sposobem wykonywania pracy związanym z wielokrotnym powtarzaniem ruchów prostowania i zginania rąk (monotypia pracy), hałasem oraz czynnikiem biologicznym.

Zestawienie stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2022 i 2023

Numer choroby zawodowej i nazwa	2022 r.	2023 r.
	Liczba przypadków	Liczba przypadków
poz. 3 - pylice płuc	4	4
poz. 18 – choroby skóry	1	0
poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0
poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	1	1
poz. 21 - obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu (...)	0	1
poz. 26 - choroby zakaźne	3	1
Razem	10	7

Z powyższej tabeli wynika, że na terenie miasta Tarnowskie Góry i powiatu tarnogórskiego w porównaniu do roku 2022 nieznacznie zmniejszyła się liczba stwierdzonych chorób zawodowych.

5. Działalność interwencyjna

W 2023 r. wpłynęły 4 wnioski o podjęcie interwencji. Interwencje dotyczyły: wycieków nieokreślonej substancji z nieruchomości firmy w Nakle Śląskim; pogarszające się uciążliwości zapachowe spowodowane przez hutę w Miasteczku Śląskim; wylewanie niebezpiecznych substancji do gleby przez warsztat samochodowy w Wieszowej; niewłaściwe przeprowadzenie zabiegów dezynfekcyjnych w mieszkaniu w budynku wielorodzinnym w Radzionkowie. W związku ze zgłoszonymi wnioskami o interwencję przeprowadzono 4 kontrole. Przeprowadzone kontrole nie wykazały nieprawidłowości, zarzuty przedstawione we wnioskach nie potwierdziły się, wobec czego zgłoszenia uznano za bezzasadne.

Wnioski:

1. Przeprowadzone kontrole w zakładach pracy podobnie jak w roku ubiegłym wykazały, że pracodawcy nie przestrzegają częstotliwości badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Ponadto stwierdzono, że pracodawcy nie dbają o stan sanitarny pomieszczeń pracy i pomieszczeń higienicznosanitarnych. Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność

kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. W porównaniu do roku ubiegłego warunki higieny pracy uległy pogorszeniu (w 2022 r. wydano 12 decyzji nakazujących, a w 2023 r. 49 decyzji nakazujących).

2. Przeprowadzone kontrole w zakresie chemikaliów i produktów kosmetycznych wykazały, że zdecydowana większość podmiotów wprowadzających do obrotu produkty spełniają wymagania prawne.
3. W zakresie chorób zawodowych w 2023 r. zaobserwowano spadek liczby stwierdzonych chorób zawodowych będących następstwem narażenia na czynniki szkodliwe w środowisku pracy lub wywołane sposobem wykonywania pracy.
4. W roku sprawozdawczym podobnie jak w roku ubiegłym przedstawiciele PPIS w Bytomiu w ramach prowadzonego nadzoru w zakładach pracy podejmowali działania profilaktyczne w zakresie propagowania zdrowego stylu życia, uświadamiania o szkodliwości palenia tytoniu, o ścisłym związku zachorowania na schorzenia nowotworowe z nałogiem palenia tytoniu. Sprawdzano realizację zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwem używania tytoniu i wyrobów tytoniowych tj. zakazu palenia na terenie zakładu pracy.

VIII. Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

Działalność w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego PPIS w Bytomiu realizował na podstawie art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez wykonywanie zadań, których celem było zapewnienie właściwego stanu sanitarno-zdrowotnego w obiektach, a także zagwarantowanie, aby projektowane obiekty nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludzi zamieszkałych i przebywających w ich sąsiedztwie. Opiniowanie pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć dotyczyło takich obiektów jak np.: obiekty żywnościowo - żywnościowe, obiekty usługowo - handlowe, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania (szkoły, przedszkola, itp.), zakłady kosmetyczno-fryzjerskie i odnowy biologicznej, inwestycje drogowe, inwestycje związane z gospodarką wodno - ściekową, inwestycje związane z gospodarką odpadami i inne.

Stanowiska Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zajmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i dotyczą planowanych inwestycji lub zagospodarowania terenu.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny realizowany był poprzez zajmowanie stanowisk w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych w sprawach:

1. projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz odstępień od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,

2. warunków zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego,
3. oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko,
4. dokumentacji projektowych inwestycji, w szczególności projektów budowlanych,
5. obiektów budowlanych przed dopuszczeniem ich do użytkowania przez właściwy organ.

Ad. 1 W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, wydano:

- a. 1 opinię w sprawie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dotyczącą planu,
- b. 18 opinii uzgadniających zakres i stopień szczególności informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym: 3 dot. studium oraz 15 dot. planów,
- c. 14 opinii w sprawie zaopiniowania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w tym: 3 dot. studium oraz 11 dot. planów.

Dla powiatu tarnogórskiego zaopiniowano:

Ad a. na etapie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko :

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Przezchlebie,

Ad b. na etapie uzgodnienia zakresu i stopnia szczególności informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice,
- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Radzionków,
- projekt zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świerklaniec,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Czekanów,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Laryszów,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Karchowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Łubie,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Kamieniec,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Miedary,

- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Szalsza,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Świętoszowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Ziemięcice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Przezchlebie – w zakresie Przezchlebie I,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Wodnej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie skrzyżowania ul. Woźnickiej i ul. Śląskiej w Miasteczku Śląskim obręb Żyglinek,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Karchowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przy ulicy Małej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Jana III Sobieskiego, Henryka Sienkiewicza, Strzeleckiej, Księcia Jana Opolskiego i Adama Mickiewicza w Tarnowskich Górach;

Ad c. na etapie zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko:

- projekt zmiany nr 2 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zbrostawice (obszar objęty zmianą nr 2 studium położony w Karchowicach),
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tworóg,
- projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Wieszowa,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Zagórskiej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrostawice dla obszaru sołectwa Ptakowice,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu wokół cmentarza w Tworogu,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w granicach administracyjnych sołectw: Niezdara i Ossy,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulic Częstochowskiej, Gen. W. Andersa i ul. Grodzkiej w Tarnowskich Górach,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ulicy Wodnej w Tarnowskich Górach,

- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Zbrośławice dla obszaru sołectwa Przezchlebie,
- projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu Nowej Wsi Tworoskiej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru miasta Miasteczko Śląskie, położonego na wschód od ulicy Makowej,
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Zbrośławice dla obszaru sołectwa Zbrośławice.

Ad. 2. W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzgadniano warunki zabudowy i zagospodarowania terenu oraz lokalizacji inwestycji celu publicznego. Uzgodniono 1 wniosek, dotyczący budowy sieci gazowej niskiego ciśnienia wystosowany przez Burmistrza Miasteczka Śląskiego, natomiast w 2022 roku uzgodniono 2 wnioski.

Ad. 3 W ramach procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wydano:

- a. 19 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- b. 5 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Przy zajmowaniu stanowisk w ramach sprawowanego zapobiegawczego nadzoru sanitarnego zwracano szczególną uwagę na takie zagadnienia, jak:

- rodzaj i charakterystyka przedsięwzięcia z uwzględnieniem skali i zasięgu oddziaływania, możliwości kumulowania się oddziaływań zwłaszcza w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej,
- planowane przeznaczenie terenu, w tym oddzielenie stref mieszkaniowych i usługowych od przemysłowych, wyznaczenie terenów pod inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz zachowanie stref ochronnych, w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu na jakość i komfort życia mieszkańców,
- funkcja i ład przestrzenny oraz rekultywacja terenów poprzemysłowych, w celu zapewnienia prawidłowego rozwoju miasta i uporządkowania krajobrazu,
- gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, zachowanie standardów emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych rozwiązań chroniących środowisko i zdrowie ludzi,
- właściwa organizacja prac remontowo-budowlanych oraz odpowiednie warunki higieniczno-sanitarne w miejscach pracy poprzez zastosowanie stosownych urządzeń i rozwiązań technicznych.

Grupę zaopiniowanych przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stanowiły: inwestycje związane z gospodarką odpadami – ok. 36%, inwestycje związane z wytwarzaniem ciepła i energetyką – ok. 20%, obiekty przemysłowe, inwestycje związane z gospodarką wodno – ściekową i inne – po ok. 12%, inwestycje drogowe – ok. 8%.

W 2023 roku wydano 19 opinii sanitarnych stwierdzających brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, 1 opinię stwierdzającą potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wraz

z zakresem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz 2 opinie sanitarne przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ad. 4 W roku 2023 uzgodnionych zostało pozytywnie 10 dokumentacji projektowych, natomiast w 2022 roku liczba ta wynosiła 2. Wydane opinie dotyczyły zakładów: kosmetyczno – fryzjerskiego i odnowy biologicznej – 50%, obiektów żywieniowo – żywnościowych – ok. 30% oraz ochrony zdrowia – ok. 20%.

Ad. 5 W zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 62 stanowiska odnośnie zgłoszeń zakończenia budowy oraz wniosków o dopuszczenie do użytkowania w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych obiektów (w tym 58 opinii sanitarnych dopuszczających do użytkowania obiekt budowlany, 3 opinie stwierdzające niezgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym, które nie stanowiły zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, 1 nie wyrażającą zgody na dopuszczenie obiektu do użytkowania zgodnie z przeznaczeniem), natomiast w 2022 r. wydanych zostało 61 opinii sanitarnych (w tym 3 stanowiska negatywne). Ze wszystkich wpływających wniosków ok. 68% dotyczyło obiektów, na które nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie, pozostałe 32% odnosiły się do zmiany sposobu użytkowania obiektów.

Wśród obiektów zgłaszanych do użytkowania największą grupę stanowiły: obiekty handlowo-usługowe – 26%, obiekty żywieniowo-żywnościowe – 23%, zakłady fryzjersko-kosmetyczne i odnowy biologicznej – ok. 16%, inne – 10%, obiekty przemysłowe, obiekty wychowania i nauczania – po ok. 8%, obiekty ochrony zdrowia – ok. 6%, obiekty sportu i rekreacji – ok. 3%.

W 2023 roku pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili 95 kontroli i wizytacji obiektów i inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu tarnogórskiego, w 2022 roku było ich 91.

Do Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2023 roku nie wpłynęły żadne skargi mieszkańców powiatu tarnogórskiego.

Porównując rok 2023 i 2022, w ilości wszystkich załatwianych spraw, obserwujemy wzrost wydanych stanowisk o ok. 16%.

IX. Działalność w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

Realizacja zadań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2023 r. na terenie województwa i na terenie działania PSSE Bytom wynika z Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia, sytuacji epidemiologicznej kraju i potrzeb zdrowotnych ludności. W celu poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności. Realizowano ogólnopolskie i wojewódzkie prozdrowotne programy edukacyjne oraz interwencje nieprogramowe, w tym kampanie społeczne, akcje zdrowotne, które dot. m.in. prawidłowych nawyków higienicznych, profilaktyki nadwagi i otyłości, profilaktyki używania środków psychoaktywnych,

bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego, profilaktyki chorób zakaźnych i innych problemów zdrowotnych wynikających z sytuacji epidemiologicznej.

W roku 2023 przeprowadzono 23 wizytacje, zorganizowano i przeprowadzono 5 akcji profilaktycznych. Zorganizowano i przeprowadzono 13 zajęć warsztatowych dla dzieci z przedszkoli, żłobka uczniów ze szkół ponadpodstawowych, konkurs dla wychowanków MOW w Krupskim Młynie.

Działania w zakresie profilaktyki nadwagi i otyłości

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), informuje o wzrastającej liczbie otyłych dzieci i młodzieży. Dzieciństwo i dojrzewanie są okresem krytycznym w rozwoju otyłości. Do zwiększonego przyrostu masy ciała dochodzi zwykle około 8 roku życia i w późniejszym wieku większość dzieci utrzymuje masę ciała na tym samym poziomie w okresie dojrzewania. Ważnym elementem profilaktyki nadmiernej masy ciała jest edukacja w zakresie zasad racjonalnego żywienia i zdrowego stylu życia.

- **Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”**

Program profilaktyki nadwagi i otyłości u dzieci, promujący zbilansowane odżywianie i aktywność fizyczną jest programem wieloletni, adresowany do uczniów szkół podstawowych klas V-VIII. Jego celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie oraz kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin, promowanie zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki. W roku szkolnym 2022/2023 realizowana była już XVI edycja programu, do której przystąpiło 19 szkół, w których przeprowadzono wizytację działań programowych

Wojewódzki projekt edukacyjny „Klub Zdrowego Przedszkolaka”

Celem projektu było wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci poprzez propagowanie zdrowego stylu życia w placówkach przedszkolnych. Projekt zawierający zróżnicowaną tematykę odnoszącą się do zagadnień zdrowotnych. Zdrowy styl życia powinien być kształtowany już od najmłodszych lat, aby skutecznie kreować zachowania zdrowotne w dorosłym życiu. Adresatami projektu są dzieci, ich rodzice i opiekunowie oraz przedstawiciele środowiska przedszkolnego. Działania projektowe mają wzbogacić wiedzę najmłodszych i ukształtować w nich właściwe nawyki higieniczno - zdrowotne.

W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt zrealizowało 29 placówek przedszkolnych, w których przeprowadzono 6 wizytacji. Edukacją składającą się z czterech modułów objęto łącznie 5838 przedszkolaków. W 6 placówkach przedszkolnych i żłobku przeprowadzono zajęcia warsztatowe podczas których zaprezentowano przedszkolakom bajkę „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”.

- **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”**

Program jest dedykowany przede wszystkim dzieciom w wieku przedszkolnym (5 - 6- latki), rodzicom, opiekunom oraz nauczycielom wychowania przedszkolnego. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. W trakcie realizacji

programu dzieci dowiedziały się skąd biorą się produkty ekologiczne, dlaczego warto je wybierać, jakie są zalecenia zdrowego stylu życia oraz jak przestrzegać zasad higieny. W roku przedszkolnym 2022/2023 projekt zrealizowały 22 placówki przedszkolne, a edukacją objęto 823 przedszkolaków.

- **Kampania EFSA „Wybieraj bezpieczną żywność”**

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) rozpoczął kampanię informacyjną „Wybieraj Bezpieczną Żywność” #EUChooseSafeFood. Celem kampanii było uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka. Konsumenci w Unii Europejskiej należą do najlepiej chronionych i poinformowanych o zagrożeniach w łańcuchu żywnościowym obywateli na świecie. Podczas akcji profilaktycznej wyeksponowano i dystrybuowano materiały edukacyjne i informacyjne.

Profilaktyka używania środków psychoaktywnych

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadziła również działania w zakresie profilaktyki palenia tytoniu i e-papierosów. Prowadzone działania edukacyjne powinny mieć wpływ na zmiany w społeczeństwie w kwestii dotyczącej palenia tytoniu. Działania dotyczące przestrzegania zakazu palenia tytoniu prowadzone były na terenie placówek oświatowo-wychowawczych, zakładów opieki zdrowotnej, zakładów pracy oraz w zakładach gastronomicznych.

W ramach tego programu przeprowadzono 4 akcji profilaktycznych, a 100 osób skorzystało z pomiarów stężenia tlenu węgla w wydychanym powietrzu.

- **Program Przedszkolnej Edukacji Antytytoniowej „Czyste powietrze wokół nas”**

Program przygotowany został dla dzieci w wieku 5 - 6 lat. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi. Edukacją objęto 28 placówek przedszkolnych, w tym 1156 dzieci.

Przeprowadzono 6 wizytacji programu.

- **Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie**

Program antytytoniowej edukacji zdrowotnej „Bieg po zdrowie”, dedykowany jest dzieciom klas czwartych szkoły podstawowej. Głównym celem jest zwiększanie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. Zajęcia były realizowane za pomocą zróżnicowanych metod aktywizujących, takich jak dyskusje, wymiana doświadczeń, spostrzeżeń, pomysłów. Podstawą całego cyklu są przygotowane przez uczniów cztery zadania, które dotyczą różnych aspektów problemu uzależnienia od tytoniu oraz prewencji w tym zakresie. Program realizowało 21 szkół podstawowych, gdzie przeprowadzono wizytacje działań programowych.

Działania w zakresie profilaktyki używania środków psychoaktywnych w tym nowych narkotyków

Mając na uwadze zdrowie i bezpieczeństwo młodzieży oraz ze względu na obserwowane niepokojące zjawiska jakim jest nadmierne korzystanie z nowych narkotyków, Inspekcja Sanitarna prowadziła systematyczne działania edukacyjno - informacyjne zmierzające do zminimalizowania używania środków psychoaktywnych.

W tym zakresie realizowane poniższe programy:

- **Program profilaktyki uniwersalnej „Smak życia czyli debata o dopalaczach**

Celem tego programu było dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich używania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowały 31 szkół podstawowych, gdzie przeprowadzono wizytację działań programowych.

- **Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?**

Program obejmował informacje dotyczące ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 19 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych.

W trakcie 6 przeprowadzonych warsztatów profilaktycznych umożliwiono młodym osobom wykonanie z testów w alkogoglach i narkogoglach oraz pomiarów stężenia tlenu węgla w wdychanym powietrzu.

- **Kampania wojewódzka „Nowe narkotyki Nowe zagrożenia”.**

Głównym celem kampanii było zapobieganie używaniu substancji psychoaktywnych, w szczególności nowych narkotyków, ale także alkoholu, tytoniu oraz leków przez osoby młode. Działania edukacyjne prowadzono podczas 6 zajęć edukacyjnych w szkołach ponadpodstawowych i 5 akcji profilaktycznych. Wykonywano wśród zainteresowanych osób testy w narkogoglach i alkogoglach, dystrybuowano materiały w wersji papierowej oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych.

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych i nowotworów Promocja szczepień ochronnych – Kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, bezpłatne szczepienia przeciw HPV, #Unitedinprotection

Szczepienia ochronne są najskuteczniejszym sposobem zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zmniejszając tym samym liczbę powikłań oraz zgonów.

Celem kampanii jest przede wszystkim podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych w tym promocja szczepień HPV zwiększenie liczby osób poddających się szczepieniom profilaktycznym.

Grupą docelową kampanii jest ogół społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem osób z grupy największego ryzyka zachorowań na choroby zakaźne, czyli dzieci, osoby starsze oraz podróżujące po świecie.

Działania w zakresie profilaktyki szczepień ochronnych realizowane były podczas 5 akcji profilaktycznych gdzie dystrybuowano materiały i udzielano porad, oraz w 6 przedszkolach i w żłobku wśród dzieci przeprowadzono zajęcia połączone z czytaniem bajki „Przygody dzielnego niedźwiadka Szczepana”. Na bieżąco zamieszczano posty w mediach społecznościowych .

- **Profilaktyka wirusa HPV i raka szyjki macicy Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Celem programu „Wybierz Życie-Pierwszy Krok” jest podniesienie poziomu wiedzy na temat zagrożeń związanych z zakażeniami wirusem HPV i profilaktyki raka szyjki macicy. Zadaniem programu jest podniesienie świadomości zdrowotnej w zakresie roli profilaktyki wtórnej i pierwotnej raka szyjki macicy, a także motywowanie młodzież do podjęcia roli liderów edukacji zdrowotnej w swoim środowisku, w celu wpływania na zachowania zdrowotne rodziców i opiekunów, a zwłaszcza wzrost zainteresowania badaniami profilaktycznymi w tym badaniami cytologicznymi. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 17 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono 3 wizytacje działań programowych.

- **Profilaktyka czerniaka Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”**

W ostatnich latach w Polsce można obserwować gwałtowny wzrost liczby zachorowań na czerniaka złośliwego, głównie wśród ludzi młodych. Przygotowany program edukacyjny, skierowany do młodzieży szkół ponadpodstawowych , ma na celu poszerzenie wiedzy o nowotworach złośliwych będących następstwem korzystania z solarium. Środkiem kształtowania właściwych zachowań prozdrowotnych jest podniesienie świadomości społecznej w zakresie szkodliwości promieniowania UV wydzielanego przez solaria. Dzięki edukacji w ramach programu, młodzież poznała zasady ochrony przed czerniakiem, cechy charakterystyczne czerniaka oraz sposób kontroli własnej skóry. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 22 szkół ponadpodstawowych, gdzie przeprowadzono 2 wizytacje działań programowych.

- **„Podstępne WZW”**

Celem programu „Podstępne WZW” jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym i stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Adresatami programu są uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice i opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna. W roku szkolnym 2022/2023 program zrealizowało 19 szkół ponadpodstawowych, w 4 placówkach przeprowadzono wizytację realizacji programu.

Krajowy Program Zwalczenia AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV. Profilaktyka HIV/AIDS

W ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS podejmowano działania mające na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV,

zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS. Jednym z celów kampanii było uświadamianie, że zakażenie wirusem HIV nie jest już wyzwaniem dla medycyny, a przy odpowiednim leczeniu można z nim żyć wiele lat i stać się niezakaźnym dla innych osób. Program ma na celu kształtowanie postawy tolerancji wobec osób zakażonych wirusem HIV i chorych na AIDS. Podczas 4 zorganizowanych akcji profilaktycznych zachęcano do wykonania bezpłatnego i anonimowego testu w kierunku HIV w punktach konsultacyjno-diagnostycznych. W okolicy Światowego Dnia AIDS 15 szkół ponadpodstawowych zrealizowało wojewódzką akcję pt. Warto wiedzieć o HIV i AIDS polegająca na przeprowadzeniu zajęć profilaktycznych, dodatkowo zorganizowano konkurs wiedzy dla wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Krupski Młynie

Profilaktyka wad postawy

Popelnione w dzieciństwie, w fazie wzrostu kręgosłupa, nieprawidłowości rzutują na jego sprawność i funkcjonowanie w dorosłym życiu. Przeciężone plecaki uczniów to poważny problem narzucający potrzebę edukacji i działań zaradczych. Kształtowanie prawidłowej postawy ciała jest jednym z warunków właściwego rozwoju fizycznego dziecka. Ciężkie tornistry mogą przyczynić się do niewłaściwej postawy, bólów kręgosłupa, zmniejszenia pojemności płuc. W 2023 r. nasilono działania podczas 2 akcji profilaktycznych oraz przy współdziałaniu Sekcji HDIM w szkołach w których był przeprowadzony pomiar obciążenia uczniów ciężarem tornistrów.

Akcja informacyjna „Łap słońce z głową”

Ryzyko zdrowotne związane ze zbyt długim przebywaniem na słońcu zwiększa się w okresie wakacji, dlatego edukacją na temat zasad profilaktyki chroniących przed skutkami nadmiernego promieniowania UV objęto osoby wypoczywające na terenie kąpielisk i placówek wypoczynku letniego w ramach akcji „Łap słońce z głową”. W okresie wakacji przeprowadzono akcje profilaktyczną, W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Górnośląskich Kolei Wąskotorowych w Bytomiu. oplakatowano wagoniki Kolei Wąskotorowej. w okresie wakacji, każdego weekendu, kolejka przemierza trasę Bytom – Miasteczko Śląskie stanowiąc ciekawy środek transportu i atrakcję turystyczną dla osób wypoczywających nad Zalewem Nakło - Chechło. Dystrybuowano materiały w wersji papierowej wśród organizatorów akcji lato oraz zamieszczano posty w mediach społecznościowych .

Akcja „Bezpieczne Ferie 2023” „Bezpieczne Wakacje 2023”

Wakacje, ferie zimowe to czas, w którym w większym stopniu niż zwykle, narażeni jesteśmy na różnego rodzaju zagrożenia, dlatego prowadzone były działania informacyjno-edukacyjne promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczną, profilaktykę uzależnień (tytoń, alkohol, narkotyki,) zapobieganie chorobom zakaźnym. Zorganizowano i przeprowadzono: 2 akcje profilaktyczne, 2 zajęcia warsztatowe dla 68 dzieci oraz narady z organizatorami wypoczynku, zachęcając ich do ekspozycji materiałów o tej tematyce.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach, ustanowiony w 2008 roku przez Komisję Europejską na wniosek Europejskiego Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób, obchodzony jest 18 listopada każdego roku, by zwrócić uwagę na problem antybiotykooporności. Przeciwstawienie się utracie skuteczności terapeutycznego działania antybiotyków jest istotnym elementem działań prozdrowotnych inicjowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zorganizowano akcję profilaktyczną podczas których zwracano uwagę na problem antybiotykoodporności oraz nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Akcja Bezpieczne grzybobranie

Zbieranie grzybów jest niezwykle popularne wśród społeczeństwa, wymaga wiedzy oraz doświadczenia. Główną przyczyną zatrucia grzybami jest niewłaściwe rozpoznanie jadalnych i trujących grzybów. Dlatego w okresie od maja do października prowadzone były działania informacyjno - edukacyjne. Podczas 3 akcji profilaktycznych eksponowano tablice informacyjną z ekspozycją grzybów jadalnych i trujących rozpowszechniono materiały związane z grzybami. Zainteresowane osoby miały możliwość sprawdzenia grzybów przez grzyboznawcę zatrudnionego w PSSE w Bytomiu.

Kampania edukacyjna „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”

Kampania ma na celu propagowanie podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, edukacja w zakresie prawidłowego usuwania kleszcza, zwiększenie społecznej świadomości w zakresie profilaktyki chorób przenoszonych przez kleszcze, zwiększenie wiedzy na temat szczepień ochronnych jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podczas zorganizowanych 3 akcji profilaktycznych i 2 pogadanek w placówkach oświatowych dystrybuowano materiały edukacyjne oraz prezentowano kleszcze w próbkach.

Podsumowanie

Głównym celem działań Sekcji Oświaty Zdrowotnej PSSE Bytom w 2023 r. było kształtowanie postaw i zachowań prozdrowotnych, promowanie zdrowego stylu życia, oraz pogłębienie świadomości w zakresie zachowań ryzykownych dla zdrowia. Powyższe działania obejmowały realizację programów edukacyjnych oraz kampanii społecznych. Na podstawie prowadzonego systematycznie monitoringu i oceny poszczególnych przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych stwierdzono, że realizacja programów jest prowadzona właściwie. W działaniach zmierzających do poprawy stanu zdrowia mieszkańców uwzględniono bieżące problemy związane z tematyką zdrowia i sytuacją epidemiologiczną kraju. Edukacja ukierunkowana na zwiększenie świadomości i odpowiedzialności za własne zdrowie wśród ludności wymaga długofalowych, permanentnych działań o szerokim zakresie, skierowanych do różnych grup odbiorców. Na całokształt sytuacji zdrowia niewątpliwie ma wpływ styl życia, dlatego też potrzebna jest współpraca wszystkich instytucji i organizacji, które w swoich podstawowych założeniach i celach eksponują problemy promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej. W roku 2023 edukacja i promocja zdrowia była prowadzona za pośrednictwem mediów społecznościowych i strony

internetowej. Ta forma przekazu cieszy się dużym zainteresowaniem, umożliwia możliwość dotarcia do większej liczby osób w różnym wieku, w szczególności do młodzieży. Media społecznościowe, dają możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem w ciekawy i nowoczesny sposób, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

X. Działalność laboratoryjna

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Bytomiu wykonuje badania laboratoryjne w zakresie nadzoru sanitarnego, działając w Zintegrowanym Systemie Badań Laboratoryjnych. Zakres badań wykonywanych w Oddziale Laboratoryjnym jest zgodny z zadaniami statutowymi Inspekcji Sanitarnej. Zadania realizowane są w trzech sekcjach Oddziału Laboratoryjnego: Sekcji Badań Wody, Sekcji Badań Żywności oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń. W 2023 roku Oddział Laboratoryjny realizował swoje zadania zgodnie z planem.

Od roku 2004 Oddział Laboratoryjny posiada akredytację PCA na wykonywane badania. Rokrocznie podczas oceny zewnętrznej, zakres badań akredytowanych jest uaktualniany lub rozszerzany o nowe lub zmieniające się metodyki badań. Szczególną wagę do aktualizacji zakresu badań akredytowanych przywiązuje się do tych metodyk badawczych, które znajdują się w wymaganym obszarze prawnym. Co roku podczas oceny zewnętrznej audytorzy PCA podkreślają duże zaangażowanie i doświadczenie personelu technicznego w dziedzinie wykonywanych badań.

W 2023 roku:

a) **Sekcja Badań Wody** przeprowadziła mikrobiologiczne, fizykochemiczne i sensoryczne badania:

- wody przeznaczonej do spożycia – zbadano 124 próbki (co stanowi 9% wzrost ilości próbek względem 2022 roku),
- wody z pływalni i innych obiektów wyposażonych w niecki basenowe – zbadano 57 próbek (odnotowany wzrost ilości próbek o 63% względem roku 2022),
- wody wodociągowej ciepłej – zbadano 216 próbek (co stanowi wzrost ilości próbek o 51% względem roku 2022),
- wody powierzchniowej – zbadano 4 próbki. W 2022 roku badania wody powierzchniowej nie były wykonywane.

W zakresie badań mikrobiologicznych oznaczane były: bakterie z grupy coli, bakterie *Escherichia coli*, enterokoki kałowe, ogólna liczba mikroorganizmów, liczba *Pseudomonas aeruginosa*, liczba bakterii z rodzaju *Legionella*, liczba bakterii *Clostridium perfringens* oraz liczba przetrwalników beztlenowców redukujących siarczyny (*clostridia*).

Badania fizyko – chemiczne obejmowały oznaczanie barwy, mętności, przewodnictwa, odczynu pH, zawartości jonu amonowego, azotynów, azotanów, chlorków, żelaza, manganu, wapnia, magnezu, glinu, twardości ogólnej, utlenialności, zawartości fosforanów. Dodatkowo badania fizykochemiczne wykonywane na pływalniach obejmowały oznaczenia chloru wolnego i chloru ogólnego oraz potencjału utleniająco – redukującego (redox).

Badania sensoryczne obejmowały smak i zapach.
Dodatkowo w 2023 przebadano 10 próbek wody mineralnej w opakowaniach, co stanowi analogiczną liczbę próbek do 2022 roku.

b) **Sekcja Badań Żywności** wykonywała badania żywności w ramach urzędowej kontroli oraz monitoringu zgodnie z rocznym planem pobierania próbek żywności obejmując swoim zakresem następujące kierunki badań: badania mikrobiologiczne, badania fizykochemiczne, badania sensoryczne oraz badania w kierunku znakowania środków spożywczych.

Na terenie powiatu tarnogórskiego:

- w kierunku mikrobiologicznym – zbadano 158 próbek (wzrost ilości próbek o 7% względem roku ubiegłego),
- w kierunku fizykochemicznym – zbadano 52 próbki (w tym 13 próbek sanitarnych), co stanowi wzrost ilości próbek fizykochemicznych o 18% i spadek ilości próbek sanitarnych o 8%,
- w kierunku sensorycznym – zbadano 30 próbek (co stanowi 88% wzrost ilości próbek względem roku ubiegłego).

Badania mikrobiologiczne obejmowały wszystkie grupy produktów akredytowanych. W obszarze badań mikrobiologicznych zakwestionowano 15 pobranych do badań próbek, w tym 10 próbek lodów za przekroczoną liczbę bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae* oraz 5 próbkę mięsa ssaków (kebab) za obecność *Salmonella spp.*

Monitoringiem badań fizykochemicznych objęto oznaczanie poziomu azotanów i azotynów w warzywach (3 próbki), w mięsie i produktach mięsnych, rybach i przetworach rybnych, w środkach specjalnego przeznaczenia żywieniowego (z udziałem mięsa) dla niemowląt i małych dzieci (w sumie 13 próbek).

Kontrolą sanitarną objęto piekarnie, skąd pobrano i zbadano 13 próbek sanitarnych w kierunku zanieczyszczeń biologicznych w ramach corocznej akcji „Mklik próchniczek”. Ze względu na obecność szkodników i ich pozostałości zdyskwalifikowano 5 próbek.

Badania sensoryczne żywności obejmowały wszystkie akredytowane grupy produktów spożywczych.

c) **Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń** przeprowadziła badania bakteriologiczne w kierunku zakażeń jelitowych (*Salmonella i Shigella*), badania parazytologiczne, badania skuteczności sterylizacji urządzeń. Analizując badania zlecone w punkcie przyjęć materiału biologicznego do badań w Tarnowskich Górach w Sekcji BChZ wykonano:

- 2541 badań u 847 osób podejmujących lub wykonujących prace, przy których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (wzrost badań, w odniesieniu do roku 2022 o 31%),
- 197 badań u 54 osób, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami chorymi lub zakażonymi (co stanowi 155% wzrost liczby badań względem 2022 roku),
- 18 badań dla 5 osób, u których mogą rozmnażać się i bytować drobnoustroje chorobotwórcze stanowiące potencjalne źródło zakażenia, a które same mogą pozostawać bez objawów chorobowych (ilość porównywalna z 2022 rokiem),

- 66 badań u 23 osób po przebytych salmonellozach i przeprowadzonym leczeniu (co stanowi 3-krotny wzrost ilości badań względem roku 2022),
- 25 badań dla 13 osób u których istnieją objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną (6-krotny wzrost ilości badań względem 2022 roku),
- 9 badań dla 5 osób w kierunku pasożytów przewodu pokarmowego (porównywalna ilość badań względem roku ubiegłego),

257 badań sporali (co stanowi spadek ilości próbek o 47% względem 2022 roku).

XI. Podsumowanie

W okresie minionego roku 2023 pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Bytomiu dokonali 2250 kontrole na terenie powiatu tarnogórskiego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 388 decyzji administracyjnych, w tym 15 decyzji w sprawie chorób zawodowych.

Ponadto wydano 505 decyzji obciążających stronę kosztami za przeprowadzone czynności kontrolne, w czasie których stwierdzono nieprawidłowości.

W stosunku do osób winnych rażących zaniedbań nałożono 103 mandaty karnych na kwotę 25450 zł.

W przypadku występujących trudności w egzekwowaniu obowiązków nałożonych decyzjami zastosowano środki przymusowego postępowania w administracji, w związku z tym wystawiono 9 tytułów wykonawczych oraz wydano 11 postanowień o nałożeniu grzywny na kwotę 3380 zł.

W 2023 r. w 1 obiekcie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego, wobec czego wydano decyzje z art. 27 ust. 2 ustawy o PIS dot. wycofania z obrotu produktu biobójczego.

W roku sprawozdawczym skierowano 1 wniosek o ukaranie do sądu, ale nie nałożono kary pieniężnej w sprawie wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej były również skierowane w zakresie przeciwepidemicznym dot. chorób zakaźnych, w szczególności na przeprowadzaniu dochodzeń epidemiologicznych u 1518 osób zakażonych. Ponadto podejmowane były działania w związku z interwencjami, które mogły stanowić zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi.

Prowadzono również działania w ramach systemu RASFF/RAPEX, kontrole graniczne, zatwierdzanie i rejestracja zakładów.